

*Vodič
za one
koji teže
pastirskoj
službi*

Put do pastirske službe

BOBI DŽEJMISON

„Knjiga Bobija Džejmisona *Put do pastirske službe* nam na koristan način iznova formuliše i približava iskustvo ulaska u službu pastora, kao i celokupan proces donošenja odluka koji ga prati. Za one koji se pitaju da li da uđu u tu službu, *Put do pastirske službe* biće ohrabrujuće štivo koje će ih podstaći na razmišljanje, ali im i pružiti biblijske, praktične i poučne korake za napredak. Dajte ovu sjajnu knjigu i onima koji žele da budu pastori i onima koji to već jesu, a voleli bi da ohrabre kandidate.“

Gavin Ortlund, stariji pastor, Prva baptistička crkva, Ohajo; autor knjige *Finding the Right Hills to Die On*

„Ovo je pravi rudnik pastirske mudrosti, prepun odgovora na pitanja koja ćemo postavljati, ali i odgovora na pitanja koja bi trebalo da postavljamo. Iako sam pastor već petnaest godina, u svakoj glavi knjige naučio sam nešto novo. Ako razmišljate o pastirskoj službi, ova knjiga je prava stvar za vas.“

Endru Wilson, pastor i učitelj, Kraljeva crkva, London

„Ova razborita i realistična knjiga pokriva sva bitna pitanja o kojima bi čovek koji želi da stupi u pastirsku službu mogao da razmišlja. Nije mi se dopala samo njena biblijska širina, već i vrlo praktična ukorenjenost u stvarnom životu crkava. Ovo je pristupačan i koristan materijal koji muškarac može da savladava polako, možda sa svojom suprugom i grupom pouzdanih prijatelja. Džejmison je pouzdan, odmeren i dobro obavešten vodič.“

Kristofer Eš, pisac, Tindejl Haus, Kembridž

„Bobi Džejmison je dar crkvi, kao i *Put do pastirske službe*. Od srca preporučujem ovu knjigu svima koji bi hteli da posvete život službi, ali i svim već iskusnim pastorima koji će ih voditi ka tom cilju.“

Džejson K. Alen, dekan Baptističkog teološkog fakulteta Midvestern

„Bobi Džejmison piše zaista mudro za svoje godine. U ovoj knjizi obrađuje neka od najvažnijih pitanja s kojima se muškarci suočavaju kad počnu da razmišljaju o položaju starešine u crkvi. Džejmison pažljivo pravi razliku između otkrivene istine i jednostavne promišljenosti, što ovu knjigu čini jedinstvenim darom u ovom polju – darom koji seže i dalje od tipičnih kulturoloških ograničenja. Jedva čekam da je stavim u ruke potencijalnih starešina ovde u Kanadi. Knjiga *Put do pastirske službe* nastala je iz poniznog, velikodušnog srca i popuniće važnu prazninu u savremenoj literaturi. Veoma sam zahvalan što je odvojio vremena da je napiše.“

Pol Martin, stariji pastor, crkva Zajednica milosti, Toronto, Kanada

„Za većinu mladih ljudi, put do pastirske službe podrazumeva odlazak na studije teologije i zatim traženje posla. Mogu samo da zamislim koliko će mnogim pastorima i crkvama koristiti da pažljivo razmisle o onome što Bobi Džejmison naziva *putem do pastirske službe*. Ova knjiga će vas prodrmati i navesti na preispitivanje, a ponekad i dirnuti. Onima koji žele da postanu pastori će svakako biti od velike pomoći.“

Matijas Loman, predsedavajući u Evangelium21;
pastor, Slobodna evanđeoska crkva Minhen, Nemačka

„Ovo je biblijski precizna, vrlo pronicljiva i praktična knjiga. U suštini, to je mapa koja čoveku pokazuje kako da postane veran, plodonosan i blagosloven pastor. Takođe može da pomogne u obučavanju novih pastora.“

Jevgenij Bahmutski, pastor, Ruska biblijska crkva, Moskva, Rusija

„Ovo je korisna knjiga, ne samo onima koji teže pastirskoj službi, već i svima koji su uključeni u obučavanje budućih mladih pastora. Hvala za demistifikaciju termina *poziv u službu*, koji pravi velike probleme u

crkvama u mom delu sveta i neizbežno dovodi do nebiblijskog i pogrešnog razumevanja pastirske službe i na kraju nanosi štetu i samoj crkvi. Uprkos brojnim osvrtima na zapadnjačku kulturu, knjiga će i na istoku dobro poslužiti u pripremi radnika za službu. Znam da ću je ja često koristiti!“

Hezekija Haršit Sing, pastor, crkva Satja Vahan, Laknau, Indija

„*Put do pastirske službe* je biblijski zdrava, pastirski mudra i izrazito praktična. Od velike koristi je i pastorima i onima koji to tek žele da postanu. Biće na vrhu mog spiska preporučenih knjiga za svakoga koga privlači pastirska služba. Takođe će postati obavezna lektira svima koji stažiraju u mojoj crkvi!“

Judžin Lou, glavni pastor-učitelj, Baptistička crkva Blagodat, Singapur

Naslov izvornika:

The Path to Being a Pastor: A Guide for the Aspiring Copyright

© 2021 by Robert Bruce Jamieson III

Izdavač:

Crossway

1300 Crescent Street

Wheaton, Illinois 60187

Izdavač za Srbiju:

Hrišćansko udruženje „Projekat Timotej“

tel. +381 69 712 470

projekattimotej@gmail.com

www.projekat-timotej.org

PROJEKATIMOTEJ

Za izdavača: Riste Micev

Prevod: Maja Lilić

Lektura i korektura: Predrag Jovanović

Prelom teksta: Matej Delač

Priprema korica za srpsko izdanje: Renata Mudri

Štampa: Euro Dream

Tiraž: 500

9Marks ISBN: 979-8-89218-111-2

Ukoliko nije drugačije naznačeno, svi navodi iz Svetog pisma preuzeti su iz prevoda Đure Daničića za Stari zavet, odnosno Emilijana Čarnića za Novi zavet. Sve naglaske u navodima dodao je pisac ove knjige.

PUT DO
PASTIRSKJE
SLUŽBE

Vodič za one koji teže pastirskoj službi

BOBI DŽEJMISON

Novi Sad,
2024.

SADRŽAJ

Uvod	11
ZAHVALNOST	15
PRVI DEO: PRONALAZENJE PUTA	17
1 RECITE „TEŽIM“, A NE „POZVAN SAM“	19
2 PONIZNA TEŽNJA	33
3 TRAŽITE MUDROST	37
4 NEKA VAS VODE OSOBINE NAVEDENE U BIBLIJI	47
DRUGI DEO: NA PUTU	59
5 NEKA VAM U UČENJU POMOGNU VERNI PASTORI I ZDRAVE CRKVE	61
6 BUDITE PRIMER	65
7 BUDITE STAREŠINA I PRE NEGO ŠTO POSTANETE STAREŠINA	71
8 ŽELITE DA BUDETE VOĐA? ONDA VODITE NEŠTO	79
9 VLADAJTE PISMOM I NEKA ONO VLADA VAMA	85
10 ISKORISTITE SVAKU PRILIKU DA POUČAVATE	91
11 USKAČITE KAO ZAMENA	95
12 BUDITE ŠEGRT U PROPOVEDNIKOVOJ RADIONICI	99
13 ČITAJTE ZA ŽIVOT	107
14 PREDAJTE SE MOLITVI	113
15 ODBACITE PORNOGRAFIJU	119
16 MUDRO STUPAJTE U BRAK	123
17 POLOŽITE ŽIVOT ZA SVOJU SUPRUGU	127
18 BUDITE PASTOR SVOJOJ DECI	131
19 PROUČAVAJTE BOŽJI NACRT ZA CRKVU	135
20 SLUŽITE I KAD VAS NIKO NE GLEDA	141
21 ISKORISTITE STUDIJE TEOLOGIJE ŠTO JE BOLJE MOGUĆE	145
22 ISKORISTITE ISKUŠENJA	153
23 PROĐITE KROZ FILTER	157
TREĆI DEO: DOLAZAK NA ODREDIŠTE	161
24 UMRTVITE AMBICIJU I VASKRSNITE JE	163
25 PAZITE ZA KOGA RADITE	169
26 BUDITE ISKRENI KANDIDAT	175
27 VOLITE HRISTA	181

Ajzaku Adamsu

„Volim pastora čije me lice poziva da se
sprijateljim s njim – čoveka na čijim ulaznim
vratima piše *Salve*, »Dobro došli.«“

Čarls Sperdžen

UVOD

Započecu s tvrdnjom da očigledno nisam kvalifikovan da napišem ovu knjigu. Naslov je *Put do pastirske službe*, a ja nisam pastor neke crkve. Težim tome da postanem stariji pastor, ali to je zasad i dalje samo težnja. Još nisam došao do kraja puta čija je mapa iscrtana u ovoj knjizi. Ako vas ta pomisao odbija od čitanja, razumeću vas. Neću se uvrediti ako vratite knjigu na policu ili zatvorite *Amazonovo* „prozorče“ s odlomkom iz knjige. Svakako vam želim sve najbolje.

Ali ako ste i dalje tu, evo koja su dva faktora ublažila moj manjak etosa. Kao prvo, iako nisam pastor moje crkve, ja *jesam* pastor. Veliki deo vremena radim kao mentor onima koji žele da postanu pastori. Ovde u Baptističkoj crkvi Kapitol Hil imamo pastore pripravnike koji rade puno radno vreme. Svake godine imamo dva razreda od po šestoro ljudi koji oko pet meseci žive ovde i intenzivno uče. Proučavaju eklisiologiju i posmatraju crkvu da bi shvatili biblijski poredak i lično videli kako pastor treba da je vodi. Ja nadgledam ceo taj proces, tako da gotovo svakodnevno razgovaram o temama o kojima govori ova knjiga. Ako o nečemu dovoljno razgovarate, onda će vam pisanje knjige o tome uštedeti vremena na duže staze.

Kao drugo, pastor sam tek odnedavno. Za taj posao sam se pripremao neobično dugo. Trenutno mogu da kažem da sam se duže pripremao za pastora nego što jesam pastor; taj

odnos u godinama iznosi otprilike jedanaest prema tri. Sve-
stan sam da mi to baš i nije impresivna preporuka. Međutim,
uspust sam štošta naučio, a naročito od pobožnih prijatelja koji
su delili taj put sa mnom, bilo da smo išli uporedo, bilo da su
išli preda mnom. Pokušavam da vam prenesem nekoliko lek-
cija dok su mi još sveže.

Baš kao i pripravnička služba u našoj crkvi, i ova knjiga je
namenjena muškarcima koji teže da postanu pastori. Kažem
„muškarcima“, jer tako kaže i Biblija (1. Tim. 2,12). A muškar-
ci koje uglavnom imam na umu su oni koji žele da se zaposle
i služe u lokalnoj crkvi kao njeni glavni propovednici. Ne mo-
gu sve crkve da plate pastora; s druge strane, neke mogu da
priušte i više njih. Pored toga, tu su i brojne službe – misija,
evangelizacija među studentima, dušobrižništvo, pisanje i ta-
ko dalje – koje bi se u širem smislu mogle ubrojati u hrišćan-
ske službe s punim radnim vremenom. Što je vaš cilj udaljeni-
ji od punovremene službe pastora koji propoveda, to vam je
ova knjiga manje bitna. Ali ako želite da budete stariji pastor,
ova knjiga je prava stvar za vas.

Ovu knjigu u izvesnom smislu pišem osobi kakva sam bio
pre četrnaest godina, kad sam tek počeo ozbiljno da razmišljam
o tome da postanem pastor. Imao sam devetnaest godina. Već
nekoliko meseci na moje srce su veliki uticaj ostavljale propo-
vedi Džona Makartura i drugih pastora crkve Zajednica blago-
dati u San Veliju u Kaliforniji. Iako sam se tada unajveće školo-
vao za muzičara, želja da propovedam i budem pastor je brzo i
duboko pustila koren u mom srcu. Propovedana Božja reč me
je potpuno preobražavala i čeznuo sam da postanem oruđe ta-
kvog preobražaja i u životima onih oko mene.

Da li i vi čeznete za tim? Cilj ove knjige je da vas od želje

sprovede do sazrevanja. Jedna od glavnih pouka glasi: taj put može da potraje. Zato se predajte negovanju darova i pobožnosti, a rađanje plodova prepustite Bogu.

Knjiga je, pre svega, savetodavna. Sadrži brojne preporuke i trudi se da Pismo primeni u životu. Svaka glava je naslovljena i inspirisana nekim imperativom. Taj imperativ ponekad dolazi pravo iz Pisma, a ponekad je rezultat mojih pokušaja da razjasnim i primenim smisao onoga što je u Pismu rečeno. U ovom drugom slučaju, taj imperativ obično iznosim oštro, ali ta njegova glatka spoljašnjost krije gomilu izuzetaka. Njih ću pokušati da istaknem u hodu, a imperativ možete smatrati opštom izjavom. Knjiga sadrži zaista mnogo saveta i mislim da neće svaki moći da se primeni na svakog čoveka i na sve okolnosti. Nismo svi podjednako dugo hrišćani, pa zato treba da ih posmatramo više kao Priče Solomunove, a ne strogo kao zakon.

Cilj ove knjige je skroman. Ako promenim metaforu i ne zovem je više putem, nego kućom, onda mogu da kažem da mi je cilj da s vama krenem u kratak obilazak: otvorićemo vrata, popalićemo svetla i razgledaćemo neke od bitnih karakteristika. Nećemo čak ni ući u sve njene prostorije. (Nijedna glava ne govori o evangelizaciji!) Samo ću pokušati da vas uputim i pokažem na čemu ste. Cilj mi je da vas provociram. Želim da vas podstaknem da proučavate Pismo, da preispitate sebe, da se molite i tražite savete, naročito od pastora svoje crkve. Kad smo već kod provociranja, s tim počinjemo odmah, već u prvoj glavi.

ZAHVALNOST

U ostalim knjigama koje sam napisao najbolje sam ostavljao za kraj: izjava zahvalnosti supruzi bi obično stajala iza svih ostalih. Ipak, u ovom slučaju, knjiga je bila njena ideja koliko i moja. I zato, hvala ti, Kristin, za tu – bar je ja tako smatram – dobru ideju. Hvala ti još više što si je odmah celu pročitala i bila ohrabrujuće entuzijastična. A pre svega ti hvala što si tokom proteklih dvanaest godina bila moj osvedočeni partner u životu i službi.

Početkom 2020. sam napravio nacrt sadržaja i napisao uvod, s nadom da ću pisanje nekako ugurati u obaveze koje nosi služba. Zatim je svet stao. Zato sam zahvalan Marku Deveru što je drage volje podržao moj rad na knjizi tokom tih dugih i tužnih meseci kad crkva nije mogla da se sastaje. Hvala ti što si i izvor i primer sve dobrote koju se ova knjiga trudi da pohvali.

Zahvalan sam Džonatanu Limanu što je omogućio da služba *9Marks* bude partner u izdavanju ove knjige, kao i Džastinu Tejloru koji ju je rado objavio u „Krosveju“. Srdačnu zahvalnost dugujem i Kevinu Emertu za vešt uređivački posao. Trent Džouns i Džon Li zaslužuju posebnu zahvalnost jer su se zdušno zalagali za ovu knjigu dok je još postojala samo kao ideja i zato što su mi tokom čitanja rukopisa davali korisne savete. Džonatan Kisling i Dru Alenspak su takođe sve iščitali i ozbiljno prokomentarisali, kao i cela jesenja klasa stažista Baptistič-

ke crkve Kapitol Hil 2020. Hvala svima. Toplu zahvalnost dugujem i prijateljima čiji saveti i mudrost obogaćuju stranice pred vama: Brajanu Banelu, Čejsu Sirsu, Majklu Lorensu, Tomu Šrajneru i Ajzaku Adamsu. Na kraju, zahvaljujem i pastorima koje dosad nisam naveo, ali su me velikodušno i milostivo vodili ka tome da postanem pastor: Riku Holandu, Gregu Gilbertu, Stivu Oldu i Džulijanu Hardimenu.

Prvi deo
PRONALAZENJE
PUTA

1

RECITE „TEŽIM“, A NE „POZVAN SAM“

Istinita je ova reč: ko želi
episkopstvo, lepu službu želi.

1. Timoteju 3,1

Da li ste možda dospeli u egzistencijalnu krizu? Pre godinu ili dve je poziv pastora bio poslednje što vam je na umu. Zadovoljno ste radili kao učitelj ili ste se školovali za inženjera. A onda se nešto desilo. Možda vas je pogodila neka propoved ili razgovor s nekim. Na horizontu uma ukazala se misao: možda bi trebalo da postanem pastor. U proteklih nekoliko meseci ta pomisao se kao oblačak polako širila preko neba. Sada je već nadvijena nad vašim svakodnevnim poslovima, planovima i mislima o budućnosti. Što više razmišljate o tom poslu, sve više želite da ga obavljate. Ali kako da odlučite da li bi zaista trebalo time da se bavite?

Od hrišćana u svom okruženju ste najverovatnije već čuli za reč *poziv*. Pitate se: „Da li sam pozvan u službu?“

Kad čovek koji još nije pastor kaže da je pozvan da to bude, to onda obično zvuči ovako nekako: „Imam upornu, čvrstu

i duboko ukorenjenu želju da budem pastor.“ Oni koji to ova-ko iskažu trude se koliko mogu da reči pretvore u snažno i otrežnjujuće iskustvo. Tako je bilo sa mnom i znam kako je to naporno. Međutim, ubeden sam u sledeće: kad to iskažemo rečima tipa „pozvan sam u službu“, ceo razgovor kreće u pogrešnom smeru. U ovoj glavi bih hteo da vas ubedim da reč *poziv* sklonimo u stranu i zamenimo je rečju *težnja* ili *stremljenje*; drugim rečima, da radije govorimo o *stremljenju* ka službi starešine uopšte i, kasnije, o težnji ka punovremenoj službi starešine. Umesto da kažemo: „Pozvan sam u službu“, radije recimo: „Težim tome da budem pastor.“¹

Moj cilj je da umesto pitanja *Da li sam pozvan?* sebi postavimo dva sasvim različita pitanja. Prvo glasi: Da li sam kvalifikovan da služim kao starešina? Drugo glasi: Da li služba starešine treba da bude moj posao s punim radnim vremenom? Dok idemo ka tom cilju, u ovoj glavi ćemo otkriti dve pretpostavke koje se javljaju kad kažemo da smo pozvani u službu; zatim ćemo razmotriti dva problema koja se kriju u takvom iskazu i navešćemo pet prednosti koje, nasuprot tome, sadrži iskaz *težiti za službom pastora*.

Pre nego što započnemo, naglasiću da su mi izrazi koje koristimo bitni, ali mi je još bitniji stav srca koji stoji iza njih. Mnogi mudri hrišćani koriste izraz *poziv u pastirsku službu* i ja se slažem s većinom onoga što kažu. Na primer, *Knjiga crkvenog poretka* Prezbyterijanske crkve u Americi kaže: „Poziv u službu u crkvi jeste poziv koji Bog upućuje preko Duha, unutrašnjim svedočan-

---

1 Neke od ideja u ovoj glavi sam prvi put obradio u članku s naslovom „Dve pretpostavke proistekle iz izraza *poziv u službu*“, 9Marks, 24. avgust 2014, <https://www.9marks.org/article/the-double-presumption-of-calling-to-ministry/>. Njih ovde ponovo navodim u detaljno obrađenom obliku.

stvom dobre savesti, vidljivim odobravanjem Božjeg naroda i podrškom zakonitog suda crkve.“² Kasnije ću navesti neka od mišljenja koja se protive ovoj definiciji, ali čak i ako smatrate da je prikladnije govoriti o *pozivni*, svejedno ćete moći da se složite sa svakim slovom preostalih glava ove knjige. Moći ćete da se složite i s onim što ćemo reći o zamkama koje nas vrebaju ukoliko se za to odlučimo, a te zamke ćemo uskoro razmotriti.

DVE PRETPOSTAVKE KOJE „POZIV“ U SLUŽBU PODRAZUMEVA

Izraz „pozvan sam u službu“ pretpostavlja izvesne tvrdnje i o Bogu i o nama. Njime hoćemo da kažemo da nas Bog, kako mi to shvatamo, poziva u službu pastora. Mislimo da je njegova volja da postanemo pastor. Međutim, taj izraz govori nešto i o nama. Uopšteno, hoćemo da kažemo da želimo da budemo pastor. I više od toga – kažemo da imamo osećaj da bi trebalo da budemo pastor, a ne, recimo, baštovan ili grafički dizajner. Da bi takve tvrdnje imale smisla, moramo da smatramo da smo kvalifikovani za to ili da smo bar na putu da postanemo kvalifikovani.

Još preciznije, mislim da izraz „pozvan sam da budem pastor“ nosi dve pretpostavke. Kad kažemo da smo pozvani u službu, podrazumeva se da smo za starešinstvo već kvalifikovani – ili ćemo bar uskoro biti. Druga stvar koja se podrazu-

---

2 *The Book of Church Order of the Presbyterian Church in America* (The Office of the Stated Clerk of the General Assembly of the Presbyterian Church in America, 2019), 16–1. Dostupno na <https://www.pcaac.org/wp-content/uploads/2019/10/BCO-2019-with-bookmarks-for-website-1.pdf>.

meva je da već sad imamo – ili ćemo bar uskoro imati – dovoljno dara za službu pastora da nas crkva za to plati. Ovo nazivam pretpostavkama ne zato što praksa nužno kaže drugačije, već zato što sama tvrdnja da je to tako ne mora da bude tačna. Razmotrićemo obe.

Kao prvo, reći: „Pozvan sam da budem pastor“ podrazumeva da ste – ili da ćete uskoro biti – kvalifikovani za službu starešine u lokalnoj crkvi. „Starešina“ je termin koji Novi zavet najčešće koristi kad govori o službama učenja, vođstva i pastirskog nadzora (npr. Dela 14,23; 20,17; 1. Tim. 5,17; Titu 1,5; Jak. 5,14; 1. Pet. 5,1). Ta služba se u Novom zavetu nešto ređe naziva i „vladika/episkop“ (Dela 20,28; 1. Tim. 3,2; Titu 1,7). Novi zavet samo jednom koristi imenicu „pastir“ kad govori o službi pastora crkve (Ef. 4,11). Njen glagolski ekvivalent se koristi dva puta, i u oba slučaja starešine su opisane kao oni koji su dužni da budu pastiri, odnosno da „napasaju“ (Dela 20,17, 28; 1. Pet. 5,1-2). Drugim rečima, Novi zavet koristi reči „starešina“, „vladika“ i „pastir“ da opiše jednu te istu službu.³ Biti pastor znači biti u službi starešine. Svaki pastor je starešina i svaki starešina „napasa“.

Pismo nam kaže kakav čovek starešina mora da bude (1. Tim. 3,1-7; Titu 1,5-9; up. sa 1. Pet. 5,1-5). Ako hoćete da budete pastir crkvi, morate imati osobine o kojima ćemo govoriti u 3. glavi. Ako vas Bog „poziva“ u službu pastora, onda će vas i osposobiti za nju. Ako nemate kvalifikacije za starešinu, onda ne možete imati ni poziv za službu pastora.

---

3 Kratki rad o ravnopravnoj upotrebi termina „starešina“, „vladika“ i „pastir“ u Novom zavetu možete videti u Benjamin L. Merkle, „The Scriptural Basis for Elders“, u *Baptist Foundations: Church Government for an Anti-Institutional Age*, ur. Mark Dever i Jonathan Leeman (Nashville, TN: B&H Academic, 2015), 243–52.

Kao drugo, ako kažete da ste pozvani da budete pastor, podrazumeva se da već sad imate, ili ćete bar uskoro imati, dovoljno dara za tu službu da vas crkva za nju plaća. Novi zavet zahteva da crkve plate bar nekolicinu svojih pastora. U Galatima 6,6 Pavle piše: „A koji se uči reči neka sa svojim učiteljem deli sva dobra.“ U 1. Timoteju 5,17-18 on kaže: „Prezviterima koji su dobre starešine treba ukazivati dvostruku čast, naročito onima koji propovedaju i poučavaju. Jer Pismo kaže: »Ne zavezuju usta volu koji vrše«, i »Radnik je dostojan svoje plate.«“

Osnovni princip je da položaj starešine podrazumeva naporan rad. Teško je javno poučavati druge Božjoj reči. Svaki starešina mora da ume da pouči (1. Tim. 3,2), ali neki od njih imaju posebnog dara za poučavanje i zdušno će mu se predati (1. Tim. 5,17). Pouke starešine donose korist celoj crkvi, a on će to najbolje obaviti ako daje sve od sebe. Crkva zato treba da takve ljude oslobodi tereta zarađivanja za život na druge načine.

Međutim, ta obaveza plaćanja pastora ne znači da crkva treba da ograniči broj svojih starešina na onoliko koliko može da ih finansijski izdržava. Neke starešine će biti plaćene da služe puno radno vreme, a neke ne. U Delima 20,34-35 Pavle podseća starešine crkve u Efesu: „Sami znate da su ove moje ruke poslužile mojim potrebama i potrebama mojih saradnika. Sve sam vam pokazao, da se tako valja truditi i nemoćne prihvaćati, i sećati se reči Gospoda Isusa, jer je on rekao: »Blaženije je davati nego li primati.«“ Pavle ovde navodi kako je i sam radio da bi se postarao za svoje i tuđe potrebe i kaže da bi tako trebalo da postupi i te starešine. On ovde očito pretpostavlja da crkva nikoga od njih neće platiti. U celom Novom zavetu vidimo da su starešine crkve uvek spomenute u množini (Dela 14,23; Fil. 1,1; 1. Tim. 5,17; Titu 1,5; Jak. 5,14; 1. Pet. 5,1). Tamo gde u zajednici

postoji više muškaraca kvalifikovanih za službu starešine, crkva treba da ih ima više od jednog.

Kad uzmemo u obzir sve ove odlomke, možemo reći da svaka crkva treba da ima više starešina; takođe, svaka crkva treba finansijski da podrži starešine koje su se posvetile javnom poučavanju, ali ne mora nužno da im daje redovne plate. To znači da možemo biti starešine i bez plate.

Ove činjenice imaju najmanje dve posledice po naš „poziv“ ili želju da postanemo pastor. Prvo, ako napravimo razliku između same službe starešine i dobijanja plate za to, biće nam jasnije koliki je rizik. Imate li toliko dara za propovedanje Božje reči da bi crkva trebalo da vas plati za to? Novi zavet finansijsku nadoknadu za pastirski rad povezuje s posebnim trudom u poučavanju, koji podrazumeva i posebnu sposobnost za obavljanje tog posla (1. Tim. 5,17-18; Gal. 6,6). Koliko dara imate za propovedanje? Šta se o tome može reći na osnovu vašeg dosadašnjeg rada? To, naravno, ne znači da crkva ne treba da za puno radno vreme odvajava pastore koji imaju više dara za, recimo, dušobrižništvo ili evangelizaciju. Međutim, većina crkava može da odvoji platu samo za jednog pastora, a često ni za jednog. A ukoliko može da zaposli samo jednog, onda obično zapošljava propovednika.

Drugo, nije isto stremiti ka položaju starešine i stremiti ka položaju plaćenog pastora koji propoveda. U biblijskom smislu, sve starešine su pastori. Ipak, starešinstvo je šira kategorija od službe pastora s punim radnim vremenom. Biti pastor s punim radnim vremenom znači biti podređen jednoj mnogo široj službi.

Ta razlika donosi veliko olakšanje. Položaj pastora nije „sve ili ništa“. Nismo ograničeni na dve opcije: ili da uopšte nismo

u pastirskoj službi ili da služimo kao pastor-propovednik. Jedna stvar je da li ćete ikad služiti kao starešina, a sasvim druga da li će ta služba biti vaš posao s punim radnim vremenom.

Ovde se postavljaju dva pitanja, a dobro bi bilo da ih razdvojimo. Ako pitanje službe starešine razdvojimo od posla koji radimo za platu, oslobodićemo se tereta borbe za egzistenciju. Možda naša želja da pomažemo ljudima da duhovno sazru ne podrazumeva davanje otkaza na trenutnom poslu i odlazak na studije teologije; možda jednostavno težimo da postanemo starešina dok i dalje obavljamo posao za koji dobijamo platu. Ako želite da u lokalnoj crkvi služite kao pastor i učitelj Božje reči, onda se potrudite da ispunite ove uslove; počnite već sada da radite, onoliko koliko vam Bog daje, i poverite mu svaki deo lić svoje budućnosti.

DVA PROBLEMA U VEZI SA „POZIVOM“

Pre nego što kažem još nešto o ovoj pozitivnoj viziji stremljenja ka starešinstvu, razmotriću dva problema koja se javljaju kad smatramo da smo pozvani na to. Ta dva problema su tumačenje i osećaj da imamo pravo na to.

Kao prvo, problem u vezi s tumačenjem javlja se zato što Biblija ne koristi reč „pozvan“ kao što je mi koristimo. Novi zavet tu reč često koristi kad opisuje Božji čin kojim nas dovodi do spasonosne vere (npr. Rim. 1,6-7; 8,30; 9,24; 1. Kor. 1,9, 24; Gal. 1,6). Novi zavet takođe koristi reč „poziv“ kad opisuje život svetosti na koji nas Bog podstiče i za koji nam preko evanđelja daje snagu (Ef. 4,1; 1. Sol. 4,3-7). Međutim, u njemu se ni na jednom mestu ta reč ne odnosi na Božji čin kojim nam daje

neki posao, bio on pastirski ili bilo koji drugi. Nešto najbliže tome u Bibliji nalazimo u 1. Korinćanima 7,17: „Samo svako neka živi onako kako mu je Gospod dodelio, kako ga je Bog pozvao.“ Pavle zatim poučava hrišćane s različitim obavezama da ne odustaju od tih obaveza (1. Kor. 7,17-24). Međutim, kad ovde govori o pozivu, Pavle misli na nešto što je već tu, a ne na želju za onim što bi jednog dana moglo da bude.

Ali ako reč „poziv“ upotrebljavamo drugačije od Novog zavešta, da li je to zaista problem? Ne nužno. Sve dok i govornik i slušalac znaju o čemu je reč, u redu je da koriste biblijsku reč u smislu koji nije strogo biblijski, ali ni nebiblijski. Nešto slično nalazimo u sistematskoj teologiji, koja reč „regeneracija“ koristi u smislu „novo rođenje“. Ipak, pravi način da ispitamo te posebne teološke termine – bili oni izvučeni iz Pisma ili ne – jeste da proverimo koliko se dobro snalaze na biblijskoj teritoriji na koju se odnose.

Recimo, reči „Trojica“ teško da možemo bilo šta dodati. S druge strane, mislim da nam je reč „poziv“ loš vodič na biblijskom terenu koji se odnosi na stremljenje ka poslu plaćenog starešine. „Poziv“ pripisuje Bogu nešto u šta ne možemo da budemo sigurni dok se ne desi. „Poziv“ podrazumeva da je Bog učinio nešto pre nego što jeste.

I tako nas ovaj problem tumačenja dovodi do drugog potencijalnog problema, a to je osećaj da imamo pravo na tu službu. Ako me Bog poziva da budem pastor, ko može da mi kaže da to nije tačno? Ako me Bog poziva da budem pastor, onda je krajnje vreme da crkva malo obrati pažnju na to šta Bog radi. Na teološkom fakultetu sam jednom čuo kolegu studenta kako žalostivo razmišlja naglas: „U poslednje vreme pomalo sumnjam u svoj poziv.“ Kad to tako kažemo, samopreispitivanje postaje ravno dezerterstvu. Ali šta ako je postavljao prava pita-

nja i na njih dobijao odrične odgovore? Osećaj da smo pozvani prečesto nas štiti od preko potrebne samokritičnosti.

Naravno, moguće je koristiti reč „poziv“ i izbeći priču o pravu. Kao što sam već spomenuo, mnogi pametni i razumni hrišćani su vekovima koristili tu reč i ništa katastrofalno se nije desilo.⁴ Oni koji pametno barataju jezikom prave razliku između „unutrašnjeg“ i „spoljašnjeg“ poziva. Pod „unutrašnjim pozivom“ obično podrazumevaju snažnu želju da služe kao pastori. Pod „spoljnim pozivom“ misle na priznanje i potvrdu crkve. To priznanje u početku može stići u vidu ohrabrenja pojedinih članova ili nezvanične podrške crkvenog rukovodstva, ali ostaje nepotpuno sve dok ih crkva zvanično ne pozove u službu pastora.

Nije da se ne slažem s time kako ljudi koriste ove termine, već jednostavno mislim da sami po sebi nose više štete nego koristi. Izraz „unutrašnji poziv“ nas stavlja pred subjektivni ispit za koji u Pismu ne nalazim kriterijume. Koliko žarko moramo to da želimo? Što se tiče „spoljašnjeg poziva“, šta on tačno podrazumeva, osim poziva crkve da uđemo u pastirsku službu? Ako je neka draga, starija sestra pohvalila moju propoved, treba li već sutra da dam otkaz na svom poslu? Čak i u svom preciznijem, dvodelnom obliku, termin „poziv“ podseća na neusklađeni pogonski sklop vozila: morate stalno da ga podešavate da biste išli pravo.

Argument koji bi ipak mogao da podrži upotrebu ovog termina, posebno ako govorimo o unutrašnjem pozivu, jeste da on sasvim prikladno opisuje iskustvo velikog broja ljudi. Mnogi ljudi koji žele da budu pastori imaju zaista veliku želju da se time

---

4 Klasičan primer možemo videti u Edmund P. Clowney, *Called to the Ministry* (Phillipsburg, NJ: P&R, 1964).

bave. Unutrašnji poziv se obično definiše upravo kao potreba koja plamti u čoveku. Neki kažu: „Ako nemate neodoljivu i nepopustljivu želju da budete pastor, onda se ne trudite da to postanete.“ Čarls Sperdžen je izneo ovakav zaključak:

Prvi znak nebeskog poziva je *snažna želja da obavljamo taj posao, želja koja nas izjeda*. Da bi poziv u službu bio istinski, moramo da imamo neodoljivu, ogromnu čežnju i strašnu potrebu da kažemo drugima šta je Bog učinio za našu dušu... „*Koliko je do vas, ne ulazite u službu*“, glasio je premudri savet pobožnog čoveka. Ako je neki od učenika u ovoj prostoriji sasvim srećan kao urednik novina, prodavac, zemljoradnik, lekar, advokat, senator ili car, u ime neba i zemlje neka nastavi s tim; to nije čovek u kome Duh Božji živi u svojoj punini, jer bi čoveka koji je ispunjen Bogom izmorio svaki posao osim onog za kojim u dubini duše uzdiše.⁵

Želja za poslom je van svake sumnje biblijski zahtev za one koji žele da budu starešine. Pavle navodi koje osobine treba da ima onaj koji „želi episkopstvo“ i samim tim „lepu službu“ (1. Tim. 3,1), a Petar kaže da starešina mora da služi „ne prisilno, nego dragovoljno“ (1. Pet. 5,2). Posao pastora je takođe zahtevan. On vas baca u divlje brzake emocionalnih i duhovnih opa-

---

5 Charles Spurgeon, *Lectures to My Students: Complete and Unabridged* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 1954), 26–27 (naglašeno u originalu). Za odgovor na Sperdženovu tvrdnju zaslužan je Kevin DeYoung, „A Quibble with Spurgeon“, The Gospel Coalition, 2. septembar 2010, <https://www.thegospelcoalition.org/blogs/kevin-deyoung/a-quibble-with-spurgeon/>

snosti. Čovek treba da postane pastor jedino ako za time žudi, a pritom je dobro obavješten i trezven. Ipak, mislim da Sperdžen ide predaleko. Nigde u Pismu ne piše da pastor ne ume da nađe zadovoljstvo u nekom drugom poslu. Takođe, neki verni pastori su skloni povremenom osećaju obeshrabrenosti. Ponekad im se čini da bi bili zadovoljniji u bilo kojoj službi, samo ne pastirskoj! Jedan moj dragi prijatelj je nedavno rekao: „Da mi neko sad ponudi posao baštovana s platom dovoljnom da izdržavam porodicu, ne bih se premišljao.“ On i dalje radi kao pastor i mislim da ne greši što to čini.

Pored toga, Sperdžen ovde kao da kaže da je pastor ispunjen Duhom više nego što bi to neki lekar, advokat ili senator ikad mogao biti. To se, međutim, protivi Pavlovoj tvrdnji da Duh po svojoj volji daje različite darove različitim ljudima (1. Kor. 12,4-7, 11, 27-30). Pastori nisu na vrhu lestvice ispunjenosti Duhom. Telu je potreban svaki ud i svakom udu su potrebni svi ostali (1. Kor. 12,12-26).

Stoga čak i spoj „unutrašnji plus spoljašnji poziv“ ima svoje mane. On pred pastore ili one koji to žele da postanu postavlja previše subjektivna merila koja ovi moraju da zadovolje, ili od službe nema ništa. Ja lično predlažem da se reč „poziv“ u ovom kontekstu potpuno odbaci. Ipak, ovde mi nije cilj da budem jezički policajac. Više me zanima stav osobe nego reči koje upotrebljavamo.

PREDNOSTI UPOTREBE REČI „TEŽNJA“

Kad smo već kod stava, ovu glavu ćemo završiti tako što ćemo ispitati koje sve prednosti ima upotreba reči „težnja“ naspram

upotrebe reči „poziv“. Po mom mišljenju, iskaz „težim“ je više biblijski, ponizniji, precizniji, plodonosniji i manje opterećujuć.

Kao prvo, izraz „težnja za službom pastora“ je više biblijski. Pavle nam otvara tu kategoriju u 1. Timoteju 3,1. Ta težnja postaje još više biblijska kad shvatimo da je reč o službi starešine, da su sve starešine pastori i da pastirskom službom možemo da se bavimo i bez plate. Baptistička crkva Kapitol Hil u kojoj služim kao pastor-saradnik, trenutno ima dvadeset osam starešina. Dvadeset dvojica od njih nisu tu zaposleni; nisu plaćeni za svoj pastirski rad. Pa ipak, pored svojih redovnih poslova i porodičnih obaveza, oni neumorno poučavaju i saveću članove naše crkve i brinu se o njima. Ponekad mi se čini da neki od njih stignu da obave više pastirskog posla u svoje slobodno vreme nego ja u svoje radno!

Što se tiče biblijskih primera za Božji „poziv“ u službu, ljudi ponekad ukazuju na primer proroka kao što je Jeremija. Zar nije baš on kazao: „I rekoh: neću ga više pominjati, niti ću više govoriti u ime njegovo; ali bi u srcu mom kao oganj razgoreo, zatvoren u kostima mojim, i umorih se zadržavajući ga, i ne mogoh više“ (Jer. 20,9)? Jeremija to jeste rekao, ali nije tako postao prorok. O tome nam kaže sledeće: „I dođe mi reč Gospodnja govoreći: Pre nego te sazdah u utrobi, znah te; i pre nego iziđe iz utrobe, posvetih te; za proroka narodima postavih te“ (Jer. 1,4-5). Jeremija nije postao prorok tako što mu se u kostima razgoreo oganj, nego kad ga je Bog sasvim čujno pozvao na taj zadatak.

A šta je s Pavlom? Zar on nije pozvan da bude apostol (Rim. 1,1)? Jeste, glasom samog vaskrslog Hrista koji mu se lično ukazao (Dela 26,16). Bog je na jedinstvene načine postavljao proroke i apostole u jedinstvene službe. Danas niko od

nas nema takve službe. Bog je na vanredne načine pozivao ljude u vanredne službe.

Drugo, reč „težnja“ je poniznija. Ponavljam, ne mislim da su oni koji to nazivaju „pozivom“ nužno ponositi, niti da su oni kojima je to „težnja“ uvek ponizni. Međutim, mislim da reč „poziv“ ipak više naginje ponosu. Ona iskazuje tvrdnju i drugima stavlja u teret da je opovrgnu; „težnja“ pak priznaje da još nismo tamo gde bismo hteli da budemo.

Treće, reč „težnja“ je preciznija. Ukazuje na to da ćete možda postati pastor, a možda i nećete. „Poziv“ kao da govori da smo izabrani i pre nego što su svi glasovi prebrojani. Kao da podrazumeva vrlo ličan uvid u Božju volju i planove. Ako osećate poziv u službu, kako drugi mogu da potvrde ili opovrgnu tu vašu tvrdnju? Ako se ta tvrdnja pokaže kao lažna, šta nam to govori o samom pozivu?

Četvrto, reč „težnja“ je plodonosnija. „Poziv“ usmerava naš pogled ka unutra, ka našoj želji. „Težnja“ nas usmerava ka spolja, ka objektivnim zahtevima za službu starešine. „Težnja“ nam pažnju skreće na pobožnost i darove koje moramo da negujemo ako želimo da na taj način služimo crkvi. Ako imate tek nagoveštaj želje za pastirskom službom, pitanje koje treba da postavite nije *Da li sam pozvan?* ili *Kako da znam da sam pozvan?* već *Kako da sazrim i postanem čovek koji je u stanju da služi kao starešina, pa čak i sa punim radnim vremenom?*

Na kraju, reč „težnja“ nam pruža više slobode. Kad kažemo „težim“, to naš fokus sa subjektivnog usmerava na objektivno. Ne moramo da se trudimo da otkrijemo da li nas je zaista pogodila nebeska munja. Umesto toga, zapitajmo se: Da li sam kvalifikovan za službu starešine? Koliko imam dara za pastirski posao? Ko još može to da potvrdi? Kad kažemo „te-

žim“, pritisak malo popušta i na njegovo mesto dolazi sloboda. Sad nemamo zadatak da lično otkrivamo Božju volju i onda čekamo da je i drugi uvide. Umesto toga, stremimo rastu u svetosti i negujemo darove koje nam je Bog dao. Kad kažemo „težim“, to nam olakšava položaj jer nas podseća da krajnji rezultat, kao i uvek, zavisi od Boga.

„Poziv“ od nas zahteva da već vidimo kako izgledamo na kraju puta. „Težnja“ nam pokazuje put i kaže da napravimo prvi korak.

2

PONIZNA TEŽNJA

Na osnovu blagodati, koja mi je dana, kažem svakom koji je među vama – da ne misli o sebi više no što valja misliti, nego neka vam misli budu usmerene na razborito razmišljanje, prema meri vere koju je Bog svakom dodelio.

Rimljanima 12,3

Da li je težnja ka položaju na vlasti znak ponosa? Jedan moj bliski prijatelj na koledžu je mislio da jeste.

Dobro smo se poznavali. Njemu sam među prvima rekao da sve više čeznem za tim da budem pastor, a on je posumnjao u moje motive. Njegov problem s mojom težnjom nije bio toliko ličan koliko kategorički. Zar želja za vođstvom nije malo sebična? Ako sebe postavljam kao uzor, zar to nije oholost? Ako moć kvari ljude, zar onda nije kvarno želeti je?

Položaj pastora je položaj autoriteta. Novi zavet hrišćanima kaže: „Budite poslušni svojim starešinama“ (Jev. 13,17). Dakle, u odgovoru na zebnje moga prijatelja neću reći da služba pastora ne podrazumeva nikakvu moć, već da moramo početi da ra-

zlikujemo pobožne od nepobožnih vlasti.⁶

Vlast koja nije pobožna žrtvuje druge da bi služila sebi; pobožna vlast žrtvuje sebe da bi služila drugima. Nepobožna vlast na druge stavlja teret koji sama nije spremna da nosi; pobožna vlast nosi breme drugih ljudi dok ih tokom vremena uči i osposobljava da ponesu veći teret. Pobožna vlast podstiče život i celovitost (Za sve ovo, vidite 2. Sam. 23,1-4; Jez. 34,1-24; Mt. 23,4; Mk. 10,35-45; Gal. 6,2; Ef. 4,11-12). Kao što je teolog Kevin Vanhoozer rekao: „Glavni cilj vlasti je da ljudima dâ sve što im je potrebno kako bi mogli da pomognu i drugima da se razvijaju.“⁷

Ne moramo biti ponositi da bismo težili pastirskoj službi. Ipak, ponos je tu i vrebao nas iz prikrajka. On će pokušati da izvitoperi svaku dobru želju za božanskom vlašću. Stoga, ako već težite poslu pastora, neka ta vaša težnja bude ponizna. Potrudite se da dobijete povratne informacije o svojoj poniznosti. Do njih možete doći i u bezbednom okruženju svog doma. Ključne komponente su, između ostalog, razmišljanje o Božjoj reči, molitva, preuzimanje inicijative u služenju, zblizavanje sa drugima. Ovo će im omogućiti da vide naše mane, a vi uzmete u obzir njihova zapažanja.

Neka vam svaka kritika bude dobrodošla. Čak i kad je ne tražite, saslušajte je, molite se, potražite u njoj svu istinu koju možete da nađete i zatim postupite u skladu s njom. „Bolji je javni ukor nego tajna ljubav. Udarci od prijatelja istiniti su, a celivi nenavidnikovi lažni“ (Priče 27,5-6).

---

6 Sažete, bogate i pronicljive komentare o upotrebi hrišćanskog koncepta vlasti možete naći u Andy Crouch, *Strong and Weak: Embracing a Life of Love, Risk, and True Flourishing* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2016).

7 Kevin J. Vanhoozer, *Biblical Authority after Babel: Retrieving the Solas in the Spirit of Mere Protestant Christianity* (Grand Rapids, MI: Brazos, 2016), 87.

Kao što smo već rekli u prethodnoj glavi, jedan od načina na koji se ponos provlači kroz težnju za službom jeste osećaj da imamo pravo na nju. Ako smo imalo slični, neko od vaših nastavnika je u nekom trenutku na zidu iza svog stola sigurno imao natpis nalik onome: „To što vi niste dobro isplanirali vreme ne znači da ja sad treba da žurim.“ Oni koji teže pastirskoj službi bi trebalo da poslušaju jedno paralelno upozorenje: To što vi osećate da ste pozvani ne znači da crkva ima obavezu da vas zaposli. Nemojte misliti da će vas iko platiti za službu pastora. Pročistite svoju težnju i uklonite svaku pomisao da imate pravo na službu.

Plodna služba propovedanja obično stvara ljude koji teže propovedničkoj službi. To je prirodno i zdravo. Moja težnja da postanem pastor rodila se upravo u jednoj takvoj službi. Pre nego što sam čuo propovedanje Džona Makartura i drugih pastora u Zajednici blagodatni, nisam ni znao da takvo propovedanje postoji. Otkriće je tada rodilo želju, a kad se želja za pastirskom službom rodi na mestu na kome su blagoslovi tako vidljivi, lako je da dobre rezultate želimo žarko koliko i sam posao. Prepuna zgrada i živahna zajednica koja ima široki uticaj na svet oko sebe. Ta želja za sličnim plodovima može da preraste u očekivanje ili čak osećaj da imamo pravo na njih.

Da li biste i dalje želeli da budete pastor kad biste znali da ćete celog života biti zaduženi za dvadesetak duša u nekom skrajnutom gradiću? Da li biste i dalje čeznuli za tim poslom kad biste znali da vas niko neće osloviti sa „pastore“ ili vam dati platu?

Možda vas želja za pastirskom službom izjeda, ali svakako nije izvesno da ćete zaista stupiti u nju. Ta neizvesnost vam možda ne da mira, ali bi svakako trebalo da vam skine breme s duše. Krajnji ishod nije u vašim rukama. Ne treba vam kristalna

kugla koja će vam prorēći budućnost na tom položaju. Radije krenite da hodate po žici i sledite svoju težnju, imajući pritom u vidu da možda neće doneti ploda. Kako ćete to da uradite? Potrebna vam je mudrost.

3

TRAŽITE MUDROST

Mudrost je glavno; pribavi mudrost, i
za sve imanje svoje pribavi razum.

Priče 4,7

Ako vas neka crkva ikada pozove da joj budete pastor, vaša odluka da pristanete imaće odjeka u celoj večnosti. Ako verno poučavate druge i verno živite, Bog će preko vaše službe spasavati ljude (1. Tim. 4,16). U poslednji dan ćete odgovarati za sve koji su vas pozvali da im budete pastor i za sve one koji su im se kasnije tokom vaše službe pridružili (Jev. 13,17).

Ako želite da se jednog dana nađete u tom položaju, morate početi da donosite čitav niz mudrih odluka. Ne moram ni da naglašavam da je za pastirski posao potrebna mudrost. „Njega mi objavljujemo stavljajući u srce svakom čoveku i učeci svakog čoveka u svoj mudrosti, da svakog čoveka postavimo savršenim u Hristu“ (Kol. 1,28). Takođe hoću da istaknem da je mudrost od ključne važnosti i za celokupni proces pripreme za taj posao.

Ova glava će imati tri dela. Najpre ćemo utvrditi zašto je za put do pastirske službe mudrost neophodna. Zatim ću vas

ohrabriti da se celim tim putem savetujete sa drugima. Konačno, predložiću vam kako da donosite mudre odluke u vezi sa životnim pozivom.

PRONAĐITE MUDROST

Šta je mudrost? To je praktična veština koja strah od Boga kombinuje sa znanjem o njemu i njegovim zapovestima, poznavanjem samog sebe i drugih i razumevanjem sveta oko nas. Mudrost je umeće življenja u skladu s tvorevinom.⁸ Razmislimo o ovim stihovima:

Početak je mudrosti strah Gospodnji;
ludi preziru mudrost i nastavu (Priče 1,7).

Početak je mudrosti strah Gospodnji,
i znanje je svetih stvari razum (Priče 9,10).

Ko prezire reč sam sebi udi;
a ko se boji zapovesti, platiće mu se
(Priče 13,13).

Savet je u srcu čovečijem duboka voda,
ali čovek razuman crpe ga (Priče 20,5).

---

8 Ovu metaforu sam našao u Bruce K. Waltke, *An Old Testament Theology: An Exegetical, Canonical, and Thematic Approach* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2007), 206: „Kad se čovek pobuni protiv pravila i zakona koje je Bog otkrio u Tori... pobunio se protiv poretka tvorevine i snosiće posledice. Usvajanje moralnog sistema koji se protivi otkrivenoj volji Tvorca nije normalno; to je bolna i neizgovorna stvar, a što je najgore, i smrtonosna.“

Pametani čovek vidi zlo i skloni se,
a ljudi idu dalje i plaćaju (Priče 22,3).

Mudrost je od vitalnog značaja na putu ka pastirskoj službi, jer nam je potrebna i na samom početku i u kasnijem hodu. Mudrost je neophodna i na kraju, jer ćemo, ukoliko je nemamo, biti loš pastor koji ne bi ni trebalo da se bavi tim poslom. Pastirski posao podrazumeva čuvanje stada. Pastor mora da zna šta je stadu potrebno, gde se to može naći i kako da odvede stado onamo.

Možemo da damo samo ono što imamo. Možemo da izvezemo samo ono što smo proizveli. Druge možemo da vodimo samo ako dobro poznajemo teren ili bar umemo da protumačimo mapu.

Međutim, mudrost nam ne treba samo tada; ona nam je potrebna sada. Pobožni i dobronamerni hrišćani ponekad subjektivni osećaj božanskog vođstva brkaju s mudročću. Kad kažemo „Bog mi je rekao“ ili „Bog me je poveo“, to nam zvuči svetije i poniznije od reči: „Mislim da je ovo mudra odluka.“ Pa ipak, Bog nigde u Pismu ne obećava da će nas osloboditi tereta donošenja odluka.⁹ On umesto toga obećava da će dati mudrost onima koji je zatraže (Jak. 1,5).

Zamolite Boga da vam da mudrost kad je reč o tome da li bi i kako trebalo da postanete pastor. Zatražite od njega mudrost da razumete šta je sve potrebno za taj posao. Zamolite ga za mudrost da prepoznate koje vam je darove dao i otkrijete kako da ih izbrusite. Zatražite mudrost da upoznate svoje mane i

---

9 Razumnu korekciju ovog previše subjektivnog pristupa vođstvu i odlučivanju možete naći u Kevin DeYoung, *Just Do Something: A Liberating Approach to Finding God's Will* (Chicago, IL: Moody Publishers, 2014).

saznate kako možete da se popravite. Zamolite ga da vas ispuni mudrošću kako biste, bez obzira na to da li ste uspeli da dođete do pastirske službe, živeli dostojno Gospoda i bili plodonosni u svakom dobrom delu (Kol. 1,9-10).

TRAŽITE SAVET

Kako da dođete do mudrosti? Jedan od važnijih načina je traženje saveta.

Gde nema saveta, propada narod,
a pomoć je u mnoštvu savetnika
(Priče 11,14).

Od oholosti biva samo svađa,
a koji primaju savet, u njih je mudrost
(Priče 13,10).

Namere se rasipaju kad nema saveta,
a tvrdo stoje gde je mnogo savetnika
(Priče 15,22).

Misli se utvrđuju savetom;
zato razumno ratuj (Priče 20,18).

Traženje saveta je jednostavno: nađite mudre ljude koji će svoju mudrost podeliti s vama. Ovde su naročito važni pastori u vašoj crkvi. Zamolite ih da vas u skladu sa svojom mudrošću posavetuju u vezi s vašom ličnošću i težnjama. Upitajte ih da li u vama

vide darove koji bi morali da krase pastora i kako biste mogli da ih negujete. Zamolite ih za savet o sticanju iskustva u pastirskoj službi. Mnogo pre nego što donesete neke bitne odluke, zatražite savet od više mudrih i zrelih vernika, posebno od pastora. Što više ti savetnici imaju iskustva u službi kojoj vi težite, to će vam njihov savet biti dragoceniji.

Traženje saveta ne gubi na značaju ni u jednoj fazi teženja ka pastirskoj službi. Imate tek nagoveštaj želje za njom? To je divna stvar koja bi obradovala vašeg pastora. Niste sigurni treba li da se prijavite za položaj pastora, položaj koji obećava, ali je takođe i rizičan? Oslonite se na savetnike u čiju se mudrost možete pouzdati – što ih je više, to bolje. Ne upozoravaju nas uzalud Priče Solomonove dva puta da slušamo „mnoštvo savetnika“ (Priče 11,14; 24,6).

Nemojte samo da pitate, već i saslušajte. Traženje saveta ne podrazumeva uvek i slaganje s njim. Ali ako vam savet koji dobijete ne promeni mišljenje ili ne oblikuje odluku, onda baš i nisam siguran da zaista tražite savet. Možda samo tragate za potvrdom onoga što već želite ili mislite. Kad tražite savet, od savetnika ne morate nužno da očekujete da vam kažu šta tačno da radite. Za početak, možda se ni oni jedni s drugima neće složiti. Dobar savetnik nije onaj ko umesto vas donosi odluku. Najbolji savetnici znaju granice svoje mudrosti. Kao što Gandalf kaže Frodu: „Ni najmudriji ne može uvek da razabere.“¹⁰ Možete doneti odluku, a da ne steknete nikakvu mudrost, a možete i steći mudrost, a da još niste doneli odluku. Dobar savetnik je onaj koji će vam postaviti pitanja koja sami sebi niste po-

---

10 Dž. R. R. Tolkin, *Gospodar prstenova: Družina prstena* (Stylos art, Novi Sad). Prevod Zoran Stanojević.

stavili i uočiti promenljive koje još niste uzeli u obzir. Dobar savetnik će vam pomoći da sami donesete mudru odluku.

DONESITE ODLUKE

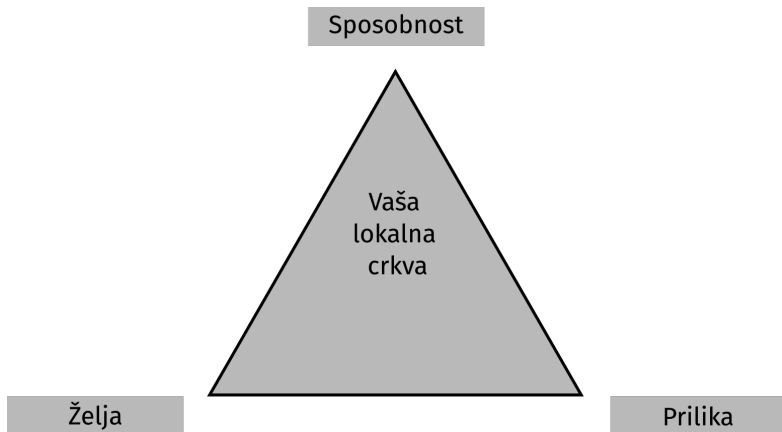
Krajem 2009. sam se redovno sastajao s Majklom Lorensom kako bi me savetovao u vezi s mojom pripremom za pastirsku službu. U to vreme Majkl je bio pomoćni pastor Baptističke crkve Kapitol Hil, ali su ga upravo bili pozvali da služi kao stariji pastor Baptističke crkve Hinson u Portlandu. Tamo je već deset godina. Iako se još nije bio preselio u Portland, već je bio obasut pitanjima članova i osoblja nove crkve. U jednoj od naših šetnji smo raspravljali o tome kako možemo da znamo jesmo li za položaj starijeg pastora. Majkl se našalio: „Postani stariji pastor ako želiš da sve vreme propovedaš i donosiš sve žive odluke.“

Majkl ima dara za jetku kritiku. On, kao i ja, smatra da više starešina treba da predvodi crkvu. Veruje, kao i ja, da je dragoceno deliti propovedaonicu sa drugima radi podizanja novih pastora i sprečavanja crkve da se previše oslanja na starijeg pastora. Ipak, ovo što je rekao je sasvim na mestu. Čak i u crkvi s većim brojem starešina, pastor koji nosi najveću odgovornost za ono što se u njoj propoveda i njene javne službe moraće da se navikne na samostalno donošenje čitavog niza odluka.

Donošenje odluka je nešto što nas sasvim prirodno čeka u oblasti vođstva. Mudre vođe teže konsenzusu i strpljivo uveravaju druge. Mudre vođe znaju kada odluku treba odložiti. Međutim, svaki vođa, bez izuzetka, mora da odlučuje. Svaki vođa mora da donosi odluke koje ne utiču samo na njega, nego i na one koje vodi. Voditi znači suočiti se s beskrajnom bujicom

odluka, kao kad udarate lopte koje vam servira mašina koja ne može da se isključi.

Na donjoj slici nalazi se moja verzija obrasca za donošenje odluka u vezi sa službom koju želimo da obavljamo. Osnovna struktura se sastoji od tri promenljive, a to su: želja, sposobnost i prilika. Ne sećam se gde sam prvi put video taj trodelni obrazac.¹¹ Kako bih ga prilagodio težnji za pastirskom službom, trogao između ove tri promenljive sam potamnio i nazvao „vaša lokalna crkva“.

Ovaj obrazac može da vam pomogne da procenite svoju težnju ka pastirskoj službi. Želja je neophodna, ali ne i dovoljna. Takođe, veoma je važno da saznamo šta je predmet naše želje.

---

¹¹ Kratkim potragom po internetu otkrio sam da se često koristi u kontekstu prevencije kriminala u okviru lokalnih zajednica, ali to mi nije pomoglo da se setim gde sam ga najpre video.

Šta nas kod tog poziva privlači? Da li nam je stvarno jasno kako izgleda jedan dan ili nedelja u životu pastora?

Kad je reč o sposobnosti, tri ključne kategorije su karakter, sadržaj i umešnost. Karakter: Da li ispunjavate biblijske zahteve za starešine? Kojim gresima ste skloni? Kad bi svi u crkvi sledili vaš primer, da li bi crkva postala više ili manje sveta? Sadržaj: Koliko poznajete Sveto pismo? Umete li dobro da odgovorite na pitanja u vezi s doktrinom i ukažete na greške? Da li su bunari vaših misli dovoljno duboki da i drugi mogu crpiti iz njih? Umešnost: Umete li dobro da propovedate Božju reč, da poučavate i savetujete na osnovu nje i podstičete ljude da budu saobrazniji sa Hristom?

Prilika nam izgleda drugačije u zavisnosti s koje je visine posmatramo. Dobre vođe obično same stvaraju priliku umesto da je čekaju. Kad pričate, da li vas ljudi slušaju? To je prilika da ih poučite. Ipak, vaša sposobnost da stvorite prilike ili bilo kako utičete na njih ima snažna ograničenja. Ako konkurišete za upražnjeno mesto pastora, a crkva vas ne pozove, onda tu više nemate šta da uradite, osim da se molite da crkva pozove pobožnog, vernog i darovitog pastira. Ali ako sve posmatramo izbliza, kakve trenutno prilike imate koje bi mogle da vam pomognu da razvijete darove za službu i bolje procenite jeste li sposobni za posao pastora s punim radnim odnosom?

Svaki od ova tri faktora je nužan, ali ne i dovoljan. Čak nam ni dva bez trećeg neće pomoći. Želja i sposobnost bez prilike ne vrede, a želja i prilika bez sposobnosti još manje. I na kraju, iako je to najsubjektivniji slučaj, ne treba da težite položaju u službi za koji ste sposobni i imate priliku, ali ne i želju.

„Ne prisilno, nego dragovoljno, kako Bog hoće“ (1. Pet. 5,2).

„Vašu lokalnu crkvu“ sam osenčio i stavio u prostor između

ove tri promenljive, jer bi crkva čiji ste član trebalo da oblikuje vaš pogled na njih. Trebalo bi da se posavetujete sa crkvenim starišinama i ostalim zrelim i pouzdanim članovima u vezi sa sva tri ugla ovog trougla. Savet koji dobijete iz svoje crkve će vam omogućiti da svoju želju negujete uz više informacija, imaćete precizniji uvid u svoje sposobnosti i širu i oštriju predstavu o prilika- ma koje su pred vama. Kako je sve vaša crkva potvrdila da ste sposobni za posao pastora? Kakav ste probni rad na tom položaju imali u crkvi i kako su na to reagovali ostali članovi crkve?

Ovaj obrazac ima svojih ograničenja. Za početak, usmeren je samo na vas, a ne i na one koje možda već predvodite, na primer, vašu porodicu. Šta ako vam se ukaže naizgled idealna prilika da služite, ali vaša supruga se protivi tome? Ili je možda spremna da vas sledi samo da bi vam udovoljila, ali joj sam taj posao ništa ne znači?

Smatrajte obrazac donjom granicom, ne gornjom. To nisu stavke koje jednostavno treba štriklirati, već oblasti u kojima treba da se preispitate. Koristite ga kao početnu tačku za razmišljanje, molitvu i traženje saveta. I tražite mudrost, mnogo više nego što biste tražili odgovor na pitanje da li treba da budete pastor. Prizovite mudrost; podignite glas k razumu; tražite ga kao srebro i kao skriveno blago (Priče 2,3-4). „Tada ćeš razumeti strah Gospodnji, i poznanje Božije naći ćeš“ (Priče 2,5).

4

NEKA VAS VODE OSOBI NE NAVEDENE U BIBLIJI

Episkop, dakle, treba da je neporočan.

1. Timoteju 3,2

Moj prijatelj Endru Vilson, pastor i učitelj u Kraljevoj crkvi u Londonu, veoma vešto barata jezikom i poseduje onu klasičnu englesku sklonost ka ironiji. Ovo drugo je naročito vidljivo na njegovom blogu, u šaljivom tekstu „Dva kompleta kriterijuma za potragu“, koji poredi dva opisa idealnog kandidata za službu pastora.¹² Prvi opis Endru je našao u jednoj uticajnoj megacrkvi blizu Čikaga:

Od starijeg pastora se traži da bude vođa i služi u crkvi Zajednica Vilou Krik i svim njenim podružnicama, s ciljem da to postane napredna i

---

¹² Andrew Wilson, “Two Sets of Search Criteria“, *Think* (blog), 24. februar 2020, https://thinktheology.co.uk/blog/article/two_sets_of_search_criteria. Vilson nije naveo odakle mu prvi spisak, ali ja sam, kao pravi naporni Amerikanac, sam to otkrio.

zdrava porodica lokalnih crkava. On/ona treba da upravlja celom mrežom regionalnih kampusa i da ima viziju za njih. Takođe treba da se stara o tome da vizija i strategija Vilou Krika bude jasna na svim lokacijama, da na vodećim položajima u kampusima budu prave osobe i da Vilou Krik stekne stabilan položaj u budućnosti.

Stariji pastor će moći da sanja i stvara viziju za narednu sezonu života u zajednici i njen uticaj u okruženju. Idealni kandidat treba da pokaže da može da bude duhovni vođa, da zaista živi sa Isusom i da je dokazano spreman da balansira život i rad. On/ona mora da bude „vođa vođa-ma“, da bude u stanju da motiviše i inspiriše sposobne žene i muškarce da svoje darove upotrebe u ostvarivanju te vizije.¹³

Drugi spisak zahteva napisao je krajem šestog veka pastor u Rimu, istoriji poznat kao papa Grgur Veliki:

On, dakle, mora da bude svima uzor. Mora da bude potpuno predan primeru ispravnog življenja. Mora da bude mrtav požudama tela i da živi duhovnim životom. Ne sme da ga vuče napredovanje u svetu i ne sme da ustukne pred nedaćama. Mora da čezne jedino za unutrašnjim živo-

---

13 Izvor je stranica “Pastoral Search“ na veb-sajtu crkve Willow Creek Community Church, koja se prvobitno nalazila na <https://www.willowcreek.org/en/about/elders-and-leadership/pastoral-search#profile>, ali je uklonjena nakon što je mesto pastora popunjeno.

tom. U svojim namerama ne sme da kleca zbog slabosti tela niti da bude sputan obmanama duha. Ne treba da žudi za tuđim, već da velikodušno deli ono što ima. Treba da bude saosećajan i da brzo prašta, ali ne i da se toliko udalji od pravednosti da prašta bez ikakvih ograničenja. Ne sme da čini zla dela, već da žali zbog tuđih zlodela kao da su njegova. Njegovo srce treba da pati zbog tuđih nevolja, ali isto tako da se raduje sreći svojih bližnjih, kao da se baš njemu nešto lepo dešava. Mora da bude tako dobar uzor ostalima da u njegovom životu nema ničega zbog čega bi morao da se postidi. Mora se učiti ispravnom življenju tako da bude u stanju da zalije usahla srca svojih bližnjih vodama nauka naše vere. Usled redovnih molitava već bi trebalo da bude u stanju da razume šta Gospod traži, kao da mu je to već rečeno glasom iskustva: „Ako zavapiš za pomoć, on će reći »Evo me.«“¹⁴

Kako vama izgledaju ova dva spiska zahteva? Mene prvi spisak zamara, a drugi me plaši.

Evo još dva spiska osobina koje se traže od pastora. Oba su nadahnuta od Svetog Duha i oba je napisao apostol Pavle. Oba u suštini govore isto. Pročitajte ih pažljivo. Ako hoćete da budete pastor, evo šta Bog kaže o tome kakvi treba da budete:

---

14 Ja u ovom citatu koristim malo drugačije reči od Endrua, jer sam ih uzeo iz Gregory the Great, *The Book of Pastoral Rule*, prev. George E. Demacopoulos, *Popular Patristics* 34 (Crestwood, NY: St Vladimir's Seminary Press, 2007), 43–44. Kraj pasusa citira stih Is. 58,9.

Istinita je ova reč: ko želi episkopstvo, lepu službu želi. Episkop, dakle, treba da je neporočan, jedne žene muž, trezven, razborit, pristojan, gostoljubiv, kadar poučiti, ne pijanica, ne ubojica, nego blag, ne naklonjen svađi, ne srebroljubac, koji dobro upravlja svojim domom i ima poslušnu decu sa svakom čestitošću; jer ko ne zna da upravlja svojim domom kako će se starati za Crkvu Božiju? – ne novoobraćeni, da se ne naduje i padne pod đavolsku osudu. A treba da ima i dobro svedočanstvo od onih koji su van Crkve, da ne bi pao u pogrdu i zamku đavolju (1. Tim. 3,1-7).

Zato sam te ostavio na Kritu, da urediš ono što još nedostaje i da postaviš prezvitere po gradovima – kao što ti naredih; ako je ko besprekoran, muž jedne žene, ako ima decu koja veruju, koju ne optužuju zbog raskalašnosti ili kao nepokorne. Jer episkop kao domoupravitelj Božiji treba da je besprekoran, ne samoljubiv, ne osoran, ne pijanica, ne ubojica, ne lakom na sraman dobitak, nego gostoljubiv, prijatelj dobra, razborit, pravedan, duševan, uzdržljiv, koji se drži pozdane reči saglasne sa naukom, da bude kadar i opominjati u zdravoj nauci i izobličavati protivnike (Titu 1,5-9).

U ostatku ove glave razmatraćemo šta sve ove osobine podrazumevaju i šta treba da preduzmete u vezi s tim.

ŠTA NAM OVE OSOBINE GOVORE

Kao što je D. A. Karson zapazio, oba ova spiska su posebna po tome što na njima ne nalazimo ništa posebno.¹⁵ Uz samo nekoliko izuzetaka, sve osobine navedene na oba spiska inače moraju da krase sve hrišćane. Oba spiska započinju stavkom „besprekoran“/„neporočan“. Ona ne označava savršenost; da je tako, nijedna crkva ne bi imala starešine. Ne – neporočnost ili besprekornost podrazumeva manjak očitih nedoslednosti, nepostojanje upadljivih mana na koje bi ljudi mogli odmah da ukažu i posumnjaju u vaš karakter.

Izraz „jedne žene muž“ mogao bi doslovnije da se prevede i kao „čovjek s jednom ženom“. Mislim da ovo ne znači da starešina mora da bude oženjen. Mislim i da ne znači nužno da starešina ne sme da bude neko ko se razveo pa ponovo oženio. Smatram da ova osobina od njega najpre zahteva vernost u polnom smislu. Oženjen čovek mora da bude veran ženi; samac pak mora da bude častan i pravi primer samokontrole.

Mnoge od ostalih navedenih osobina svoj koren imaju u samokontroli i ostalim plodovima Duha („trezven, razborit, pristojan... ne pijanica, ne ubojica, ne lakom na sraman dobitak“; up. sa Gal. 5,22-23). Biti „gostoljubiv“ znači velikodušno pomagati siromašnijim hrišćanima, naročito ako su u taj položaj dospeli radi evanđelja. Gostoljubivost podrazumeva širokogrudost i darežljivost u svemu što nam je Bog dao, bilo da je reč o vremenu, hrani ili domu.

---

15 Pogledajte D. A. Carson, „Defining Elders“, 9Marks, 4. januar 1999, <https://www.9marks.org/article/defining-elders-2/>. Moje izlaganje o oba spiska dugujem Karsonovom članku. Posebno obratite pažnju na Karsonovu raspravu o „mužu jedne žene“, gde se mogu naći argumenti za ono što sam ja uglavnom samo potvrdio.

Dve osobine nas upozoravaju na upadanje u zamku đavola. Jedna podrazumeva da starešina ne sme da bude neko ko se tek nedavno obratio, da se ne bi uobrazio. Ta osoba bi morala da „preturi preko glave“ nekoliko duhovnih zima pre nego što je unaprede u pastora. Takođe mora da uživa ugled među nevernima. Zamka koju ovde Pavle ističe jeste licemerje. Ako je čovek postojan u svojoj pobožnosti, čak i neverni će uvideti da je pošten. Ali ako je ovakav u crkvi, a onakav na poslu, nema šta da traži u službi starešine. Pitanje koje bi trebalo postaviti svakome ko hoće da postane starešina glasi: da li bi se iko na vašem radnom mestu iznenadio kad bi čuo da ste vođa u svojoj crkvi?

Sledeća osobina koju treba da razmotrimo od nas zahteva malo više rada. U 1. Timoteju 3,4-5 Pavle piše: „...koji dobro upravlja svojim domom i ima poslušnu decu sa svakom čestitošću; jer ko ne zna da upravlja svojim domom kako će se starati za Crkvu Božiju?“ Slično tome, u Titu 1,6 kaže: „Ako ima decu koja veruju, koju ne optužuju zbog raskalašnosti ili kao nepokorne.“ U Pavlovom učenju o deci mogućeg starešine suočavamo se sa dva pitanja: da li su deca uslov za službu starešine i da li deca starešine moraju da budu vernici?

Kao prvo, zapitajmo se da li ovaj odlomak od kandidata za starešinu zahteva da ima decu? Ne verujem. Mislim da ne utvrđuje neko pravilo bez izuzetaka, već jednostavno iznosi najverovatniju pretpostavku. U 1. Korinćanima 7,32-35 Pavle veličaj položaj samca jer omogućava čoveku da se u potpunosti posveti Gospodu. I sam Pavle je očigledno bio samac kad je pisao te reči, jer je za ostale apostole rekao da su oženjeni, ali ne i za sebe (1. Kor. 9,5). Iako on, kao apostol, nije bio starešina lokalne crkve, ipak je bio u službi koja je još autoritativnija i značajnija. Zvučalo bi čudno i protivrečno kad bi Pavle govorio kakve oso-

bine treba da krasi starešine, a da ih pritom sam ne poseduje. Zato mislim da se od kandidata za starešinu ne zahteva da ima decu, već se, po mom mišljenju, u ova dva odlomka jednostavno pretpostavlja da ih većina verovatno ima. To kako se muškarac ponaša kao otac otkriva nam da li je u stanju da bude starešina. To nas dovodi do drugog pitanja.

Moraju li deca biti vernici da bi njihov otac mogao da služi kao starešina?¹⁶ Glavni tekst u Titu 1,6 („deca koja veruju“) kao da nas navodi na takav zaključak, ali mislim da bi prevod „verna deca“ bio pravilniji. Problem kod prevoda je u tome što grčki pridev *pistos* znači „veran“, što može da znači da se deca uzdaju, ali i da su sama pouzdana, dostojna poverenja. Zbog toga, mislim, postoje tri faktora zbog kojih bismo mogli da zaključimo da reč „verna“ ovde znači da su deca uopšteno poslušna i pouzdana.

Prvi je to što postoji teološki problem kod stava da deca treba da budu vernici: niko ne može da bude siguran u novo rođenje svoje dece. Novo rođenje daje samo Duh (Jn. 3,8). Pismo, takođe, nigde ne obećava da će Bog, ukoliko čovek ima sve što je potrebno za pastora, zagantovano spasti njegovu decu. Dalje, ako tako tumačimo ovaj zahtev, javlja se rizik apsurd. Ako čovek već služi kao pastor, da li da pretpostavljamo da je svako dete koje mu se rodilo dok je bio u službi verno dok se ne dokazuje suprotno? Da li postoji period „gledanja kroz prste“ – kada se, na primer, proceni da zbog osmogodišnjeg deteta koje ne veruje nismo podobni za službu, ali ako ono ima šesnaest godi-

---

16 Korisnu i dopunsku raspravu koja mi je pomogla da potvrdim svoj stav možete naći u Justin Taylor, „You Asked: Does an Unbelieving Child Disqualify an Elder?“ The Gospel Coalition, 2. novembar 2011, <https://www.thegospelcoalition.org/article/you-asked-does-an-unbelieving-child-disqualify-an-elder/>.

na, onda jesmo? Naprotiv, osobine navedene u 1. Timoteju 3,4-5 i Titu 1,6 pretpostavljaju da postoji opšta uzročno-posledična veza između toga kako muškarac upravlja porodicom i ponašanja njegove dece. Upravljanje decom je ponekad začuđujuće teško, ali pobožan muškarac to uspešno radi. Ova osobina zahteva od muškarca da bude odgovoran u onome u čemu mora da bude, ne u onome u čemu ne mora.

Drugo, u vezi sa spornom rečju iz stiha Titu 1,6, najsmislenije bi bilo da taj izraz smatramo negativnim iskazom onoga što je prethodno izrečeno pozitivno. Tačnije, starešine moraju da imaju decu „koja veruju, da ih ne optužuju zbog raskalašnosti ili kao nepokorne.“ Pavle iza pozitivnog iskaza odmah daje negativni. To nisu dva različita opisa, nego dve polovine jedne iste slike.

Treće, iako kod nekih prevoda ova paralela nije najjasnije izražena, Pavle na grčkom koristi bukvalno istu rečenicu u 1. Timoteju 3,4. Doslovni prevod stiha Titu 1,6 glasi: „Koji ima veru decu“, a 1. Timoteju 3,4: „Koji ima poslušnu decu.“ I baš kao što u Titu 1,6 Pavle u produžetku govori o tome šta znači biti „veran“, tako i u 1. Timoteju 3,4 nastavlja i opisuje poslušnost rečima „sa svakom čestitošću“. To pooštrava našu dilemu, jer su ove dve osobine potpuno paralelne. Teško da bi Pavle u 1. Timoteju 3,4 zahtevao da deca jednog starešine treba jednostavno da budu poslušna, a da zatim u 1,6 traži da budu nanovo rođena. Da li „poslušna“ iz 1. Timotejeve 3,4 zapravo znači „nanovo rođena“? Ne slažem se. Najjednostavnije rešenje po kome oba odlomka imaju smisla i svaki za sebe i zajedno jeste da Pavle u njima zahteva da deca starešine budu poslušna roditeljima. U Titu 1,6 reč „verna“ se ne odnosi na veru, nego na ponašanje.

To nam dalje omogućava da ispravno shvatimo i zaključak

koji Pavle izvodi u 1. Timoteju 3,5: „Jer ko ne zna da upravlja svojim domom kako će se starati za Crkvu Božiju?“ Vođstvo u sopstvenom domu je najbolji način da se pokaže sposobnost vođenja u crkvi. Božje stado treba poveriti samo muškarcu koji se pokazao vernim sa stodom koje mu je Bog već dao. Vođenje domaćinstva podrazumeva brigu o finansijama, vešto upravljanje, disciplinovanje i negu dece i omogućavanje fizičkog, emocionalnog i duhovnog napretka svakog njegovog člana. Položaji oca i starešine se u mnogim stvarima preklapaju i o tome ćemo detaljno govoriti u 18. glavi.

Kako da ispunite ovaj zahtev ako ste samac? Razmislite o tome kako upravljate svojim novcem, vremenom, odnosima i svime čime raspolazete. Ako živite s drugima, da li ste u miru s članovima porodice i osobama s kojima živite? Da li svoje dužnosti obavljate odgovorno i stručno, tako da vam ostaje vremena da služite drugima i podržite ih?

I konačno, Pavle zahteva da starešina bude u stanju da poučava iz Božje reči. U 1. Timoteju 3,2 vidimo da „episkop, dakle, treba da je... kadar poučiti“, a u Titu 1,9 nam se daje i više detalja: on treba da se „drži pouzdane reči saglasne sa naukom, da bude kadar i opominjati u zdravoj nauci i izobličavati protivnike.“ Da biste postali starešina, morate biti učitelj Pisma. Treba da umete da Božjem narodu objasnite šta znači Božja reč i kažete im kako moraju da postupe. Morate dovoljno dobro da poznajete Božju reč kako biste mogli da pokažete ne samo šta ona znači, već i šta ne znači.

Da li to znači da svaki starešina mora da bude sposoban da propoveda, u smislu da je u stanju da služi svake nedelje ujutru? Ne. Svaki starešina mora da ume da pouči, ali setimo se da je i sam Pavle priznao da će se neki od starešina posebno

posvetiti poučavanju (1. Tim. 5,17). Pobožne i sposobne starešine mogu imati dara za poučavanje iz Božje reči na različite načine i u različitoj meri.

Ovi neophodni uslovi svode se na tri osnovne tačke. Kao prvo, starešina mora da bude primeran hrišćanin. Ono što treba da krasi sve hrišćane svakako mora i njega. Drugo, starešina mora biti u stanju da predvodi druge, a to ćemo najpre primetiti u njegovoj porodici. Treće, starešina mora da bude sposoban da poučava iz Božje reči. Kad sve te uslove spojimo, vidimo da je za jednog vođu i starešinu najbitnije to kakav primer pruža drugima i kako ih poučava. Starešine idu Hristovim putem, tako poučavaju i Hristov narod i podstiču i druge da pođu za njima. Verni starešina ne govori tako često „krenite!“ koliko „idemo!“

ŠTA TREBA DA UČINITE?

Šta, dakle, treba da radite s ovim zahtevima? Neka vam oni budu kompas.

Ko danas uopšte koristi kompas? Znam samo za izviđače i ponekad izletnike. Verovatno ga čak i nemate – osim kao aplikaciju u telefonu. Šta radi kompas? Pomaže vam da se orijentišete. Kaže vam gde je sever, a samim tim i gde su istok, jug i zapad. Onda vi treba da odlučite kuda ćete poći. U svakom slučaju, s kompasom uvek znate u kom ste se smeru zaputili.

Svako želi da planira. I političari, i preduzetnici, i pastori. Šahista sa taktikom vidi samo sledeći potez, dok onaj sa strategijom ima pregled nad celom tablom. Ipak, ovi biblijski uslovi za starešinstvo kao da pozivaju na jedinstvenu, nestratešku reakciju – na dugu i napornu izgradnju karaktera. Koliko strategijom

je može biti u trezvenosti, samokontroli i ugledu? Ipak, najveća strategija je upravo upotreba ispravnog kompasa.

Dok se trudite da postanete pastor, možete zalutati u močvaru teških okolnosti.¹⁷ Možete lutati po pustinjama neispunjenih želja. Možete da naiđete na ambise za koje vam se čini da će potpuno zaustaviti vaš napredak. Ipak, u svemu tome, ovi biblijski zahtevi za starešinstvo će vam reći kojim putem da krenete. Bez obzira na to da li vas drugi priznaju ili ne, bez obzira na to da li često ili pak retko dobijate prilike da poučavate, bez obzira na to da li dobijate ponude ili ne, što više ispunjavate ove zahteve, to više sazrevate u pastora. Iako vam se možda čini da vas Bog šalje po obilaznicama, neka vaš glavni smer uvek bude rast u pobožnosti.

Težite pobožnosti. Težite pobožnosti više nego slavi ili ugledu. Težite pobožnosti više nego propovedaonici. Težite pobožnosti više nego tuđem priznanju vaše pobožnosti. Težite pobožnosti i kad vas niko ne gleda i kad nikome nije stalo. Težite pobožnosti i onda kad mislite da vas ne vodi onuda kuda biste hteli.

Kako ćete ove zahteve učiniti svojim kompasom? Naučite ih napamet. Razmišljajte o njima. Molite se s njima na umu. Zatražite od Boga da vam pokaže šta treba popraviti. Napravite spisak traženih osobina, a onda razmislite o tome šta možete da uradite kako biste svaku od njih više ispoljili. Razmotrimo, na primer, stavku „ne naklonjen svađi“. Da li vaše reakcije po društvenim mrežama uvek prolaze taj ispit? A šta je s onim da ne treba da bude osoran? Da li ste nedavno možda pokušali da iz-

---

17 U ovom pasusu koristim metafore iz rasprave o moralnom kompasu kao najboljoj mogućoj strateškoj opremi; nju sam našao u knjizi sa „istorijskim lekcijama o vođstvu: John Lewis Gaddis, *On Grand Strategy* (New York: Penguin, 2018), 16–17

govorom „Ma, samo sam takmičarski nastrojen“ opravdate neki svoj izliv besa na igrača protivničke fudbalske ekipe? Razmislimo i o gostoljubivosti. Šta biste mogli velikodušnije da delite sa drugima? Na koji način biste mogli da otvorite svoj dom i postarate se za potrebe drugih i njihovo duhovno dobro?

Pitajte ljude koji vas dobro poznaju kako bi vas ocenili na skali ovih osobina. Potražite muškarce koji služe kao starešine, naročito u vašoj crkvi, i pitajte ih šta su oni činili i čine kako bi svoj život prilagodili ovim biblijskim pravilima. Sledite njihov primer.

Kad ove biblijske osobine učinite svojim kompasom, to će stvoriti pritisak na vaš karakter – gde mu je i mesto – a ukloniće ga s vaših okolnosti – gde mu svakako nije mesto. Do čega vam je više stalo, do pokajanja ili priznanja? Ako je reč o ovom drugom, klonite se propovedaonice. Ako niste pobožni kad vas niko ne gleda, nećete biti ni kad vas svi gledaju.

Ne možete sa sigurnošću znati da će vas crkva pozvati da joj budete pastor. Možda nemate priliku da idete na bogosloviju. Možda ne dobijate prilike da propovedate, iako biste hteli. Čak i ako ih dobijate, možda na poslu i kod kuće imate drugih obaveza i samim tim malo vremena za učenje i poučavanje. Možda vam se čini da, koliko god se trudite, vašu želju da služite Gospodu u službi s punim radnim vremenom stalno nešto ometa. Ne bih da omalovažim frustracije i obeshrabrenost koje prate tu borbu. Ipak, ne dajte da vam te prepreke budu u centru pažnje, već neprekidno proveravajte svoj kompas.

Drugi deo
NA PUTU

5

NEKA VAM U UČENJU POMOGNU VERNI PASTORI I ZDRAVE CRKVE

Što ste naučili, i primili, i čuli, i videli na meni, to činite, i Bog mira biće sa vama.

Filipljanima 4,9

„Ne posvećujemo dovoljno pažnje proučavanju onoga što telo održava u dobrom stanju. Medicina tretira simptome, a zapostavlja uzroke. Kad u medicini proučavamo bolesti, krećemo se unazad. Kad lečimo čir, ne lečimo ono što ga je uzrokovalo. Devedeset posto medicinske prakse bi trebalo da bude poučavanje pacijenata o uzrocima. To nije tako, sudeći po onome što većina ljudi radi.“ Ovako je govorila lekarka porodične prakse Su Kokran, kako nas je izvestio Džon Makfi u svojoj knjizi *Naslednici opšte prakse (Heirs of General Practice)* iz 1986.¹⁸

Kako telo crkve ostaje u dobrom stanju? Šta to utiče na cr-

---

18 John McPhee, *Heirs of General Practice* (New York: Farrar, Straus and Giroux, 1984), 81

kvu da procveta ili propadne? Umete li da, u duhovnom smislu, razlikujete simptome od uzroka?

Čovekovu želju da bude pastor ponekad podgreva upravo bolešljivo stanje crkve. To je jedan od načina da Bog iz lošeg izvuče nešto dobro (1. Moj. 50,20). Ipak, kao i u medicini, proučavanjem negativnih simptoma doći ćemo samo do delimičnih i neuravnoteženih saznanja. Ako sve što znate o tome kakva crkva treba da bude može da se svede na rečenicu „ovakva ne treba“, onda usporite. Reakcija nekad može da bude i preterana.

Zdrava crkva je zreli organizam u kome rane same zarastaju. Vrhunski izvor tog zdravlja je uvek Božja blagodat. Zdravu crkvu možete da stvorite onoliko koliko možete i zdravog čoveka. Ali Bog deluje preko raznih stvari, preko sekundarnih uzroka. Propovedana reč, koju u delo sprovodi njegov nadmoćni Duh, glavno je oruđe kojim Bog daje crkvi život i zdravlje. On takođe deluje preko mnogih drugih oruđa koja će tu propovedanu reč primeniti i proširiti.

Umeće pastirskog lečenja ćemo najbolje savladati ako pomno posmatramo zdravo crkveno telo. Pastirskom poslu će nas poučiti verni pastori i zdrave crkve. Ako želite da budete pastor, a trenutno niste – ili nikad niste ni bili – član zdrave crkve, potrebno je da se priključite nekoj zreloj crkvi koja raste i napreduje. Saznajte na licu mesta kako izgleda biti zdrav pre nego što se upustite u lečenje nezdravog.

Taj boravak u zdravoj crkvi smatrajte medicinskim stažiranjem. Lekari o svom poslu ne uče samo iz knjiga i predavanja, već i kad stažiraju; tom prilikom posmatraju iskusne doktore kako rade, a ovi zauzvrat nadgledaju njihov rad. I u mojoj crkvi postoji jedan vid takvog stažiranja u pastirskoj službi. Po-

lovina posla koji stažisti obavljaju jeste posmatranje. Prisutni su na svakoj javnoj službi crkve, na svakom sastanku starešina, na svakom sastanku pastora, na svakom razgovoru nakon nedeljne popodnevne službe. Prisutni su na razgovorima s kandidatima za članove i dele trpezu sa brojnim starešinama, s osobljem, đakonima i članovima crkve. Neko od pastora im je mentor tokom celog semestra. Cilj svega toga je da im se pomogne da spoje biblijske principe i pastirsku praksu. Cilj je da vide kako izgleda zdrava crkva i nauče nešto o negovanju takvog zdravlja.

Ako nemate prilike da ovako zvanično stažirate, razmislite o tome da li biste mogli da osmislite kakvu-takvu nezvaničnu „specijalizaciju“. Pitajte svog pastora šta biste od unutrašnjih poslova u crkvi mogli da posmatrate i gde biste sve mogli da ga pratite dok radi.

Svaki pastor je bio deo stada pre nego što je počeo da ga vodi. Jedan od najboljih načina da se pripremite za taj posao jeste pridruživanje zdravoj crkvi uz čvrstu rešenost da budete njen veran član. Nudila ona zvaničnu obuku ili ne, zdrava crkva je za one koji teže pastirskoj službi uvek bolji inkubator od nezdrave.

Ovu glavu sam smestio na sam početak puta. Zašto? Jer će vam u skoro svemu na šta ću vas nadalje podsticati uveliko biti od pomoći ako ste član zdrave crkve; isto tako, članstvo u nezdravoj će vas kočiti. Zdrava crkva je platenik u kome će svi plodovi koje bi trebalo da negujete brže rasti. Želite da sazrite kao vođa, učitelj i propovednik? Držite se službe pobožnih ljudi s darovima. Želite da drugima budete božanski uzor? Onda tragajte za božanskim uzorima. A gde ćete ih naći? U zdravoj crkvi. Želite da se naučite poslu starešine? Učite

od ljudi koji ga obavljaju. Kako se moliti u širinu i dubinu, savladavati požudu, postati veran muž i otac, proučavati Božje planove za crkvu, posvetiti se u iskušenjima – u svemu tome i u još mnogo čemu pomoći će vam zdrava lokalna crkva. Zato je nađite i prepustite joj svoj život.

6

BUDITE PRIMER

I ne kao gospodari nad onima koji su vam dodeljeni, nego budite primer stadu.

1. Petrova 5,3

Onog dana kad počnete da služite kao pastor, svi će početi da vas posmatraju. Članovi vaše crkve će vam pažljivo ispitivati lice tražeći na njemu naznake, naročito kad se dešava nešto ne-uočljivo. Primitiće gde sedite i s kim sedite. Komentarišaće vašu novu frizuru ili cipele. Ako vam se iz pantalona ispaše makar delić košulje, možda će to primetiti i pre vas. Biti pastor znači biti pod budnim okom.

Šta ljudi traže? To zavisi od osobe i od prilike. Ono što mnogi od njih – a trebalo bi svi – zapravo traže jeste primer. Impuls da sledimo primer pastora može da bude i nezdrav ako pastor, na primer, prekoračuje granice svog mandata i zloupotrebljava autoritet tako što stvari kojima je naklonjen pretvara u zakone. Impuls da sledimo primer pastora može da bude i simpatično zabavan, kao kad članovi crkve, a naročito mladići koji bi hteli da budu pastori, počnu da se oblače i govore kao oni. Nijedan pastor ne bi smeo da dozvoli da stvari kojima je on lično naklo-

njen upravljaju tuđim životima. Takođe, detalji vezani za oblačenje i govor obično nemaju veliki značaj. Ali moralni primer koji daje pastor je od životne važnosti.

Jedan od mnogih načina na koje savremena zapadnjačka kultura pokušava da porekne stvarnost je stav da nas ugledanje na tuđi primer u suštini ograničava, guši i pritiska. Međutim, protivljenje takvom vidu oponašanja je i slepo i nepromišljeno. Oponašanje je neizbežno. Svako nekoga oponaša. Radimo ono što i naši prijatelji. Radimo ono što rade i ljudi na koje želimo da ličimo. Kao što Džejson Hud zapaža: „Retko ko od nas će probati suši, posećivati određene društvene medije ili pustiti bradu na određeni način ukoliko to najpre ne primeti kod nekog modela od krvi i mesa. Ljudi se ne uče govoru, čitanju, pisanju, vezivanju pertli ili kakvom poslu, a da pritom neprekidno ne oponašaju nekoga.“¹⁹

Oponašanje ima svoje prednosti. Kad biste hteli da naučite da popravite lavabo, da li biste radije pročitali uputstvo od pedeset strana ili posmatrali iskusnog vodoinstalatera kako to radi? Da parafraziram Seneku, put koji vodi preko dopisivanja je dugotrajan, dok je put pun primera kratak i uspešan.²⁰

Čije primere sledite? Ko bi trebalo da sledi vaš primer?

Oponašanje drugih nije samo pitanje navike i zdravog ra-

---

19 Jason B. Hood, *Imitating God in Christ: Recapturing a Biblical Pattern* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2013), 190. Hudovo delo je bogata i mudra razrada dela biblijske teologije koja se odnosi na oponašanje. Pogledajte naročito 12. glavu o crkvi kao zajednici oponašanja.

20 Pogledajte Seneka, *Pisma prijatelju (Ad Lucilium Epistulae Morales)*, prevod Albin Vilhar (Matica srpska, Novi Sad 1978), IV-6-6: „Zato lepo dođi k meni, prvo zato što ljudi više veruju očima nego ušima, a i zbog toga što je put koji vodi preko dopisivanja dugotrajan, dok je put pun primera kratak i uspešan. Nikada se Kleant ne bi tako ugledao na Zenona da ga je samo slušao. On je s njim živeo, posmatrao njegove tajne i samoga sebe proveravao da li živi prema njegovoj nauci.“

zuma: ono je urezano u hrišćanstvo. Hrišćansko učenništvo razvija se i poučavanjem i oponašanjem. Kao što je Isus svojim učenicima u večeri pred smrt rekao: „Kad sam ja, Gospod i učitelj, oprao noge vama, i vi ste dužni da perete noge jedan drugome; jer vam dadoh primer da i vi činite onako kako sam ja vama učinio“ (Jn. 13,14-15). Isus je rekao da njegova ljubav ne treba samo da nam bude motiv za ljubav prema drugima, već i mera te ljubavi: „Dajem vam novu zapovest, da ljubite jedan drugoga, kao što sam ja vas ljubio, da i vi ljubite jedan drugoga“ (Jn. 13,34; up. sa 15,12). A Petar nam kaže da je čak i Isusova smrt, sa svojim neponovljivim, otkupljujućim posledicama, takođe naš primer: „Kakva je, naime, hvala ako vas za vaše grehe kažnjavaju i vi to podnosite? Nego, ako dobro čineći stradate i podnosite, to je blagodat pred Bogom. Jer ste na to pozvani, zato što je i Hristos stradao za vas i ostavio vam primer – da pođete njegovim stopama“ (1. Pet. 2,20- 21; up. sa Fil. 2,5-11; Ef. 5,2, 25, 28).

Ne treba da sledimo samo Isusov primer, već i primer drugih vernika. „Ugledajte se na mene, braćo, i gledajte na one koji žive onako kako i vi imate primer u nama“ (Fil. 3,17). Ovde nas Pavle hrabri da sledimo ne samo njega, već i druge koji slede njega. Da li to možda obične smrtnike postavlja na previsok pijedestal? Nikako: „Ugledajte se na mene, kao što se i ja ugledam na Hrista“ (1. Kor. 11,1). Pobožni primeri skreću pažnju od sebe ka Hristu. Kad vidite pobožan primer, ne gledajte samo pravo u njega – gledajte i kroz njega.

Pismo nalaže pastorima da vode svojim primerom, a članovima crkve da taj primer slede. Petar nas podstiče: „Starešine među vama molim ja, koji sam i sam starešina i svedok Hristovih stradanja i učesnik u slavi koja će se otkriti, napasajte stado

Božije koje je kod vas i nadgledajte ga ne prisilno, nego dragovoljno, kako Bog hoće, ne iz želje za sramnim dobitkom, nego u predanosti, i ne kao gospodari nad onima koji su vam dodeljeni, nego budite primer stadu“ (1. Pet. 5,1-3). A pisac Poslanice Jevrejima celoj skupštini piše: „Sećajte se svojih starešina koji vam propovediše reč Božiju; gledajte na svršetak njihovog vladanja, podražavajte njihovu veru“ (Jev. 13,7).

Ako hoćete da budete pastor, počnite da budete primer drugima. Živite životom koji drugi mogu bezbedno da slede i imaju koristi od toga. Nadam se da svoje odluke i navike već propuštate kroz filter onoga što Bog naziva dobrim. „Uostalom, braćo, što god je istinito, što god je časno, što god je pravedno, što god je čisto, što god ljubazno, što god je na dobru glasu, ako je kakva vrlina, ako je kakva pohvala, na to mislite“ (Fil. 4,8). Vreme je da dodamo još jedan filter: da li ovim dajem drugima dobar primer? Da li ovo mogu da preporučim i ostalima? „Što ste naučili, i primili, i čuli, i videli na meni, to činite, i Bog mira biće sa vama“ (Fil. 4,9). Da li će Bog mira biti s drugima ako budu radili ono što i vi? Da li će ostali članovi vaše crkve rasti u pobožnosti ako budu radili isto što i vi?

Kad bi svi u vašoj crkvi proučavali Pismo kao vi, da li bi bolje poznavali Boga i bili mu poslušniji? Kad bi se svi u crkvi molili kao vi, da li bi njihov molitveni život bio bogatiji ili siromašniji nego što je sad? Takođe, primer ne dajete samo u očigledno duhovnim stvarima. Vaš primer obuhvata i sve ono na šta kliknete i što gledate. On se odnosi i na način na koji dajete i trošite novac. Uključuje sve ono što radite da biste se smirili i opustili. Podrazumeva svaku reč koju izgovorite. Odnosi se na to kako se ponašate prema svakoj osobi na koju naiđete.

Savest hrišćanina je svakako drugačije nabaždarena.²¹ Ako smo primer drugima, to ne znači da nikad ne radimo ništa sa čim se nijedan hrišćanin ne bi složio. Međutim, to znači da se malo više trudimo. To znači da nam je više stalo do tuđe svetosti nego do sopstvene slobode. To znači da smo uvek spremni da odgovorimo na pitanje „A šta ti radiš?“ Ako morate da donesete neku značajnu odluku, a jedno od rešenja vas vodi u moralnu sivu zonu, božanski primer bi podrazumevao izbor neke sigurnije opcije.

Biti pastor znači živeti svoj život javno. Čak i kad nismo dostupni, dostupni smo. Ako želite da budete pastor, spremite se na to da budete posmatrani i počnite da drugima budete primer dostojan posmatranja.

---

21 Pogledajte u egzegetičkom smislu pronicljivo i za pastore korisno delo čiji su autori Andrew David Naselli i J. D. Crowley, *Conscience: What It Is, How to Train It, and Loving Those Who Differ* (Wheaton, IL: Crossway, 2016).

7

BUDITE STAREŠINA I PRE NEGO ŠTO POSTANETE STAREŠINA

Molimo vas još, braćo, poučavajte
neuredne, hrabrite malodušne, pomažite
slabe, budite strpljivi prema svima.

1. Solunjanima 5,14

Neka vam cilj bude da drugi misle da ste starešina i pre nego što to postanete.

Svi pastori su starešine i svaki starešina je pastor. Neke starešine za svoj pastirski posao dobijaju platu. Neke, ali ne sve. A kad pastirski posao tretiramo kao i svaki drugi, često dolazi do zbrke i teških posledica. Zato je poznata ona izjava Džona Pajpera: „Braćo, mi nismo profesionalci.“²² Čak i kad za njega dobijamo platu, pastirski posao je potpuno drugačiji od svih ostalih.

Hajde onda da se pozabavimo širom kategorijom, a to je služba starešine. Za nju se ne prijavljujemo; ne primaju nas pa da tek onda počnemo da radimo. Umesto toga, crkva nas određuje. Iako

---

²² John Piper, *Brothers, We Are Not Professionals: A Plea to Pastors for Radical Ministry*, ažurirano i prošireno izdanje (Nashville, TN: B&H, 2013).

se ta reč ne koristi u Pismu u ovakvom kontekstu, mislim da nam može pomoći ako kažemo da crkva „prepoznaje“ starešine. Nije-dan pojedinac niti crkva u celini ne mogu nekoga učiniti starešinom. Crkva, naravno, može da postavi na to mesto koga god hoće, ali ako čovek ne ispunjava biblijske zahteve i ako sam ne želi taj posao, onda neće biti starešina kako god da ga nazivamo. Čovek je starešina jedino ako to potvrđuju njegov karakter i duhovni trud.

To znači da je svaki starešina starešina čak i pre nego što to zvanično postane. Svaki legitimni starešina će i pre nego što ga postave u službu svojim karakterom i stručnošću pokazati da je kvalifikovan za nju. U prethodne dve glave smo ispitali polovinu jednačine koja se odnosi na karakter; u ovoj glavi ćemo razmotriti šta ga čini stručnim.

Osnovni posao svakog starešine je da pomogne hrišćanima da u svom životu i u životu crkve u celini primene Bibliju. Starešina predvodi tako što lično daje primer: poslušan je Božjoj reči, poučava iz nje i pokazuje kako je pojedinci mogu primeniti u svojim problemima i gresima. On zajedno s ostalim starešinama upravlja ukupnim radom i misijom crkve, u skladu s Božjom rečju. Davanje primera, poučavanje, savetovanje, vođstvo. Jedino je poslednja stavka ograničena na zvanični položaj u službi. Crkvu kao celinu ne možete da vodite ukoliko sama crkva to od vas ne zatraži. Međutim, ne treba vam ničija dozvola da budete drugima primer, da poučavate i savetujete na osnovu Božje reči. Štaviše, Pismo nas uči da svaki hrišćanin treba da bude primer pobožnosti; hrišćani i treba da poučavaju i savetuju jedni druge.

Pavle je celu solunsku crkvu pohvalio zato što se ponela kao apostoli i kao sam Gospod: evanđelje je prihvatila „u velikoj nevolji s radošću Duha Svetoga.“ A kakve su bile posledice? Oni su „postali uzor svima vernima u Makedoniji i Ahaji“ (1. Sol.

1,6-7). U svemu tome, i sami Solunjani su se „ugledali na crkve Božije koje su u Hristu Isusu u Judeji“, jer su i sami „prepatili od svojih saplemenika kao i oni od Judeja“ (1. Sol. 2,14). A Petar nas podstiče da se odupremo Satani i ostanemo čvrsti u veri, „znajući da ta ista stradanja snalaze vašu braću po svetu“ (1. Pet. 5,9). Dakle, kao što smo već rekli u prethodnoj glavi, čovek treba da bude starešina i pre nego što to zvanično postane, i to tako što će već sada davati božanski primer drugima. Kad to radimo, činimo nešto što bi svi hrišćani trebalo da čine, a upravo to je i svrha starešinstva.

Pismo, međutim, takođe očekuje od svih hrišćana da poučavaju i savetuju jedni druge. Pišući svim hrišćanima u Rimu, Pavle kaže: „A ja sam, braćo moja, i sam uveren za vas, da ste i sami puni dobrote, ispunjeni svakim znanjem, kadri i jedan drugoga umudriti“ (Rim. 15,14). Crkvi u Kolosi kaže: „Hristova reč neka bogato obitava u vama; u svakoj mudrosti učite i opominjite jedan drugoga psalmima, himnama, duhovnim pesmama, umilno pevajući Bogu u srcima svojim“ (Kol. 3,16). I konačno, crkvu u Solunu Pavle je podstakao rečima: „Molimo vas još, braćo, poučavajte neuredne, hrabrite malodušne, pomažite slabe, budite strpljivi prema svima“ (1. Sol. 5,14). Svi ovi odlomci podstiču sve hrišćane. Svaki hrišćanin treba da poučava i savetuje druge hrišćane.

Šta onda čekate? Počnite već sada. Evo četiri načina da to uradite.

Kao prvo, steknite svoje učenike. Imati učenike jednostavno znači pomagati drugima da slede Isusa.²³ Promišljeno činite

---

23 Ova i sledeća rečenica temelje se na Mark Dever, *Discipling: How to Help Others Follow Jesus* (Wheaton, IL: Crossway, 2016), 13.

duhovno dobro drugima da biste im pomogli da se saobražavaju sa Hristom. Postavljajte duhovna pitanja ostalim članovima svoje crkve i strpljivo ispitajte odgovore koje su vam dali. Molite se sa drugima. Čitajte Pismo s drugima. Nađite još nekog vernika željnog duhovnog napretka i redovno čitajte Pismo zajedno. Mogli biste da se sastajete jednom nedeljno i naizmenično poučavate jedan drugog na osnovu neke glave iz Poslanice Rimljanima. Učeništvo podrazumeva govorenje istine u ljubavi (Ef. 4,15). Učeništvo je deljenje s drugima – ne samo evanđelja, već i samog sebe (1. Sol. 2,8). Ono može da bude zvanično ili nezvanično, redovno ili neredovno. Možete da se nalazite u istom kafeu, svake nedelje u isto vreme. Možete i da svaki put kad idete u kupovinu povedete nekoga i usput mu postavljate pitanja o tome kako živi sa Hristom.

Drugo, budite gostoljubivi. Većina biblijskih podsticaja na gostoljubivost odnosi se na materijalnu podršku hrišćanima s kojima se ranije niste družili. Na primer, „gostoljubivosti ne zaboravljajte; jer su neki njome – ne znajući – ugostili anđele“ (Jev. 13,2; up. sa Rim. 12,13; 3. Jn. 5-8). Ali 1. Petrova 4,9 gostoljubivost opisuje kao uzajamnu obavezu: „Budite gostoljubivi među sobom bez gundanja.“ Kako, dakle, da praktično pomognete drugim hrišćanima s ciljem da se Hristos proslavi, a oni postanu zreliji? Na primer, Džeremi Mjuler, samac koji je nedavno došao u našu crkvu da stažira, redovno poziva druge članove crkve na večeru. S druge strane, mnoge porodice u našoj crkvi ne pitaju jednostavno nekog od članova da im čuvaju decu, već ga pozovu da sa svojom porodicom najpre dođe na večeru kako bi se svi upoznali i ohrabрили.

Kako biste mogli da pomognete drugima? Kako možete da svoj dom učinite mestom zajedništva i služenja? Kako možete

da u duhovnom smislu pomognete drugima tako što ćete im se fizički naći pri ruci?

Neki ljudi kupe veći automobil tek kad shvate da će to morati zbog dece. Ja sam ga imao od početka. Moj prvi auto bio je sivi „merkjuri viladžer“ iz 1996, koji su mi roditelji velikodušno poklonili kad sam krenuo na koledž u Los Angelesu. Taj auto je dosta ličio na moj naredni, „honda odisi“ iz 2011, koji i danas vozim. Ali dok sam studirao, taj auto je, osim što je teglio daske za surfovanje, muzičke instrumente i opremu za kampovanje, također služio i kao nezvanični prevoz od Univerziteta Južne Kalifornije do crkve Zajednica milosti. Studentima je trebao prevoz, a „viladžer“ je imao dosta sedišta. Crkva je bila udaljena dvadeset minuta i služba je počinjala u pola devet ujutru. Da bismo uspeli da se parkiramo i smestimo u zgradi, morali smo da stignemo u osam. I tako sam nekoliko godina skoro svakog nedelnog jutra ustajao u šest, da bih u sedam započinjao svoju turu. Odgovori na neizbežne telefonske pozive sa parkinga studentskih domova bili su jednolični i predvidljivi, kao po nekom scenariju: „*[Prigušeno jastukom:]* A, šta? Već? Evo, odmah silazim.“

Treće, evangelizirajte. Kao što je Pavle naložio Timoteju: „Izvrši delo evanđeliste“ (2. Tim. 4,5). Mak Stajls je to ovako rekao: „Evangelizacija je poučavanje drugih evanđelju s ciljem da ih ubedimo u njega.“²⁴ Starešina koji služi u reči pre svega na umu ima članove svoje zajednice, ali svaki starešina, a naročito pastor koji je u radnom odnosu i propoveda, mora da bude primer u evangelizaciji. Razmislite o pokretanju časova proučavanja Biblije radi evangelizacije među svojim prijateljima ili sarad-

---

24 J. Mack Stiles, *Evangelism: How the Whole Church Speaks of Jesus* (Wheaton, IL: Crossway, 2014), 26.

nicima koji nisu hrišćani. Molite se za prilike da evangelizirate i stvorite ih i sami.

Četvrto, savetujte. Naučite se da brinete o tuđim dušama. Razmislite ponovo o stihu iz 1. Solunjanima 5,14: „Molimo vas još, braćo, poučavajte neuredne, hrabrite malodušne, pomažite slabe, budite strpljivi prema svima.“ Koji su uzroci i simptomi neurednosti? Koje bi reči mogle da ohrabre malodušne? Možete li da pomognete slabima ili ih u svojoj revnosti jednostavno pregazite? Naučite da dijagnostikujete duhovne slabosti i primenite precizno odmerene doze lekova poređane po policama Božje reči. Preuzmite duhovnu inicijativu u svojim odnosima sa širokim spektrom hrišćana: sa mladima i starima, gorljivima i ravnodušnima. Naučite kako da činite duhovno dobro ljudima koji su sve manje nalik vama.

Svaki hrišćanin ima sopstveni duhovni profil. Njegova ličnost, kultura, vaspitanje, porodica, životno doba, materijalne okolnosti, životni poziv i dužnosti, nade i strahovi, gresi i problemi, fizička i emocionalna patnja, duhovni darovi i duhovna zrelost – sve to oblikuje ono što će hrišćanin doneti Božjoj reči i što će od nje uzeti. Sve nam to kazuje šta im je potrebno da čuju i da li su spremni da to čuju. Darovi svetih i njihove blagodati su neopisivo raznoliki, ali takve su i Satanine zamke kojima ih vrebaju.²⁵ Zato naučite ne samo da govorite istinu, već i da je govorite s ljubavlju. Naučite da nađete bravu koja će odgovarati ključu. Naučite da svom stadu sa problemima služite ne samo istinom, već odgovarajućom istinom u prikladno vreme i primerenim tonom. Trudite se ne samo da govorite dobro, već i da dobro slušate. Sperdžen je

---

25 Izuzetan vodič za ovo drugo nalazimo u Thomas Brooks, *Precious Remedies Against Satan's Devices* (Edinburgh: Banner of Truth, 1968).

jednom zapazio: „Čovek koji hoće mnogo da učini s ljudima mora da ih voli i da se s njima oseća opušteno.“²⁶ Zato se sa svojim stadom osećajte kao kod kuće. Naučite da volite svete u njihovoj fantastičnoj šarenolikosti.²⁷ Budite starešina i pre nego što to zvanično postanete.

---

26 Charles Spurgeon, *Lectures to My Students: Complete and Unabridged* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 1954), 169.

27 Poslednju rečenicu sam pozajmo iz eseja K. S. Luisa „Udovi tela“, u *Fern-see and Elephants: And Other Essays on Christianity* (London: Fount Paperbacks, 1975), 18: „Žrtvovanje sebične privatnosti koje se od nas svakodnevno zahteva takođe nam se svakog dana i stotruko vraća istinskim sazrevanjem ličnosti na koje nas život u Telu podstiče. Oni koji su udovi jedni drugima polako postaju raznovrsni i drugačiji; neko postaje ruka, neko uho. Zato su ljudi iz sveta tako monotonno međusobno nalik jedni drugima u poređenju sa skoro fantastičnom raznolikošću svetih. Poslušnost je put ka slobodi, poniznost je put ka zadovoljstvu, a zajedništvo je put ka osobenosti pojedinca.“

8

ŽELITE DA BUDETE VOĐA? ONDA VODITE NEŠTO

...koji dobro upravlja svojim domom i
ima poslušnu decu sa svakom čestitošću;
jer ko ne zna da upravlja svojim domom
kako će se starati za Crkvu Božiju?

1. Timoteju 3,4-5

Kad kažemo da morate da budete starešina i pre nego što ste to i zvanično, to znači da pre nego što počnete da predvodite crkvu treba da predvodite nešto drugo. Hoćete da budete vođa? Onda vodite nešto. Ako je moguće, neka to za početak bude vaša porodica.

Kao što smo videli u 4. glavi, 1. Timoteju 3,4-5 ne tvrdi da svaki starešina neizostavno mora da bude oženjen i da ima decu. Crkvena istorija je ukrašena blistavim primerima neoženjenih pastora. Ričard Sibs, Čarls Simion i Džon Stot se nisu ženili. Robert Mari Makčejn je bio samac, iako je bio veren kad je u dvadeset devetoj godini umro. U mojoj crkvi bilo je neoženjenih starešina koji su bili odlični i primerni pastiri.

Ipak, Pavle ne smatra bez razloga porodično vođstvo nekom vrstom prijemnog ispita za vođstvo u crkvi. Porodica je, baš kao i crkva, čvrsto povezana zajednica. I porodicu, kao crkvu, čine grešnici. I porodica, kao crkva, ima svoj posao. Taj posao nije samo fizičko, već i duhovno odgajanje dece (Ef. 6,4). Muž se za ženu stara, kao i starešina za svoje stado, kako bi uzrasla i saobrazila se sa Hristom (Ef. 5,25-27).

I zato, evo jednog testa: možete li da ubedite dostojnu ženu da se uda za vas? Da li bi jednoj pobožnoj, zreloj hrišćanki bilo u interesu da vam podredi ostatak svog života (Ef. 5,22)?

A ako se oženite, željno prihvatite dar dece. Deca su sama po sebi blagoslov od Boga (Ps. 127,3-5), a podizanje dece će kao malo šta drugo produbiti vaš karakter i sposobnost da vodite. Uloga oca mi je u pripremi za pastirsku službu značila mnogo više nego ijedan teološki fakultet. Pogledajmo kako poetično Herman Bavink govori o tome kako deca menjaju roditelje:

Deca su kruna braka, dragocenost svojih roditelja, bogatstvo porodičnog života. Ona u svojim roditeljima razvijaju celu hrpu vrlina, kao što su očinska ljubav i majčinska nežnost, posvećenost i samoodricanje, briga za budućnost, uključenost u društvo i umeće odgajanja. Deca zauzdavaju ambiciju roditelja, mire njihove suprotnosti, ublažavaju razlike, još više im zbližavaju duše, jer su im zajednički interes, nešto odvojeno od njih samih; ona im otvaraju oči i srce da bolje vide i shvate svoje okruženje i buduće naraštaje. Ona poput živih ogledala postaju roditeljima odraz njihovih vrlina i mana, terajući ih da se preobraze, slabeći njihovu sklonost ka kritikovanju i pokazujući im koliko je teško upravljati jednom osobom. Porodica ima preobražujuću moć na roditelje. Ko bi rekao da je taj dojučerašnji bezbrižni mladić sada razumni i odgovorni otac, i ko bi pomi-

slio da će dete od te vesele devojke načiniti majku koja radosno i pomirljivo podnosi najveće žrtve? Porodica pretvara ambicije u služenje, tvrđičluk u izdašnost, slabost u snagu, kukavičluk u junaštvo, neuglađene očeve u krotke jaganjce, a majke mekog srca u razjarene lavice.²⁸

Autoritet će obično imati oni koji preuzmu odgovornost.²⁹ Za šta ste odgovorni? Za šta biste još mogli da preuzmete odgovornost? Ako ste student, da li biste mogli da vodite službu u svom domu? Ako ste zaposleni, budite marljivi u svakom segmentu svog posla. Radite što bolje možete tokom celog radnog vremena (Prop. 9,10; Kol. 3,23). Kad naiđete na problem i morate da se posavetujete s nadređenim, nemojte mu samo prijaviti problem – predložite i rešenje. Kad je reč o crkvi, možete li da vodite malu grupu? Možete li da počnete tako što ćete, recimo, biti rezervni vratar ili učitelj? Možete li da nezvanično počnete da se jednom nedeljno okupljate s nekolicinom da zajedno proučavate Pismo?

Hoćete da budete vođa? Vodite nešto. Ne samo „nekoga“: sama „stvar“ koju vodite je važnija nego što mislite. Crkva je institucija, baš kao što su to i preduzeće, studentska služba, porodica, pa čak i spontana ulična utakmica u basketu. U suštini, institucija je zajednička struktura pravila koja nam oblikuje ponašanje. Kao što je Džonatan Liman rekao: „Institucije nam govore kako da se ponašamo i daju nam priliku da se tako ponašamo. One pomažu u definisanju odnosa, daju im svrhu i

---

28 Herman Bavinck, *The Christian Family*, prev. Nelson D. Kloosterman (Grand Rapids, MI: Christian's Library Press, 2012), 96–97.

29 Douglas Wilson, *Father Hunger: Why God Calls Men to Love and Lead Their Families* (Nashville, TN: Thomas Nelson, 2012), 42.

usmerenje, pa čak i oblikuju aspekte našeg identiteta.³⁰ Mnoge institucije podsećaju na porodicu. Ako već vodite neku instituciju, čak i ako je neformalna – kao, recimo, mala crkvena grupa – to će vam pomoći u vođenju druge. Sve te brojne institucije susreću se sa istim pitanjima. Ko određuje planove? Ko i kako donosi odluke? Šta se radi u slučaju neslaganja i nepoštovanja pravila? Ko postavlja vođe i na osnovu čega? Koja odstupanja bi mogla da dođu u obzir?

Ako hoćete da budete pastor, naučite da razmišljate i postupate kao što se to radi u instituciji. Koliko ste strpljivi u ubeđivanju? Koliko ste u stanju da izdržite naporna natezanja koja često prate zajedničko donošenje odluka? Da li lako stičete tuđe poverenje i kako se odnosite prema njemu? Da li ste ikada sami utvrdili neku instituciju, koliko god mala bila – npr. čitalački klub ili malu crkvenu grupu – i bez problema je prepustili drugima kad je zaživela? Da li ste se ikada upravljali po pravilu koje je kod mog oca važno za mesta na kojima se kampuje – ostavite instituciju u boljem stanju od onog u kom ste je zatekli?

Pastirski posao se preklapa sa političkim. Pastori moraju da znaju kolikim kapitalom raspolažu i kad treba da ga troše. Neki muškarci koji teže toj službi znaju do tančina gde bi crkva trebalo da bude, ali nemaju predstavu kako da je dovedu dotle. Kakva je korist znati krajnji cilj ako ne znamo odakle polazimo? Kakva je korist davati uputstva do određišta nekome ko nema benzina u rezervoaru?

---

30 Jonathan Leeman, *Political Church: The Local Assembly as Embassy of Christ's Rule*, Studies in Christian Doctrine and Scripture (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2016), 108. Moje izlaganje u ovom pasusu dugujem i rečima sa 107. strane. Takođe, rečenica navedena dva pasusa niže, „pastirski posao se preklapa sa političkim“, potiče iz razgovora koji sam pre mnogo godina vodio sa Džonatanom.

Ako hoćete da budete vođa, počnite da vodite. Prijavite se dobrovoljno za neku dužnost i tu ćete steći autoritet. Naućite se umeću susretanja ljudi tamo gde jesu i pomozite im da naprave taj prvi, samouvereni korak ka mestu na kome bi trebalo da budu.

9

VLADAJTE PISMOM I NEKA ONO VLADA VAMA

Razumniji postah od svih učitelja svojih;
jer razmišljam o tvojim otkrivenjima.

Psalam 119,99

Neki od omiljenih predmeta na teologiji su mi bili izborni, a predavač mi je bio učeni, pronicljivi i gotovo legendarni dr Pi-ter Džentri. Između ostalog, tumačili smo Knjigu proroka Isaije na hebrejskom. Zadati tekstovi su bili glave 1 – 11 i 54 – 56. Od nas se zahtevalo da sve te glave pročitamo u originalu, koristeći samo gramatiku i rečnike. Za završni ispit dr Džentri je birao nekoliko odlomaka koji su nam bili nepoznati sve do dana otkrivenja, kada se sudilo onome što je skriveno u ljudima. Na ispitu je trebalo da pročitamo i prevedemo odabrane odlomke i odgovorimo na pitanja u vezi sa vrstama reči, glagolskim oblicima i rečeničnom strukturom. Jedina pomoć koju smo imali bio je skup definicija reči koje se u celoj Knjizi proroka Isaije koriste manje od pet puta.

Dok sam se pripremao za taj ispit, satima sam koračao po praznim učionicama naše Baptističke teološke škole, naglas čitajući tekst na hebrejskom. Čitao sam uz audio-snimak pa bih on-

da čitao sam. Neke od tih rečenica znam i danas, osam godina kasnije. Na ispit ste mogli da izađete koliko-toliko samouvereno jedino ako ste uronili u sva zadata poglavlja Isaije. Mogli ste da položite ispit jedino ako potpuno savladate tekst.

Skoro svaki dan vaše pastirske službe postaviće na ispit vašu sposobnost da tumačite i primenite Pismo. Članovi crkve će vam postavljati pitanja i o najdelikatnijim etičkim dilemama Petoknjižja. Poveriće vam svoje najintimnije, najsloženije probleme. Moraćete da se za kratko vreme prisetite odlomaka koji bi mogli da bace svetlost na uzane puteljke i mračna mesta u duši. A u poslednji dan, Bog će suditi vašem radu na osnovu toga da li ste zidali dragocenim materijalom koji vam je dao u svojoj reči (1. Kor. 3,10-15). Jedini način da se polože i svakodnevni ispiti i onaj konačni jeste da ovladamo Pismom i pustimo da ono ovlada nama.

Kako da ovladamo Pismom? Treba da ga upoznamo naširoko i naduboko. Neka vam cilj bude da neprekidno sve bolje razumete dubinu i širinu Pisma. Kad je reč o širini, toplo vam preporučujem da redovno iščitavate celu Bibliju najmanje jedanput godišnje, i činite tako nekoliko godina. Makčejnov plan čitanja je odličan, a postoje i brojni drugi. „Sve Pismo je bogonadahnu-to i korisno za pouku, za karanje, za popravlanje, za odgajanje u pravednosti, da Božiji čovek bude savršen, pripravljen za svako dobro delo“ (2. Tim. 3,16-17). Kako da poučite ljude svem Pismu ako ne poznajete sve Pismo? A kako ćete znati sve Pismo ako ga ne čitate?

Bio sam student prve godine kad sam prvi put pročitao celu Bibliju. Sećam se da sam tada, na svoju sramotu, pomislio: „I šta sad?“ Srećom, brzo sam shvatio da u tom izvoru ima još mnogo vode za piće i uvek će je biti.

Još jedan način da ovladamo Pismom u širinu je da odjednom čitamo cele knjige. Pročitajte Knjigu proroka Isaije kao što biste pročitali neki roman. Udubite se u njen ritam i tok. Garantujem vam da će vas ta dva sata moralno uzdići.

Šta je sa dubinom? Kad je o njoj reč, ključne navike su ponavljanje i pamćenje stihova i razmišljanje o njima. Meni je mnogo koristio savet Džona Makartura, koji me je poučio kako da ovladam nekom knjigom Biblije. Izdvojimo neku dužu knjigu, na primer, Evanđelje po Jovanu, koje ima 21 glavu. Podelimo knjigu na trećine i tokom jednog meseca svakog dana čitamo jednu trećinu. U januaru, dakle, čitamo glave 1 – 7, u februaru 8 – 14, a u martu 15 – 21. Za tri meseca ćemo ukupno trideset puta pročitati celo evanđelje. Pokušajte. Vidite koliko ćete ga dobro upoznati uz toliko iščitavanja. Vidite koliko ćete stihova bez pô muke upamtiti.

Razmišljanje o stihovima je umeće strpljivog utiskivanja istine u um i srce.³¹ Razmišljanje o stihovima je usmereno na srce. To je hranjenje istinom sve dok nam duša ne poprimi njen ukus. Kad sami pravite hleb ili testeninu, kao što se u mojoj porodici često radi, morate ručno da umesite testo. Mešenje menja hemijsku strukturu mešavine. Tako se stvaraju niti glutena koje hlebu daju prepoznatljiv izgled. Razmišljanje je mešenje u duhovnom smislu. Razmišljanjem „mesimo“ istine Pisma spajajući ih tako sa dušom, sve dok ne promene strukturu našeg srca i ne stvore nove niti vere, nade i ljubavi.

Takođe vam preporučujem da učite Pismo napamet.³² Ako

---

31 Izobilje praktičnih saveta o tome kako možete da razmišljate o biblijskim stihovima možete naći u Donald S. Whitney, *Spiritual Disciplines for the Christian Life*, prošireno i ispravljeno izdanje (Colorado Springs, CO: NavPress, 2014), 46–69.

32 Motivaciju i uputstva za učenje stihova napamet možete naći u Whitney, *Spiritual*

znate stihove, to je dobro; ako upamtite cele glave, to je još bolje, a najbolje bi bilo znati napamet cele knjige. Ako naučite neki odlomak napamet, samo njegovo ponavljanje od vas zahteva da o njemu i razmišljate. Kad učimo napamet, citati su nam skoro uvek pri ruci, takoreći. Pošto to radim sad već više od petnaest godina, mislim da je učenje Pisma napamet – naročito celih knjiga – neizmerno korisna duhovna disciplina. Njena korist u pastirskoj službi je i neposredna i dugotrajna.

Ako dosad već niste učili celu knjigu napamet, predlažem da odaberete nešto kratko i slatko, kao što su poslanice Filipljanima ili Prva Solunjanima. Svaki dan odvojite vremena za učenje. Ako možete, pronađite još nekoga – recimo, vernika koga poučavate – koji će učiti zajedno sa vama. Tako ćete shvatiti učenje kao obavezu i moći ćete da preslišavate jedan drugog. Po mom iskustvu, dobar način da se nauči napamet veći pasus iz Pisma mogao bi da se opiše ovako: počnite s prvim stihom. Pročitajte ga naglas s posebnom pažnjom (ako je stih dugačak, pročitajte prvu rečenicu ili prvi njegov deo.) Ponovite to nekoliko puta. Zatim ga ponovite naglas bez gledanja u knjigu. Ako uspete to da uradite, ponovite to još pet ili deset puta. Upamtili ste stih. Znate ga od reči do reči i tako treba i da ostane. Sledećeg dana počnite tako što ćete bez gledanja ponoviti ono što ste naučili prethodnog dana. Ako je nešto već izbledelo, ponovite kraću verziju toga što ste naučili, a tada ponovite ceo proces učenja novog stiha. Svakog dana ponovite sve što ste do tada naučili, a

---

Disciplines for the Christian Life, 39–45. Iako ja taj metod nisam koristio, možda će vam pomoći i ovaj vodič: Andrew Davis, „An Approach to Extended Memorization of Scripture“. Dostupno na <http://www.fbcdurham.org/wp-content/uploads/2015/07/Scripture-Memory-Booklet-for-Publication-Website-Layout.pdf>, pristupljeno 27. aprila 2020.

zatom krenite na novi stih. Naravno, što više učite, to će vam više vremena trebati narednog dana da sve ponovite. Ali i tu možete da budete kreativni. Ponavljajte naučeno dok perete sudove, slažete veš ili ste u saobraćajnoj gužvi.

Čak i ako propustite nekoliko dana i ako neki put imate vremena samo da sve ponovite, ako se držite ovakvog plana, Poslanicu Filipljanima ćete naučiti za četiri meseca. Ipak, ako hoćete da vam sve što ste naučili ostane u glavi, morate redovno da se preslišavate. Naročito je važno da se knjizi redovno vraćate nakon što ste je naučili. Tu već imam pomešanih iskustava. Preporučujem vam da najmanje tokom jednog meseca svaki dan ponavljate knjigu u celini. Dobra vest je da ćete, kad je dobro naučite, biti u stanju da je mnogo brže izgovorite. Ako hoćete da ovladate Pismom, učenje napamet će vas naterati da razmislite o svakoj reči, a tada će svaka reč boraviti u vama (Kol. 3,16).

Da li ovladavamo Pismom, međutim, najbolje ćemo znati po tome koliko je ono ovladalo nama. Cilj čitanja Pisma je da mu se podredimo. Kad razmišljamo o njegovim stihovima, cilj nam je da nas oni preobrazu. I zato neka čitanje postane molitva. Neka vas proučavanje podstakne da preispitate sami sebe. Kad god proučavate Pismo, trudite se da uočite razloge da proslavite Boga i budete ponizni. Neka vam Pismo bude lampa koja će razotkriti grehe u vašem srcu s kojima se još niste uhvatili ukoštac. Kao što je Džon Vebster rekao, kanon Pisma je „nož u srcu crkve“.³³

---

33 John Webster, „The Dogmatic Location of the Canon“, u *Word and Church: Essays in Church Dogmatics*, Cornerstone Series (London: Bloomsbury T&T Clark, 2016), 46: „Ako kanon ima funkciju komunikativnog Božjeg zajedništva s neposlušnom crkvom, ako je deo istorije suda i milosti, onda on ne može jednostavno biti faktor stabilnosti i autoritet kad su u pitanju zakoni. Kao mesto odakle se čuje božanski govor on je radije – ili bi bar morao da bude – nož u srcu crkve.“

Svaki pastor mora da detaljno i iz prve ruke poznaje celokupno Sveto pismo. Takođe, Pismo mora da vlada njime. Svaki put kad se posvetite njegovim rečima, neka vam cilj bude da zauzmete još teritorije svoje duše i podredite je vlasti Cara Isusa. Upoznajte Pismo da biste mu se predali. Upravo u toj predaji leži naš blagoslov, baš kao što se desilo i Jakovu kad se rvao s anđelom.³⁴

---

34 Ovu metaforu sam pozajmio iz propovedi Majka Bulmora, sa konferencije 9Marks iz 2013. Kod njega se ona odnosila na ekspozicijsko propovedanje. Dostupno na http://media.9marks.org/audio/9marksatSBTS_1.mp3, pristupljeno 27. aprila 2020.

10

ISKORISTITE SVAKU PRILIKU DA POUČAVATE

Ovo upražnjavaj, u ovome živi, da tvoj
napredak bude očevidan svima.

1.Timoteju 4,15

Kad sam već ozbiljno želeo da postanem pastor, jedan od prvih ljudi kojima sam to rekao bio je Brajan Banel. On je u to vreme učio za zvanje mastera teologije i vodio je studentsku službu crkve Zajednica milosti. Od početka se s pažnjom i savetima posvetio mojim težnjama. Redovno smo se sastajali da diskutujemo o Pismu i našem duhovnom životu. Pozajmio mi je svoj primerak Sperdženove knjige *Predavanja mojim učenicima (Lectures to My Students)*, koju sam u dahu pročitao tokom božićnog raspusta na drugoj godini. Brajan mi je dao i jedan važan savet: „Kad god imaš priliku da poučavaš, iskoristi je.“

Ako želite da budete pastor i propovednik s punim radnim vremenom, postoje dve stvari s kojima morate da budete načisto. Morate biti dovoljno pobožni da budete starešina i dovoljno dobar propovednik da bi vas crkva plaćala za to. Te dve stvari nisu potpuno razdvojene, pošto svaki starešina mora da bude u stanju da poučava (1. Tim. 3,2; Titu 1,9). Ipak, kao što

smo već videli u 1. glavi, Novi zavet platu za pastora povezuje s poučavanjem: „Prezviterima koji su dobre starešine treba ukazivati dvostruku čast, naročito onima koji propovedaju i poučavaju. Jer Pismo kaže: »Ne zavezuju usta volu koji vrše«, i »Radnik je dostojan svoje plate«“ (1. Tim. 5,17-18). Pogledajmo i stih Galatima 6,6: „A koji se uči reči neka sa svojim učiteljem deli sva dobra.“

Da pojednostavimo, prva stvar možda nema toliko veze sa pastirskim poslom kao plaćenim zanimanjem, ali druga ima. Starešina možete da budete i dok se bavite svojim plaćenim poslom. Ali ovu knjigu čitate upravo zato što ne želite samo da služite kao starešina, već da tom poslu posvetite ceo svoj život. Zato ćemo se usredsrediti na drugu stavku. Jedan od najbitnijih kriterijuma koji određuje da li pastirska služba treba da bude naš plaćeni posao jeste kako propovedamo Božju reč i poučavamo iz nje. Ako sve protekne u redu, što više poučavate i propovedate, to će vaš put ka službi postajati jasniji.

Kakve biste prilike za poučavanje mogli da potražite ili stvorite? Da li možete da vodite neku malu grupu ili da poučavate odrasle u nedeljnoj školi? Možda i decu u nedeljnoj školi? Skoro najbolji način da proverite koliko umete da privučete drugima pažnju jeste da stanete pred sobu punu gladnih šestogodišnjaka. Da li biste mogli da propovedate u staračkom domu ili skloništu za beskućnike? Da li možete da držite evangelizaciju u letnjem kampu ili na nekom studentskom okupljanju? Možete li da propovedate u svojoj crkvi, ili u crkvi u kojoj ste odrasli, ili u bakinoj crkvi? Ako tragate za prilikama da propovedate, ali ih ne nalazite, zamolite Boga da vam ih pruži i onda strpljivo čekajte da vam odgovori.

Na ovom Brajanovom savetu leže dve teške odrednice, a to

su vreme i obaveze. Kad verno ispunite sve ostale obaveze, koliko vam je vremena ostalo? Ako studirate, verovatno imate mnogo više vremena nego što vam se čini i mogli biste da ga upotrebite mnogo bolje nego što mislite. Ali kad je reč o braći s punim rukama posla, vreme postaje bolna tačka. Ako imate zahtevan posao i porodicu koja se uvećava, „slobodno vreme“ vam je možda tek bleđa uspomena. Odvajanje vremena za javno poučavanje može da postane stvar komplikovanih pregovora. Kako onda možete da postojano razmišljate o Božjoj reči tako da, kad se neka prilika i stvori, uvek budete u stanju da kažete nešto bolje? Kad uspete da u pretrpani raspored ugrate prilike za poučavanje, kako ćete se pripremati za njih tako da vaša porodica ne trpi zbog vašeg odsustva, već da, naprotiv, i ona ima koristi od vašeg razmišljanja o reči?

Poučavanje u jednom okruženju – naročito u počecima naših nastojanja da uđemo u pastirsku službu – pomoći će nam da bolje poučavamo i u ostalima. Veštine koje naučimo u jednom prenećemo i u drugo. Naučite da u maloj grupi dajete ljudima primerene i prilagođene podsticaje i ohrabrenja, pa će time možda i vaša propoved moći da bude šire primenjena. Naučite da šestogodišnjacima pričate pomoću jednostavnih i živopisnih ilustracija, pa će i vaši uvodi u propovedi postati bolji. Ako prionete na posao, svaka prilika da poučite pružiće vam više saznanja o zadatku i o vama samima. Zato iskoristite svaku priliku koja vam se pruži.

11

USKAČITE KAO ZAMENA

Prioni u vreme i nevreme.

2. Timoteju 4,2

Moju prvu propoved u životu morao sam da priprelim za poprilično kratko vreme – možda tri dana. Bilo je to u leto 2006. Bio sam u Ukrajini, na kraćem misijskom putovanju i u poseti radnicima naše crkve Zajednica milosti koji su boravili tamo. Glavnom misionaru, koji je bio i pastor crkve koju smo osnovali u Kijevu, rekao sam da bih i ja voleo da postanem pastor. On me je pozvao da propovedam te nedelje, posle krštenja. Trebalo je da krste novog člana crkve u reci nadomak grada, a krštenju bi obično prethodila kratka evangelizaciona propoved.

Za tu propoved sam odabrao stihove Matej 9,9-13, gde na kraju piše: „Ne dođoh da pozovem pravednike nego grešnike.“ Kad god bih u narednih nekoliko dana imao slobodnog vremena, čitao bih odlomak i ostavljao zabeleške po papirima. Ne sećam se da li sam uopšte imao koncept. Propoved je bila kratka: trajala je samo dvadesetak minuta, a ja sam govorio polovinu vremena, dok je druga polovina bila rezervisana za prevodioca, koji je prevodio rečenicu za rečenicom. Ne sećam se baš šta

sam sve rekao, ali znam da sam propovedao evanđelje. Posle toga mi je prišao jedan od starešina crkve. Pružio mi je ruku i rekao: „Trebalo bi da budeš propovednik.“

Za prvu propoved u Baptističkoj crkvi Kapitol Hil, u kojoj sada služim kao pastor, imao sam još manje vremena. Bila je nedelja posle Dana zahvalnosti 2008. Nešto posle pola deset ujutru, baš kad su započela obavezna predavanja, naš stariji pastor Mark Dever pozvao je nas šestoricu „pripravnika“. Pitao nas je: „Ko od vas hoće da propoveda večeras?“

Malo sam sačekao da ne bih izgledao preterano entuzijastično, ali kako niko nije odmah reagovao, javio sam se. U pitanju je bila neka zabuna. Starešina koji je trebalo da propoveda je otputovao, a pomoćnik je, izgleda, zaboravio da nađe zamenu; ne sećam se detalja. Ali došlo je dotle da su morali da ostružu dno kace, a tamo su našli mene.

Nakon što je dozvolio ostalim stažistima da idu, Mark mi je dao tekst iz koga je trebalo da propovedam, a to je bio stih Jevrejima 11,21: „Verom je Jakov umirući blagoslovio svakog Josisfovog sina, »I pokloni se duboko preko vrha svoje palice.“ Mark je tog jutra propovedao na osnovu nekoliko poslednjih glava Prve Mojsijeve, a večernja služba se kod nas obično sastoji od petnaestominutnog izlaganja o odabranom stihu iz suprotnog Zaveta koji se tematski poklapa sa stihovima iz jutarnje propovedi. Večernje službe su nam tada počinjale u šest. Imao sam, dakle, osam i po sati da se pripremim. Mada, ni toliko. Morao sam najpre da dovršim časove, a potom je sledila jutarnja služba od dva i po sata. Posle toga, supruga i ja smo bili domaćini na ručku voljenim starijim članovima crkve Bobu i Maksin.

Rekao sam Marku: „Izgleda da ću morati da otkažem taj ručak Bobu i Maksin.“

„A, ne, nemoj“, uzvratilo je Mark. „Ne otkazuj im! Imaćeš dosta vremena posle ručka da se pripremiš.“

Dosta. Kako da ne, Mark. Nismo otkazali ručak.

Tokom narednog sata nisam baš najpažljivije pratio predavača na časovima koje sam pohađao – pokušavao sam da napravim koncept i pribeležim nekoliko bitnih tačaka na naslovnoj strani mog biltena. Onda je usledila jutarnja služba, a zatim i ručak. Oko tri sata po podne, otvorio sam laptop i počeo da pišem.

Propoved je umesto uobičajenih petnaest trajala dvanaest minuta. Dobro, verovatno ništa strašno. Kasnije te večeri smo razgovarali o propovedi i pomoćni pastor Majkl Lorens je primetio da sam nekako iznenada izneo zaključak. Njegovim rečima rečeno, „nisam baš glatko sleteo.“ Hvala, Majkle. Budi srećan što sam uopšte sleteo.

Nekoliko nedelja kasnije, jedan od naših pastora Dipak Redžu se u subotu uveče razboleo, pa me je zamolio da narednog jutra umesto njega održim predavanja. Nekoliko meseci posle toga, konačno blagovremeno obavешten, dobio sam položaj pomoćnog predavača na šestonedeljnom kursu.

Ipak, moja omiljena priča o zamenjivanju nekog propovednika nema veze sa mnom. Moj prijatelj Džon Li je dvadesetčetvorogodišnjak, sin pastora iz Los Anđelesa. Dok ovo pišem, član je Baptističke crkve Kapitol Hil, a pripravnički staž za pastora je odradio kod nas prošle godine. Pre nego što nam je došao, četiri za razvoj vrlo važne godine je proveo u kalifornijskoj Baptističkoj crkvi Vitaniya u Belflaueru. Njen pastor je takođe moj prijatelj P. Dž. Tibajan. U novembru 2019. ta crkva je bila domaćin „Vikendera“, okupljanja dvadesetak lokalnih pastora radi razgovora o revitalizaciji crkve. Noć pre okupljanja, jedna

od Tibajanovih ćerki je povredila leđa na ćasu gimnastike i nije mogla da hoda. (Sad je sve u redu!) Doktori su se tada pitali koliko je povreda ozbiljna, pa je vikend provela u bolnici, a Tibajan je veći deo vremena bio s njom. U subotu uveće, oko sedam sati, Tibajan je obavestio Džona da neće moći da propoveda narednog jutra i pitao ga je: „Da li bi ti mogao?“ Džon je imao nekoliko zabeleški o stihovima Matej 14,13-33, na osnovu kojih je kasnije planirao da napiše propoved. Odjednom je to *kasnije* postalo *odmah*. U nedelju je Džon propovedao, posle toga je odgovarao na pitanja, sastao se sa ćlanovima i ponovo odgovarao na pitanja, vodio razgovore radi procene propovedi, a zatim je propovedao i, na samom kraju, govorio i o temi okupljanja.

Koje je naravoućenije? Uskaćite u igru kao zamena. Ako se dobro pokažete, možda ćete dobiti mesto u timu.

12

BUDITE ŠEGRT U PROPOVEDNIKOVOJ RADIONICI

Potradi se da se pokažeš vrstan pred Bogom kao radnik koji ne mora da se stidi, koji pravo upravlja rečju istine.

2. Timoteju 2,15

Pre nekoliko godina sam čuo kako neko pita Džona Makartura koliko mu je trebalo da pripremi neku propoved. Odgovorio je: „Ceo život!“

Sati koje tokom nedelje provedemo u radnoj sobi su bez sumnje veoma važni, ali za propovednika je potrebno mnogo više. Postoji dobra vest: koliko god retko sada propovedate, za to možete da trenirate i obučavate se, tako da vremenom svaka vaša propoved postaje sve bolja.

Kao i većina veština, propovedanje se najbolje uči tako što se propoveda. O tome smo govorili u prethodne dve glave. U ovoj glavi ću vam dati sledeći savet: budite šegrt u zanatu propovedanja. Usredsredićemo se na ono što možete da učinite kako biste sazreli između dva izlaska za propovedaonicu.

„Ovo upražnjavaj, u ovome živi, da tvoj napredak bude očevičan svima“ (1. Tim. 4,15). Smatrajte ovu glavu obilaskom terena za treniranje.

Nekada su se mnogi zanati učili šegrtovanjem. Za neke to važi i danas. Šegrt je osoba koja se pod nadzorom stručne osobe obučava u zanatu, sve dok ne bude u stanju da sama obavlja posao. Svako hrišćansko učenje u izvesnom smislu sledi ovaj obrazac. „Učenik nije nad učiteljem; nego i kao izučeni biće kao njegov učitelj“ (Lk. 6,40). Međutim, ovde ćemo suziti naš fokus. Kako da budemo šegrti u propovedničkoj radionici?

Najjednostavnije bi bilo da učite pored dobrog propovednika – u idealnom slučaju, upravo uz vašeg pastora. Naučite da radite sve što on radi. Osim što slušate njegove propovedi da biste se uzdigli, shvatili gde grešite i ohrabрили se, neka se vaš um neprekidno pita šta on to radi i kako? Čak i kad konzumirate završni proizvod, razmislite o njegovim sastojcima. Pitajte pastora kako se priprema i propoveda. Koliko se priprema i kada? Pitajte ga koje korake prolazi i koliko je otprilike vremena potrebno za svaki od njih. Pitajte ga šta radi kad „udari u zid“. Pitajte ga kako vežba i koriguje propoved pre nego što je održi. Vaš cilj pritom nije da vam njegovo propovedanje i proces postanu model koji morate da kopirate, već da sami izgradite svoj model koji možete da prilagođavate.

Sećam se jedne večere 2007. sa Čejksom Sirsom u italijanskom restoranu Bistango koji se nalazi blizu našeg kampusa. Hrana je bila bolja nego što bi se moglo naslutiti iz imena. Čejks je danas pastor Baptističke crkve Ouk Park u Džefersonvilu u Indijani i moj bliski prijatelj. U to vreme je dovršavao studije teologije i vodio našu službu u kampusu. Nešto pre tog susreta ja sam održao jednu od prvih pravih propovedi, a on mi je pru-

žio ljubaznu i konstruktivnu kritiku. Upravo me je Čejs naučio da pravim razliku između egzegetičkog i homilitičkog koncepta. Moja propoved je imala ovo prvo – što je dobar početak – ali nije imala ovo drugo. Egzegetički koncept podrazumeva jednostavni opis nekog teksta. Propoved ponavlja ono što tekst kaže, ali ga ne objašnjava previše niti nam kaže kako da ga primenimo u životu. Homilitički koncept ne bi trebalo da samo parafrazira tekst, već i da ga razloži i usmeri ka srcu slušalaca.

Kad sam prvi put čuo izdašno i pronicljivo ekspozicijsko propovedanje, zvučalo mi je čarobno. Ono nosi izvesnu notu koju samo Sveti Duh može da da i koju nijedan proces ili formula ne mogu da garantuju. Ipak, ekspozicijsko propovedanje je svakako zanat. To je veština koja se može steći i preneti. Kako da pojedemo slona? Parče po parče. Naučite da propoved u pripremi isekate na zalogajčice.

Obratite pažnju na pridev *ekspozicijsko*.³⁵ Šta on znači? Ekspozicijska propoved iz odlomka izdvaja glavni zaključak, gradi oko njega celu svoju poruku i objašnjava kako ga crkva može primeniti u svom životu.³⁶ Kao što je T. H. L. Parker govoreći o propovedanju Žana Kalvina rekao: „Ekspozicijsko propovedanje sastoji se od objašnjenja i načina primene biblijskog odlomka. Bez objašnjenja, ono nije ekspozicijsko; bez načina primene, to nije propovedanje.“³⁷ Uveren sam da je ekspozicijsko propo-

---

35 Dva praktična vodiča za ekspozicijsko propovedanje su David Helm, *Expositional Preaching: How We Speak God's Word Today* (Wheaton, IL: Crossway, 2014), i Mark Dever and Greg Gilbert, *Preach: Theology Meets Practice* (Nashville, TN: B&H, 2012). Definicija takvog propovedanja koja sledi uzeta je od Devera i Gilberta.

36 Pogledajte, na primer, „9 Odlika zdrave crkve“ Marka Devera (Projekat Timotej, 2018).

37 T. H. L. Parker, *Calvin's Preaching* (Edinburgh: T&T Clark, 1992), 79.

vedanje – kojim se obično jedna po jedna obrađuju sve knjige Biblije – najbolja redovna ishrana za jednu crkvu. Svi moji komentari u vezi s propovedanjem proističu iz tog uverenja.

Mladićima koji žele da budu pastori pomažem da „šegrtuju“ kao propovednici tako što ih uključim u proces pripreme. Kad smo već kod šegrtovanja, ovu vežbu sam preuzeo od Marka Devera i prilagodio je. Propoved pripremam tokom cele nedelje, a trudim se da do srede po podne imam njen gotov nacrt. Sredom po podne, obično između četiri i pet sati, pozovem sve stažiste u pastirskoj službi i nekolicinu drugih mladića da zajedno radimo na propovedi. Oni pre toga moraju da pripreme egzegetički nacrt teksta propovedi, homilitički nacrt i beleške o tome kako naš tekst može da se praktično primeni. Sastanak počnemo tako što mi oni postavljaju pitanja o tome kako se tekst tumači. Zatim razmatramo egzegetičke i naročito homilitičke nacрте koje su sastavili. Zatim im podelim svoje nacрте da ih ispitaju. Mogu li da ih nekako poboljšaju? Često ih zaista i poboljšaju. Na kraju ih pitam kako bi primenili tekst. Šta tekst izričito tvrdi ili nagoveštava o tome šta bi trebalo da verujemo, šta bi trebalo da volimo, čemu da se nadamo i šta da činimo? Šta govori hrišćanima, nehrišćanima i lokalnoj crkvi kao celini? Kako nas tekst teši ili nam svedoči o grehu? Dok pričaju, ja hvatam beleške. Pametni komentari često daju konačan oblik propovedi.

Šegrt uči tako što posmatra majstora, sluša ga i postavlja mu pitanja. Šegrt takođe uči tako što radi dok ga majstor posmatra, pomaže mu, preispituje i komentariše njegov rad. Primitimo kako se dinamika menja tokom vremena:

Ja radim – ti gledaš – razgovaramo.

Ja radim – ti pomažeš – razgovaramo.

Ti radiš – ja pomažem – razgovaramo.

Ti radiš – ja gledam – razgovaramo.

Ti radiš – neko drugi gleda.³⁸

Kad god propovedate i poučavate, tražite povratne informacije. Svačija reakcija vam može pomoći da naučite nešto dragoceno, ali najkorisnije povratne informacije dobićete od najiskusnijih propovednika. Zato budite ponizni. Željno iščekujte kritiku. Ako propovedate u nekoj drugoj crkvi, zamolite pastora ili neke druge iskusne propovednike da saslušaju snimak propovedi i pomognu vam da se poboljšate.

Šta još možete da uradite da biste šegrtovali kao propovednik? Ako ne možete da nađete živog i ličnog „majstora“ propovednika, pronađite neku zamenu. Pored propovedi koje slušate nedeljom, možda biste mogli da saslušate i analizirate snimke izlaganja drugih vernih propovednika. Nađite propovedi pet-šest svojih omiljenih propovednika, sadašnjih i prošlih, uporedite ih i otkrijte njihove jake i slabe tačke. Koja njihova sredstva i navike biste mogli da preuzmete? A ako vam se dosadašnji trud da pronađete takvog starijeg propovednika nije isplatio, zašto ne biste okupili nekoliko prijatelja i stvorili svoju trupu propovednika? Podelite neku biblijsku knjigu na odlomke i naizmenično je propovedajte jedni drugima, a zatim zajedno diskutujte o tekstu i o propovedi.

Jedan element vašeg samostalnog šegrtovanja mogla bi da bude i priprema skeleta propovedi, kao što ja radim sredom s mojom ekipom. Na te skelete možda nećete uvek staviti meso i

---

38 Ovako je Endru Vilson predstavio Fergusonovih „pet koraka u šegrtovanju“. Pogledajte Dave Ferguson and Warren Bird, *Hero Maker: Five Essential Practices for Leaders to Multiply Leaders* (Grand Rapids, IL: Zondervan, 2018), 131–34.

oživeti ih, ali ćete svejedno bolje upoznavati anatomiju propovedi, jer se tako učite da slažete kosti koje se uklapaju u sasvim različite odlomke.

I najzad, poradite na svom rečniku. Reči i rečenice su osnovno oruđe jednog propovednika.

Pazite na reči i budite im prijatelj. Naučite da snagom i preciznošću baratate njima. Primitite kakav miris i ukus imaju, kakve slike i osećanja pobuđuju. Neka vaše uho uhvati njihov ritam i muziku. Plodovi onoga što Sperdžen ovde hvali su jasno vidljivi i u samim njegovim propovedima:

Morate gospodariti rečima; one su vaš genije, vaši anđeli, vaše munje i kapljice meda. Obični skupljači reči samo gomilaju mrtve školjke, prazne mahune i ljuske jabuka, ali čoveku širokog znanja i duboke misli reči su srebrne košare u kojima služi svoje zlatne jabuke. Postarajte se da uz sebe imate jak tim reči koji će vam pomoći da povučete vagon svojih misli.³⁹

Osim što se sprijateljujete s rečima, uživajte i u rečenicama. Kad je moja najstarija ćerka Rouz imala šest godina, čitao sam joj *Družinu prstena*, prvi tom trilogije *Gospodar prstenova* Dž. R. R. Tolkina. Došli smo do dela kad se pred Frodom i prijateljima, nakon što su napravili gužvu u krčmi u Briju, pojavio Strajder. Nakon što mu lice „umekša iznenadni osmeh“, rekao je: „Ja sam Aragorn, sin Aratornov, i, ako životom ili smrću mo-

---

39 Charles Spurgeon, *Lectures to My Students: Complete and Unabridged* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 1954), 146.

gu da vas spasem, učiniću to.“⁴⁰ Rouz je uzviknula: „Kakva divna rečenica!“ To je bio divan lik, a na kraju i divan kralj. Ali ako hoćete da budete propovednik, budite kao Rouz i uživajte u lepoj rečenici.

Ako želite da vaš jezik bude moćan i ubedljiv, onda čitajte. I to mnogo. Naučite da prepoznate dobar stil i obrazložite zašto je dobar. Čitajte da biste stekli veštine. Pitajte omiljenog autora kako to radi. U posebnu svesku prepisujte rečenice i odlomke koji su na vas ostavili naročit utisak i napišite sopstvene verzije. Ponovo Sperdžen: „Lepote jezika, eleganciju govora i pre svega ubedljive rečenice treba odabrati, upamtiti i imitirati.“⁴¹

Pisanje nije propovedanje. Možda propovedanjem umete da spustite nebesa, ali vaša pisana reč vene. Možda vam reči plamte na papiru, ali za propovedaonicom isparavaju. U svakom slučaju, egzaktna disciplina uređivanja reči pod kliničkim svetlom prazne stranice izoštriće vaš govor za propovedaonicom. Šegrtovanje kod pastora je trening za propovedanje; ovladavanje veštinom pisanja je trening na otvorenom.⁴² Kao što će vam bilo

---

40 Dž. R. R. Tolkin, *Gospodar prstenova; Knjiga prva: Družina prstena* (Stylos Art, Novi Sad), prevod Zorana Stanojevića.

41 Spurgeon, *Lectures to My Students*, 146.

42 Meni je u propovedanju umnogome pomoglo redovno čitanje knjiga o pisanju. Četiri omiljene su mi: Joseph M. Williams and Joseph Bizup, *Style: Lessons in Clarity and Grace*, 12. izdanje (New York: Pearson, 2016). Od svih knjiga do kojih sam došao ona najbolje objašnjava početnicima kako da pišu jasno, sažeto i uverljivo. Moj omiljeni stilski priručnik za pisce je Steven Pinker, *The Sense of Style: The Thinking Person's Guide to Writing in the 21st Century* (New York: Viking, 2014). Prve dve trećine knjige razlažu doprinose drugih brojnih vrednih radova, dok se u poslednjoj trećini nalazi kratki praktični vodič. Joe Moran, *First You Write a Sentence: The Elements of Reading, Writing... and Life* (New York: Penguin, 2019) je duhovit i razborit priručnik koji će vašem uhu približiti ritam i muziku rečenica. Konačno, pozivam vas da se odazovete pozivu Stenlija Fiša (Stanley Fish) i pridružite se „plemenu posmatrača rečenica“. Njegova knjiga *How to Write a Sentence: And How to Read One* (New York: Harper Collins, 2011) je pravi užitek.

koji vid poučavanja pomoći s propovedanjem, tako će vam i bilo koji rad s rečima pomoći da ih umešno koristite onda kada je to najpotrebnije.

Kako da vam se ne dopadne knjiga anarho-postmodernističkog engleskog profesora koja se završava scenom u kojoj Banjanov Hrišćanin beži od propasti i s prstima u ušima viče: „Život! Život! Večni život!“

13

ČITAJTE ZA ŽIVOT

Ogrtač, koji sam ostavio u Troadi
kod Karpa, donesi kad dođeš, i knjige
– a naročito one pergamente.

2. *Timoteju 4,13*

U klasičnoj retorici, *rečitost* je sposobnost da se o svemu nešto kaže. Neko ko je rečit u svojim riznicama poseduje istinu i lepotu i može da ih razdeljuje kad god poželi. Rečitost je stečena sposobnost koja podrazumeva da imamo nešto da kažemo.

A kako da steknemo tu sposobnost? Po mom iskustvu, tu nam najviše može pomoći neprekidno čitanje. U 9. glavi smo razmatrali značaj čitanja iznova, razmišljanja o Pismu i pamćenja biblijskih stihova. Hteo bih da vas ohrabrim: neka se vaše čitanje ne zaustavlja na Pismu. Što više toga upijete, više ćete moći i da pružite drugima. Da biste nečega imali u izobilju, najpre ga morate steći mnogo. Vaše misli moraju da proisteknu iz nečega, a za to postoje mnogo bolji izvori od onoga koji se nalazi u prostoru između vaših ušiju. Ono ste što čitate. Kao što je rekao Johan Georg Haman, filozof i teolog iz osamnaestog veka: „Istinski genije dobro zna koliko je nesa-

mostalan, slab i ograničenih darova.⁴³

Kad je reč o čitanju, navešću pet staza kojima možete da krenete, za koje znam da mogu da vam koriste. Kao prvo, čitajte knjige koje će vam pomoći da bolje upoznate Bibliju i bolje poučavate iz nje. Čitajte dela vezana za biblijsku teologiju, disciplinu uočavanja progresije Božjeg plana otkupljenja od Prve Mojsijeve do Otkrivenja. Za predjelo preporučujem knjigu T. Dezmonda Aleksandera *Od Edena do Novog Jerusalema* (*From Eden to the New Jerusalem*); glavno jelo neka vam bude knjiga G. K. Bila *Hram i misija crkve* (*The Temple and the Church's Mission*). Čitajte dela sistematske teologije, discipline smislenog izlaganja celokupnog biblijskog učenja o Bogu i odnosa svega što postoji s njim. Uzor u ovom žanru, i po metodu i po sadržaju, može da vam bude knjiga Stivena Velama *Bog utelovljeni Sin* (*God the Son Incarnate*).⁴⁴

Drugo, čitajte klasike – tačnije, teološke klasike. I oni će vam pomoći da bolje shvatite Bibliju, ponekad i više nego savremene knjige. Zato otvorite prozore svog uma i udahnite ono

---

43 Johan Georg Haman, *Sämtliche Werke*, ur. Josef Nadler, 6. tom (Vienna: Herder, 1949–57), 2:260. Citirano u Oswald Bayer, „God as Author: On the Theological Foundations of Hamann's Authorial Poetics“, prev. John R. Betz, u Lisa Marie Anderson, ur., *Hamann and the Tradition*, Topics in Historical Philosophy (Chicago, IL: Northwestern University Press, 2012), 164. Više detalja o ova tri dela naći ćete u T. Desmond Alexander, *From Eden to the New Jerusalem: An Introduction to Biblical Theology* (Grand Rapids, MI: Kregel, 2008); G. K. Beale, *The Temple and the Church's Mission: A Biblical Theology of the Dwelling Place of God*, New Studies in Biblical Theology 17 (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2004); Steven J. Wellum, *God the Son Incarnate: The Doctrine of Christ*, Foundations of Evangelical Theology (Wheaton, IL: Crossway, 2016).

44 C. S. Lewis, Uvod u Atanasijevo delo, *On the Incarnation: The Treatise De Incarnatione Verbi Dei*, prevedeno i uređeno u C. S. M. V., Popular Patristics 3 (orig. pub. 1944; Crestwood, NY: St Vladimir's Seminary Press, 1977), 5 (naglašeno u originalu).

što K. S. Luis naziva „čistim morskim povetarcem vekova“:

Naravno, nema ničeg čarobnog u prošlosti. Ljudi nisu bili ništa pametniji nego danas; pravili su greške baš koliko i mi. Ali to nisu bile *iste* greške. Stare knjige nam neće laskati greškama koje već pravimo; njihove pak greške, sada jasno vidljive i opipljive, neće nas dovesti u opasnost. Dve glave bolje razmišljaju od jedne, ne zato što su nepogrešive, već zato što je mala verovatnoća da će krenuti istim pogrešnim putem. Knjige budućnosti će moći da nas pouče isto kao sada knjige iz prošlosti, ali mi im, nažalost, nemamo pristupa.⁴⁵

Kratak spisak za početak bi po hronološkom redu glasio ovako: Irinej, *O apostolskom propovedanju*; Atanasije, *O ovaploćenju*; Kiril Aleksandrijski, *O Hristovom jedinstvu*; Avgustin, *Ispovesti*; Martin Luter, *Ropstvo volje*; Žan Kalvin, *Nauk hrišćanske vere*; i Džon Banjan, *Put hrišćanina*.⁴⁶

Treće, ponoviću poziv iz prethodne glave, čitajte da biste stekli veštinu. Postoje tri vrste propovednika: oni koje je teško slušati, oni koje je lako slušati i oni koje je teško ignorisati. Najbolje pisce, baš kao i najbolje propovednike, ne možemo tako lako da ostavimo po strani. Njihove stranice nam drže pažnju. Moj omiljeni živi pisac je Džon Makfi, trenutni šampion teške

---

45 Pored Atanasijevog dela *O ovaploćenju*, koje sam citirao, pogledajte i: Irinej Lionski, *O apostolskom propovedanju*; Avgustin, *Ispovesti*; Kiril Aleksandrijski, *O Hristovom jedinstvu*; Martin Luter, *Ropstvo volje*; Žan Kalvin, *Nauk hrišćanske vere*; Džon Banjan, *Put hrišćanina*.

46 John McPhee, *Oranges* (New York: Farrar, Straus and Giroux, 1967); John McPhee, *Looking for a Ship* (New York: Farrar, Straus and Giroux, 1990).

kategorije u interesantnom pripovedanju o gotovo bilo čemu. Ne verujete mi? Bacite pogled na njegovu knjigu o pomorandžama ili o američkoj trgovačkoj mornarici.⁴⁷

Čitati radi sticanja veštine znači čitati radi upijanja i prilagođavanja. Zašto nam metafore P. G. Vudhausa odskaču sa stranica? Zašto su nam ilustracije K. S. Luisa tako privlačne i intuitivne? (Nagoveštaj: zato što su jednostavne i bliske.) Kad čitate radi sticanja veštine, usporite. Osetite ritam rečenica. Kako započinju i kako se završavaju? Potrudite se da uživajte u izrazito ukusnim rečenicama. Otkrijte koja je retorička oruđa autor pažljivo sakrio pod glatkom površinom proze. Koje stilske figure je koristio? Kakva je struktura rečenice i ima li igre reči? Zatim prepisite te reči ili rečenice i napišite ih svojim rečima koristeći isto oruđe.

Četvrto, čitajte one koji propovedaju iz napisanog. To ne moraju nužno da budu objavljene propovedi, koje se tokom svoje selidbe od propovedaonice do stranice često iskrzaju i izblede. Mislim da je bolje da čitate pastore i teologe koji pišu onako kao što najbolji propovednici propovedaju. Najbolje propovedanje i poučavanje uključuju ekspoziciju, razumljive ilustracije i tragaju za načinima praktične primene iznetog učenja. Ako čitate pisce koji imaju sva tri ova elementa, to neće biti blagotvorno samo za vaš um i dušu, već ćete i naučiti kako da radite ono što oni rade. Već duže vreme imam dva omiljena pisca, koja su mi još više pomogla otkako sam po-

---

47 Thomas Watson, *A Body of Divinity* (orig. pub. 1692; repr. Edinburgh: Banner of Truth, 1958); C. H. Spurgeon, *Morning and Evening* (orig. pub. 1865; repr. Fern, Ross-Shire, UK: Christian Heritage, 2014). O ovome čitajte u Alan Jacobs, *The Pleasures of Reading in an Age of Distraction* (Oxford: Oxford University Press, 2011). Citat koji sledi je sa 17. strane.

stao pastor: puritanac Tomas Votson i baptistički pastor iz devetnaestog veka Čarls Sperdžen. Mogli biste da počnete s Votsonovim delom *Telo božanskog (A Body of Divinity)* i Sperdženovim *Jutro i večer (Morning and Evening)*.⁶

Peto, čitajte i bez reda.⁷ Čitajte šta želite i šta vam se dopada. Alan Džejkobs zapaža: „Čini mi se da već rano u životu lako upijemo ideju da je čitanje toliko dobro za nas, da sadrži toliko informacija i znanja bogatog vitaminima i vlaknima da je nemoguće uživati u njemu – ideju da je u osnovi neprimereno čitati nešto što nije obavezno, čitati drage volje.“ Džejkobs nas savetuje da čitamo sve u čemu uživamo. Što više čitamo ono što volimo, to ćemo više čitati i sve će nam se više sviđati ono što čitamo. Taj prijatni ciklus može sasvim fino da „nađubri“ propovednikov um.

Dobro štivo je najbolji način da se sačuvamo od traćenja vremena. Kad god izlazite iz kuće, ponesite knjigu i svako neočekivano odlaganje će vam samo ići naruku. Za čitanje možete odvojiti čak i najkraće slobodne trenutke koji vam se ukažu: u redu pred šalterom, u čekaonici kod zubara ili dok čekate da vam se javi operater kol-centra. Ako hoćete da dobro iskoristite različit kvantitet i kvalitet vremena za čitanje, možete da istovremeno čitate nekoliko knjiga različitog obima i složenosti.

Zabeležite u knjizi najbolje delove i zatim ih prepisite. Kad god dovršim neku knjigu, prelistam je ponovo i prepisem označene citate i komentare koje sam pored zapisao. Prepisivanje i čuvanje odabranih citata je kao stavljanje kesa s mesom u zamrzivač. Kad recept to zatraži, znamo gde ga imamo i odakle da ga uzmemo.

14

PREDAJTE SE MOLITVI

Za ljubav moju ustaju na
mene, a ja se molim.

Psalam 109,4

Mučio sam se s početkom ove glave. Onda mi je sinulo: moli se za pomoć. U ovom slučaju, kao i u mnogim drugim, čim sam pitao, dobio sam odgovor.

Hrišćani često slede obrazac u koji sam ja ovde upao. Prvo pokušamo, pa tek ako ne uspemo, pomolimo se. Radije bi trebalo da se, kad je reč o celokupnom našem poslu, o svim sastancima i zadacima koje obavljamo molimo pre nego što bilo šta uradimo, ali i dok radimo i kad se sve završi. Molite se pre posla, za mudrost i veštinu. Koliko god je to moguće, molite se i dok obavljate posao, za pomoć i snagu. I molite se nakon posla, za plodove i da se Bog proslavi.

Ako težite tome da postanete pastor, predajte se molitvi. Kao što nas Pavle poučava: „Radujte se svagda, molite se Bogu bez prestanka, zahvaljujte na svemu, jer je to volja Božija u Hristu Isusu za vas“ (1. Sol. 5,16-18). Na drugom mestu kaže: „Radujte se u nadi, trpite u nevolji, istrajte u molitvi“ (Rim.12,12). A

Pavle je i sam činio ono čemu je druge učio: „I Bog, kome svojim duhom služim u objavljivanju evanđelja o njegovom Sinu, svedok mi je da vas se neprestano sećam svagda u svojim molitvama“ (Rim. 1,9-10; up. sa Fil. 1,3-4; Kol.1,3).

Pavle je podsticao verne da se mole, ali i sam se neprestano molio za njih. Čineći obe ove stvari, dao je primer svakom muškarcu koji bi hteo da postane pastir Božjem stadu. Molitva je od vitalne važnosti za pastirski posao i to na toliko načina da ovde ne bih ni mogao sve da ih navedem. Spomenuću samo tri razloga zbog kojih je molitva od ključnog značaja za pastirski posao, a to su takođe razlozi da se već sada predajte molitvi. Kao prvo, pastori moraju da se nasamo bore u molitvama. Kao što su apostoli rekli kad su praktične potrebe pretile da ugroze njihov rad, „mi ćemo se i dalje posvetiti molitvi i propovedničkoj službi“ (Dela 6,4). Molitva nije samo obična priprema za pastirski posao – ona jeste pastirski posao. Ovde Pavle ponovo govori o tome:

Hoću, naime, da znate koliku borbu imam za vas, i za one u Laodikiji, i za sve koji nisu videli mog telesnog lica, da se njihova srca uteše i da sjeđinjeni u ljubavi dođu do sveg bogatstva punog razumevanja, do poznanja tajne Božije, Hrista (Kol. 2,1-2).

Kao što će nam to naredne rečenice razjasniti, kad kaže „borba“, Pavle misli na borbu u molitvi. Pavlov saradnik Epafras je radio isto: „Pozdravlja vas vaš zemljak Epafras, služitelj Hrista Isusa koji se jednako bori za vas u molitvama – da biste vi kao savršeni i potpuno osvedočeni mogli ostati u svemu što

je volja Božija“ (Kol. 4,12). Cilj svega što pastor radi je da hrišćani budu zreli i potpuno sigurni u Božjoj volji. Molitva je direktno i neophodno sredstvo ostvarivanja tog cilja.

Drugo, pastori moraju da u svojoj molitvi javno predvode druge. Mnogo je crkvenih službi skoro u potpunosti lišeno molitve. Nekoliko rečenica se između pesama uputi ka nebu, kratka molitva pred propoved i to je sve. Ali kad se okupljamo, mi hrišćani bi trebalo da se predamo molitvi, a pastori bi trebalo da nas u tome vode. Mark Dever je često podsticao pastore: „U crkvi treba da posvetite molitvi toliko vremena da onima koji se samo nazivaju hrišćanima dosadi da razgovaraju s Bogom, koga se samo prave da poznaju.“⁴⁸ Svaki put kad propovedam, povedem zajednicu u nekoliko minuta dugu zastupničku pastirsku molitvu. Ta pastirska molitva je svečana dužnost, radost koja pokreće i ključno oruđe jednog pastora. Ta pastirska molitva obično sledi nakon molitve slave, molitve ispovedanja i molitve zahvalnosti, koje predvode različiti članovi crkve.

Treće, pastori moraju da o molitvi poučavaju verodostojno. Žan Kalvin je rekao da je molitva „glavna vežba vere... kojom svakodnevno primamo Božje blagodati.“⁴⁹ Pismo vrvi od podsticaja na molitvu i njenih primera. Da bi verno protumačili te stihove, pastori moraju da uče ljude zašto je potrebno da se mole, kako i za šta. Da bismo uverljivo poučavali o ovakvim stvarima, moramo da ih lično i blisko poznajemo. Velika opasnost koja vreba kad vodimo druge u molitvi i učimo ih o njoj jeste licemerje. Molitva u javnosti bi trebalo da proističe iz molitve u privatnosti.

---

48 Pogledajte, na primer, propoved povodom rukopologanja na sajtu <https://www.9marks.org/message/four-ps-faithful-pastorate/>, pristupljeno 7. maja 2020.

49 Pogledajte naslov 3. knjige 20. glave u *Nauku hrišćanske vere* Žana Kalvina, 2:850: „Molitva kao glavna vežba vere kojom primamo svakodnevne Božje blagodati“.

Poučavanje drugih o molitvi trebalo bi da stoji na temeljima naše molitve u osami. U izvesnom smislu svi mi propovedamo bolje nego što živimo. Ako verno govorimo o Božjim merilima, onda ćemo i sami sebe uveriti da im nismo dorasli. To ne važi samo za molitvu. Često se dešava da posle popodnevno dvočasovnog predbračnog savetovanja kod kuće uveče budem ljubazniji i pažljiviji prema ženi nego inače. Više puta me je pitala: „Imao si predbračno?“ Ipak, postoji razlika između nesavršenosti i licemerja. Iskrenost podrazumeva težnju ka ispunjenju zadatih merila, koliko god da smo uspešni ili neuspešni u tome. Iskrenost podrazumeva život u kome svaka razumna osoba može da uoči da je ono što govorite i ono što činite blisko povezano.

Kako da to činite već sada? Imam za vas četiri praktična ohrabrenja.

Prvo, molite se pre nego što započnete dan. Tomas Bruks nas savetuje: „Onaj ko hoće da se pomoli u osami, bez ometanja i uznemiravanja, ne sme da izađe iz sveta pa da se tek tada osami, već mora da se osami odmah, pre nego što ga opkoli gomila dnevnih obaveza.“⁵⁰

Drugo, u molitvi neka vas vodi Biblija.⁵¹ Neka njeni stihovi budu u vašem umu i srcu, pa ih usnama pošaljite nazad Bogu. Kad vam Pismo da nagoveštaj Božje slave, proslavite ga zbog toga. Kad vas strele Pisma pogode pravo u srce, ispovedite svoj greh i molite se da uzrastete. Kad Biblija spomene jednu od beskrajnih blagodati koje vam je Bog dao, zahvalite mu za nju. Kad vas Pismo usmeri na put koji će vas više saobraziti sa Hristom,

---

50 Thomas Brooks, *The Secret Key to Heaven: The Vital Importance of Private Prayer*, Puritan Paperbacks (orig. pub. 1665; repr., Edinburgh: Banner of Truth, 2006), 189.

51 Izvanredne i jednostavne savete o ovome možete naći u Donald S. Whitney, *Praying the Bible* (Wheaton, IL: Crossway, 2015).

molite se za sopstveni i tuđi napredak. Psalme i Priče Solomunove je naročito lako pretočiti u molitvu – štaviše, Psalmi to već jesu! Još jedna dobra polazna tačka jesu Pavlove molbe zajednicama kojima je pisao (Ef. 1,15-23; 3,14-21; Fil. 1,9-11; Kol. 1,9-14; 1. Sol. 3,9-13; 2. Sol. 1,11-12).⁵²

Treće, molite se sistematski za članove svoje crkve. U tome će vam od velike pomoći biti spisak s imenima i fotografijama članova. Ja svoj držim u Bibliji. Skoro svako jutro se molim za celu jednu stranu. Ta molitva je često zasnovana na odlomku Pisma o kome sam upravo razmišljao. Ponekad se molim dok stih po stih čitam Psalam ili deo Priča.

Četvrto, naučite da se tečno molite u svim biblijskim „žanrovima“ molitve: slavljenju, ispovedanju, zahvaljivanju, molbama i tugovanju. Obožavanje, ispovedanje, zahvaljivanje, molba – neka to bude kostur vaše intimne i javne molitve. Ovim različitim žanrovima molitve možete da ovladate tako što ćete razmišljati o jednom biblijskom odlomku, a onda ga koristiti kao početnu tačku za svaki vid molitve. Proslavljanje odaje čast Bogu zbog toga ko je i šta je učinio za nas u Hristu. Ispovedanjem priznajemo da smo skrenuli sa Božjeg puta i da nismo postupali po njegovoj volji. Zahvaljivanjem priznajemo da je Bog davalac svakog dobrog dara i slavimo ga zbog njegove velikodušnosti. Takođe se rešavamo zabrinutosti, jer ispunjavamo srce mirnim uzdanjem da će se Bog postarati za nas. Molbama tražimo od Boga ono što znamo da želi da nam da. Tugovanje ima zapaženo mesto u Psalmima.⁵³ Njime iskazujemo bol življenja u palom

---

52 Pogledajte D. A. Carson, *Praying with Paul: A Call to Spiritual Reformation* (Grand Rapids, MI: Baker, 2014).

53 Dirljiv i poučan uvod u temu tugovanja naći ćete u Mark Vroegop, *Dark Clouds, Deep Mercy: Discovering the Grace of Lament* (Wheaton, IL: Crossway, 2019).

i prokletom svetu, donosimo naše sumnje i pitanja pred Gospoda i ispovedamo njegovu dobrotu i vernost.

Da li se ponekad nervirate jer vam se čini da biste mogli više da služite? I možete – molite se. Šta molitva može da učini? Ponovo Tomas Bruks: „O, kakvu samo silu ima molitva u osami! Ona je svemoćna, uzima Boga sebi i drži ga kao što se drži zatočnik; uzima za ruke Svemogućeg i pije milost i blagoslov sa dlanova samih nebesa.“⁵⁴

---

54 Brooks, *The Secret Key to Heaven*, 35.

15

ODBACITE PORNOGRAFIJU

Izbegavajte blud.

1. Korinćanima 6,18

Ne dozvolite da pornografija potopi vaše snove o pastirskoj službi.

Pismo podstiče sve vernike: „Blud i svaka nečistota ili lakomost da se ni ne spominje među vama, kao što dolikuje svetima“ (Ef. 5,3). A pornografija je nešto mnogo gore od spominjanja bluda.

Pornografija vodi u zavisnost. Brzi i laki talas zadovoljstva čini da mozak počne da traži više. Pornografija je skriveni greh. Navodi nas na lažnu pomisao da je naš greh, budući da ga niko ne vidi, skriven i pred Bogom. Pornografija nagriza. Ona truje vaše srce i um. Kao što Džastin Holcomb primećuje: „Pornografija svoje korisnike uči da žene postoje kako bi muškarcima pružile zadovoljstvo; njihova svrha je da budu omalovažene i dehumanizovane, sve radi muškarčevog uzbuđenja.“⁵⁵ Pornografija

---

55 Justin Holcomb, „Porn Is Not Harmless. It’s Cruel“. The Gospel Coalition, 16. oktobar 2017, <https://www.thegospelcoalition.org/article/porn-is-not-harmless-its-cruel/>.

tupi čovekovu savest. Čini da nam „greh deluje normalno, a pravednost čudno.“⁵⁶ Pornografija zloupotrebljava. Zarađuje na degradaciji žena i povećava potražnju u prostituciji. Rečima Endija Nazelija: „Pornografija je za seksualno ropstvo ono što je benzin za motor vozila.“⁵⁷ Zbog ovih i brojnih drugih razloga, klonite se pornografije, kao i svakog vida bluda.

Dalje, gledanjem pornografije gubite podobnost za službu starešine. Čovek koji radi uživanja namerno gleda druge u činu teškog greha jeste čovek kome manjka samokontrole (1. Tim. 3,2; Titu 1,8). Ako gledate pornografiju, to znači da ne uspevate da svoje polne porive podredite Hristovom autoritetu. Imati samokontrolu znači gospodariti svojim grešnim željama; uživati u pornografiji znači prepustiti se grešnoj želji.

Korišćenjem pornografije takođe se krši Pavlov nalog da starešina mora da bude muž jedne žene, što nas poziva na strogu vernost i u polnom životu (1. Tim. 3,2; Titu 1,6). Za neoženjenog muškarca to znači i podrazumeva stalnu čistotu. I konačno, muškarac koji gleda pornografiju nije besprekoran (1. Tim. 3,2; Titu 1,6). Vi koji propovedate protiv seksualnog nemoralā, da li se i sami toga pridržavate?

Pornografija može da bude podmornica koja će potopiti vaše nade o pastirskoj službi.

Ovde ne želim da utvrdim gde je ta crta koja nas diskvalifikuje. Hoću da kažem da ta crta postoji. Sa koje ste strane? Da li vas pornografija drži na pogrešnoj?

---

56 Ovu rečenicu sam uzeo iz Kevin DeYoung, *The Hole In Our Holiness: Filling the Gap between Gospel Passion and the Pursuit of Godliness* (Wheaton, IL: Crossway, 2012), 118. On, doduše, više govori o okrenutosti svetu.

57 Andrew David Naselli, „Seven Reasons You Should Not Indulge in Pornography“, *Themelios* 41, broj 3 (2016): 480; dostupno na <http://tgc-documents.s3.amazonaws.com/themelios/Themelios41-3.pdf>.

Ako ste zgrešili gledajući pornografiju, imam za vas tri reči saveta. Kao prvo, priznajte svoj greh Bogu. „Ako ispovedamo svoje grehe, on je veran i pravedan – da nam oprost i očisti nas od svake nepravdnosti“ (1. Jov. 1,9).

Drugo, priznajte svoj greh drugima kako bi vam pomogli. „Ispovedajte, dakle, jedan drugom grehe i molite se Bogu jedan za drugoga, da budete isceljeni. Mnogo može delotvorna molitva pravednika“ (Jak. 5,16). Naročito bih vas ohrabrio da svoj polni greh ispovedite pastoru ili starešini svoje crkve. Zamolite ih za pomoć i savet. Pitajte da li možete da stupite u kontakt s njima kad osećate da klecate pred iskušenjem.

Treće, povedite rat radi sopstvenog posvećenja, i to na više frontova – na frontu uma, srca, navika i tela. Razmotrićemo svaki ponaosob.

Um: kad popustite pred iskušenjem, kakve laži vas na to motivišu ili vam daju vetar u leđa? Koje aspekte Božjeg karaktera ignorirate? U koja Božja obećanja se ne uzdate?

Srce: koji gresi leže iza greha pornografije?⁵⁸ Kakva tačno lakomislenost i ponos slabe vašu odbranu od iskušenja? Kakvi gresi srca stvaraju uslove u kojima požuda može da cveta? Na primer, zabrinutost i stres mogu da vas nateraju da poželite brzo olakšanje, a nezadovoljstvo vas čini ranjivima pred obećanjem neposrednog zadovoljstva.

Navike: svaki dan se predajte molitvi i razmišljanju o Božjoj reči. Negovanje samokontrole u ostalim aspektima života pomoći će vam da savladate i požudu.

Telo: pornografija je pošast zato što je tako lako dostupna.

---

58 Ovo pitanje i ona koja slede dugujem ovom oštroumnom članku: John Henderon, „The Sins Behind the Sin of Pornography“, *9Marks Journal*, 30. oktobar 2018, <https://www.9marks.org/article/the-sins-behind-the-sin-of-pornography/>.

Zato prekinite svaki pristup koji joj imate. Učinite sve što je potrebno da otežate sebi da joj pristupite. To možda znači da ćete morati da stavite filter i instalirate neki softver na kompjuteru i telefonu. Možda ćete morati i da svoj pametni telefon zamijenite „glupim“. Zvuči vam preterano? Pa i nije, kad to uporedimo sa odsecanjem ruke (Mt. 5,30). Naravno, ako imamo merdevine od pet metara, zid od četiri metra nam ništa ne znači. Zato sam pre tela najpre govorio o glavi, srcu i navikama. Vaš najvažniji zadatak je da umrtvite požudu (Rim. 8,12-13; Kol. 3,5-6). Međutim, u Pričama Solomunovim je čovek koji prolazi kraj ugla na kome je kuća bludnice nazvan bezumnikom (Priče 7,7-8). Danas je taj ugao u vašem džepu i zato pred njim postavite blokadu i sve potrebne znake upozorenja.

16

MUDRO STUPAJTE U BRAK

Vredna je žena venac mužu svom; a koja ga
sramoti, ona mu je kao trulež u kostima.

Priče 12,4

Ako ste samac, za kakvom suprugom tragate? Kako na tu potragu utiče vaša želja za pastirskom službom?

„Pastorova žena“ nije biblijski utvrđena služba. Sveto pismo za tu ulogu ne navodi nikakve uslove niti opis posla. Pa ipak, udajom za pastora žena se obično izlaže teškoćama i zahtevima s kojima se inače ne bi suočila. Njeno vođenje domaćinstva, ponašanje njene dece, izbor škole, hrana koju priprema i još mnogo toga sada su pod lupom i podložni komentarima koji će joj biti izrečeni i u lice i iza leđa. Muževljevo radno vreme je često neuobičajeno i bez reda. Njegova služba može pred porodicu da stavi dodatne zahteve čak i za vreme praznika, kada se druge porodice obično opuštaju. Ona mora da podrži muža čiji posao može da ga uvuče u sukob i emotivno iscrpi. Verovatno će neprekidno biti pod pritiskom ostalih članova crkve, naročito kad je reč o očekivanjima drugih žena u vezi s tim kakva žena jednog pastora treba da bude i šta treba da radi. „Pastorova žena“

nije zvanično radno mesto, ali podrazumeva rad.

Pitanje koje treba da postavite je koju pobožnu i neudatu ženu poznajete, koja je pritom sposobna za takvu vrstu rada?

Ne želim da stvorite strogu i jednostranu predstavu o ovoj me. Pastorova žena ima udela i u izobilnoj radosti rada za večno dobro drugih. Međutim, ta radost je radost samo onome čije je srce na nebeskim frekvencijama. Knjiga priča Solomunovih nam govori za čime treba da tragamo u supruzi. Tražite suprugu koja je izvrsna, mudra, mirna i nije svadljiva (Priče 12,4; 19,14; 21,9; 25,24; 27,15). Takođe, 31. glava Priča daje nam detaljni portret takve žene. Ona čini dobro svom mužu, vredno radi, vešto upravlja domaćinstvom, velikodušno daje, ume da svojim rukama stvori nešto, proda to i zaradi, smeje se kad razmišlja o budućnosti i mudro poučava (Priče 31,12, 13, 14-16, 18, 20, 24, 25, 26). Naravno, ovo je idealni prikaz. Ova žena ima sluge kojima zapoveda i blago na raspolaganju. Poenta je, međutim, u tome šta radi s onim što ima.

Ako želite da nađete ovakvu suprugu, naučite napamet stih Priče 31,30: „Ljupkost je prevarena i lepota tašta; žena koja se boji Gospoda, ona zaslužuje pohvalu.“ Skoro svako ko hoće da se venča ima – bilo u glavi, bilo na papiru, svesno ili nesvesno – spisak toga šta želi od supružnika. Šta se nalazi na vašem spisku? Precrtajte ono „manekenka“ i pogledajte koju ste pobožnu ženu počeli da primećujete.

U brak stupajte pametno. To znači da treba da se venčate sa ženom koja nije samo pobožna, već i sličnih razmišljanja. Može li ta žena ne samo da dolazi u crkvu koju smatrate vernom i zdravom, već i da u njoj raste i sazreva? Ako zagovarate krštenje odraslih, a žena za koju ste zainteresovani krštenje beba, onda je logično da najpre strpljivo porazgovarate o tome. Morate

biti jedan um pre nego što postanete jedno telo.

Mislim da ne bi potencijalnu suprugu sad trebalo da stavite pod mikroskop. Naročito ako ste oboje mladi i stalo vam je da sve krene dobro. Imajte ista merila za nju koja biste voleli da ona ima za vas.

Čuvajte se stereotipa. Čim smo moja supruga Kristin i ja počeli ozbiljnije da se viđamo, rekao sam joj da nameravam da stupim u pastirsku službu. Njena predstava o supruzi pastora bila je žena tipa Marte Stjuart kako peva solo u haljini na cvetiće. Ona tada nije bila takva, a nije ni sada – mada je oduvek bila dobar domaćin, a već je postala i pravi čarobnjak u kuhinji. Kristin je zbog svoje predstave o ženi pastora bila uznemirena saznanjem da će to i sama postati. Međutim, tokom godina – ranije preko prijatelja u službi, a zatim i nakon mog stupanja u službu – upoznali smo široki spektar vernih supruge. Neke su zaposlene van kuće; neke nisu. Neke javno poučavaju žene u svojoj crkvi i na drugim mestima; mnoge to ne rade. Nekima ne smeta kad su svetla uperena u njih; druge ih se klone. Neke su uglađene kraljice gostoprimljivosti; neke služe u jednostavnijem i skromnijem okruženju. Takva plodna raznolikost nam je pružila veliko olakšanje i ohrabrenje. Verne supruge pastora nisu sve izašle iz istog kalupa. Imaju različite karaktere i duhovne darove, ali ono što im je zajedničko jeste pobožnost. Žena pastora mora da bude spremna da rado i iznova podnosi velike žrtve, zarad dobra Hristovog naroda. Venčajte se s jednom takvom ženom i ona će doneti mnogo dobra vašoj službi. Moja svakako jeste.

17

POLOŽITE ŽIVOT ZA SVOJU SUPRUGU

Muževi, volite svoje žene – kao
što je i Hristos zavoleo Crkvu i
samoga sebe predao za nju.

Efescima 5,25

Juče sam vodio predbračno savetovanje s parom verenika. U jednom trenutku sam pročitao stihove Efescima 5,22-33 i zatim upitao ženu, a potom i muškarca, šta im u ovim Pavlovim uputstvima deluje najteže. Muškarac se vezao za 25. stih. „Pa, da je samo rekao »volite svoje žene«, to ne bi bilo tako teško. Nego, ovaj dodatak, »kao što je Hristos zavoleo crkvu«, pomalo me muči.“

Prethodna glava bila je usredsređena na žrtve koje supruga pastora mora da podnese. Ipak, žrtvovanje je obostrano. Vi ste kao muž dužni da se predate za ženu. To ponekad podrazumeva da ćete, da biste služili ženi, morati da žrtvujete svoje ambicije ili prilike za službu. Supruga nije sredstvo koje koristite za napredak u službi. Ona nije resurs koji ćete trošiti zarad svoje pastirske službe. Crkva uvek može da nađe drugog pastora, dok vaša žena ne može da nađe drugog muža.

U dosadašnjih dvanaest godina braka, najgori u svemu ovo-me sam bio tokom prve godine studiranja teologije. Naša prva ćerka, Rouz, rodila se u januaru 2010. Porođaj je bio pun teških komplikacija koje su ostavile traga i na njoj i na Kristin. Kad smo tog avgusta došli u Luivil da bih ja započeo studiranje na fakultetu Sautern, Kristin je trpela ozbiljan fizički i emotivni bol. To je bio težak čas da se u novoj sredini krene od početka. Da bih nas izdržavao, radio sam 25-30 sati nedeljno kao urednik u službi 9Marks. Povrh svega, uzeo sam i dodatne časove: pet predmeta u jesenjem semestru, dva intenzivna preko zimskog raspusta i još pet na proleće. Zašto toliko? Nameravao sam da posle školovanja radim na doktorskoj tezi i da posle toga postanem pastor. Hteo sam da celokupno školovanje završim što je pre moguće da bih stigao tamo kuda sam se uputio. Bio sam nestrpljiv.

I tako sam te prve godine, pored toga što sam ceo dan radio za 9Marks, išao na predavanja i radio domaći, a večeri uglavnom provodio u učenju. Išli smo u crkvu svake nedelje ujutru i uveče, zatim na sastanke naše male grupe, a takođe smo gotovo redovno imali goste za ručak ili večeru. Moj posao i studije nisu trpeli, niti naš odnos sa crkvom, ali Kristin jeste. Trebalo joj je više pomoći nego što sam joj ja pružao. Trebala joj je pomoć sa Rouz i s kućnim poslovima, a naročito joj je trebalo više emotivne i duhovne pomoći. Više puta je pitala zašto moram da budem tako zauzet, ali ja sam uporno dodavao gas.

Nekoliko pobožnih prijatelja me je već pitalo smatram li da je pametno držati taj tempo. Međutim, savet koji mi je otvorio oči dao mi je Tom Šrajner, profesor Novog zaveta na Sauternu. Jednog dana smo ručali za njegovim stolom. Ne sećam se kako i zašto smo počeli razgovor o poslu, ali priznao sam da

mi moj tempo uzrokuje napetosti u braku. Pored stola je upravo slučajno prolazila Tomova žena Dajana. Tom ju je iskreno, bez ikakvih primisli upitao: „Koliko smo mi bili na bogoslovlju, Dajana? Tri godine, četiri? Pet, beše? Ne sećam se.“ Onda mi je rekao: „Za trideset godina nećeš se sećati koliko ti je trebalo da završiš fakultet, ali ćeš pamtili da li te je žena mrzela sve vreme!“

E, to je upalilo. Tog leta sam počeo da radim malo više za *9Marks* kako bismo mogli komotnije da živimo, a broj časova sam prepолоvio. Sada sam imao više vremena da se posvetim Kristin i Rouz. Više sam pomagao kod kuće. Naučio sam da budem emotivno dostupniji. Ako ništa drugo, bio sam u stanju da slušam suprugu bar malo pažljivije nego tokom prethodne godine.

Međutim, nisam samo naučio kako da budem manje zauzet – naučio sam da budem zauzet na ispravnije načine. Što sam pažljivije služio Kristin i Rouz kad sam bio s njima, to je Kristin spremnija bila da me na učenje pošalje s blagoslovom. Žrtvovanje ambicije za njeno dobro nije značilo samo reći *ne* poslu, već i reći *da* njoj. Otkrio sam kakva joj je pomoć najpotrebnija i rado sam joj je pružao. Što sam više govorio *da* Kristin, to je ona spremnije govorila *da* mom radu. Posle nešto umerenijeg ritma na drugoj i trećoj godini, četvrtu godinu smo proveli u Luivilu i tu sam postao master teologije. Master studije sam završio za samo godinu dana, i to uz trideset sati nedeljno na poslu, što je značilo da sam bio zauzet skoro kao tokom prve godine. Ipak, sve to nam nije ni približno teško palo kao tada. Zašto? Zato što sam na teži način naučio kako da njene interese stavim ispred svojih. Napravio sam mali korak ka polaganju svog života za nju.

Ponekad će vernost od žene zahtevati da se odrekne sebe kako biste se vi predali službi. Ponekad će vernost od vas zahtevati da kažete *ne* službi da biste mogli da služite svojoj ženi. U

proteklih nekoliko godina odbio sam nekoliko molbi da propovedam i poučavam u našoj i u drugim crkvama, a čak sam otkazao i jedan put u inostranstvo, jer sam procenio da prioritet u tom trenutku treba da dam porodičnim obavezama.

Predavanje života za suprugu je u njenom interesu, u vašem interesu i u interesu crkve. Očigledno je da je to u njenom interesu: vaše žrtve služe tome da se ona posveti (Ef. 5,25-27). Nama je to u interesu jer će nas brak u kome nema razumevanja ometati u molitvama (1. Pet. 3,7). A šta mislite, kako bi se to odrazilo na vaše propovedi? I konačno, crkvi ćete služiti najbolje ako u vašem domu vlada sklad. Kad morate da odete u posetu nekom članu crkve koji se već drugi put u istoj nedelji našao u velikim teškoćama, a pritom služite na venčanju u subotu i propovedate u nedelju, za vašu službu će biti važno da li vas supruga na vratima ispraća sa suzama ili s poljupcem.

Želite li da predate sebe za Hrista i njegov narod? Starajte se o ženi tako da vas i ona s radošću preda, baš kao što se i vi predajete.

18

BUDITE PASTOR SVOJOJ DECI

I vi, očevi, ne razdražujte svoju decu, nego ih odgajajte u Gospodnjoj nauci i opomeni.

Efescima 6,4

Ljudi ponekad kažu da novopečeni otac ima dosta stavova, ali nema iskustva, dok otac s odraslom decom ima mnogo iskustva, ali malo stavova. Moje najstarije dete ima deset godina, pa pretpostavljam da sam negde na pola puta. Ponekad mi se čini da je jedini znak da stičem iskustvo to što moja samouverenost u obavljanju roditeljskih dužnosti polako nestaje.

Meni je i kao pastoru i kao ocu postalo već zabrinjavajuće uobičajeno da nemam predstavu šta treba da radim. Kad savetujem neki bračni par koji već godinama vodi rovovski rat, šta da kažem, a da ne nagazim na minu? Kod kuće stalno vodimo rasprave oko materijalnih dobara, kad se mali ljudi zapitaju kome po zakonu pripada neka lego kockica ili polovina kauča. Na prvi pogled, svačiji zahtev je poduprt čvrstim argumentima. Pa ti, tata, sad presudi.

Biblijska uputstva očevima su jednostavna, ali to ih ne čini lakima. „I neka ove reči koje ti ja zapovedam danas budu u sr-

cu tvom. I često ih napominji sinovima svojim, i govori o njima kad sediš u kući svojoj i kad ideš putem, kad ležeš i kad ustaješ“ (5. Moj. 6,6-7). „I vi, očevi, ne razdražujte svoju decu, nego ih odgajajte u Gospodnjoj nauci i opomeni“ (Ef. 6,4). Nalog je jasan: disciplinujte svoju decu.

Roditelji i pastori imaju istu misiju, iako su im polazne tačke i kontekst drugačiji. I jedni i drugi treba da stvore učenike, a jedan od najboljih načinada se pripremite za pastora i da sazrevate u toj službi je da budete pastor rođenoj deci.

Ako ste u braku i želite da budete pastor, ali još nemate dece i to neprekidno odlažete, možda bi trebalo da ponovo razmislite koliko je to logično. Naročito ukoliko odlažete proširenje porodice *upravo zato* da biste se pripremili za službu. Ne tvrdim da je ovo čelično pravilo. Rekao sam „možda“ i tako i mislim; izuzeci su uvek mogući. Ako se sa dvadeset dve godine preselite u dom fakulteta, a upravo ste se venčali i supruga je spremna da vas finansijski podrži neko vreme, možda bi i pametno bilo da za prvo vreme ne planirate decu. Ako ipak planirate, vodite računa o tome koliko će to opteretiti vašu suprugu. Ipak, kad se sve sabere, muškarac koji je već otac spremniji je za ulogu pastora od onog koji nije. Naravno, stvar je potpuno drugačija kod parova koji se bore za potomstvo, što takođe samo po sebi testira muškarčevu sposobnost za pastirsku službu.

Kad postanete roditelj, ulazite u period neprekidnog treniniga liderskog karaktera i sposobnosti.

Pre nego što sam postao otac, smatrao sam da nemam problema sa besom. Podizanje dece me je lišilo te iluzije. Po prirodi nisam strpljiv i mislim da pre dobijanja dece nisam previše napredovao kad je reč o toj vrlini. Koliko sam sada strpljiv? Ko zna. Ne koliko bi trebalo da budem. Ali ako sada u ostavi mog

karaktera postoji makar i najmanji džak strpljenja, za svako njegovo zrno zaslužan je mlin roditeljstva. Otac je, baš kao i bilo koji lider, dužan da materijalno obezbedi, štiti, nadgleda, upravlja, posreduje, miri, pouči, obuču, bude uzor, objasni i koriguje – i sve to samo sat vremena pre odlaska na spavanje.

Roditeljske dužnosti – baš kao i pastirske – jesu teret koga se nikad u potpunosti ne možete rešiti. Baš kao pastirske, i roditeljske dužnosti od vas zahtevaju da se približite iskustvima drastično drugačijim od vaših i da ponesete emocionalne terete koji bi vam inače bili daleki. I pastirske i roditeljske obaveze će vas povesti u najveće visine i dubine života nevezane za vas. Roditeljstvo će istovremeno i skućiti i bezgranično proširiti vaš svet. Deca će vas promeniti u oblastima za koje niste smatrali da vam je potrebna promena.

Deca i članovi crkve imaju oštro oko za nedoslednost i licemerje. Deca će, baš kao i članovi crkve, radije činiti ono što vi činite nego ono što im kažete. Kao što je Džeјms Boldvin napisao: „Deca nikad neće baš dobro poslušati starije, ali će ih uvek dobro oponašati.“⁵⁹

Kako da budete pastor svojoj deci? Neprekidno ih učite Božjoj reći. Molite se zajedno s njima. Kratke, česte i prilagodljive molitve su bolje od idealistićnih i neredovnih. Pristup naše porodice se oblikovao tokom godina i postepeno. Poćeli smo sa pričama iz Biblije, ućenjem stihova napamet i dećjim katihizisima. Ućili smo napamet kratke psalme i duža poglavlja Pisma. Tokom proteklih nekoliko godina usredsredili smo se na jednostavno ćitanje Biblije deo po deo, ponekad uz kraću diskusiju, a

---

59 James Baldwin, *Nobody Knows My Name: More Notes of a Native Son* (orig. pub. 1961; repr., Vintage: New York, 1993), 61–62.

češće uz molitvu zasnovanu na pročitanom odlomku. Ponekad bismo se starija deca, Kristin i ja smenjivali u čitanju i molitvi naglas, ponekad bih sve to radio ja. Ako imamo vremena, otpevamo i neku pesmu. Otkrili smo da je vreme doručka najpogodniji i najredovniji termin kada možemo da proslavljamo Boga kao porodica. Deca su tada raspoloženiya i mirnija nego uveče. Pažljivo će nas slušati bar tih nekoliko minuta dok jedu. Takođe, obaveze koje nosi služba nas gotovo nikad ne pritiskaju u to doba dana, dok smo uveče često pod njihovim pritiskom. Mislim da ne treba da radite isto kao i mi, već da jednostavno pokrenete točkove. Kad je reč o porodičnom proslavljanju Boga, i najmanje je bolje od ničega.

I konačno, posvetite se i svakom detetu ponaosob. Saznajte više o njihovom temperamentu, težnjama i specifičnim iskušenjima. Svoja znanja o njihovim prednostima i manama preobratite u saosećanje. „Kako otac žali sinove, tako Gospod žali one koji ga se boje. Jer zna građu našu, opominje se da smo prah“ (Ps. 103,13-14). Naučite da svoj savet prilagodite njihovoj građi. Koliko i kad god možete, rado posvetite potpunu pažnju svakome od njih. Naučite da volite ono što ona vole, zato što ih volite. Jedan mudri otac sada već odrasle dece mi je nedavno rekao da je, dok su deca odrastala, želeo da njegov stav i vreme koje im posvećuje pokažu svakom detetu da je baš ono njegovo omiljeno.

19

PROUČAVAJTE BOŽJI NACRT ZA CRKVU

Po blagodati Božijoj koja mi je dana
ja sam kao mudri neimar postavio
temelj, a drugi naziđuje. Samo
svaki neka pazi kako naziđuje.

1. Korinćanima 3,10

Dvapat meri, jednom seci. Tako kažu krojači i tesari. Kad je reč o friziranju, uvek možete da odsečete više, ali ono što ste već odsekli ne možete ponovo da nalepите na glavu.

Kad gradite nešto, morate da znate šta radite pre nego što se upustite u posao. Pre nego što gradimo kuću, najpre proučimo nacрте. A gde ćemo naći nacрте za lokalnu crkvu? U Pismu, a naročito u Novom zavetu i, još preciznije, u Delima apostolskim i poslanicama. Ako hoćete da budete pastor, proučavajte Božje nacрте za crkvu.

Reč „nacrt“ koristim malo slobodnije. Pismo nam nigde ne daje kompletni i sistematski primer nečega što bismo mogli nazvati knjigom crkvenog poretka. Potpunu sliku o tome

kako lokalna crkva treba da bude uređena možemo steći tako što ćemo uporediti i sravniti mnoge biblijske odlomke i doneći iz njih zaključke. Da bi nam eklisiologija bila ispravna, naši mišići sistematske teologije moraju biti dobro razvijeni. Moramo vešto da uočimo sve dobre i neophodne posledice i one ne treba da nas zabrinjavaju.⁶⁰

Prvo pitanje koje treba da se reši glasi: da li nam Pismo govori kako lokalna crkva treba da bude uređena i strukturirana? Tehnički rečeno, da li Novi zavet sadrži preporuke o tome kako treba upravljati lokalnim crkvama?⁶¹ Rekao bih da sadrži, i to iz nekoliko razloga. Novi zavet zaista sadrži – mada je reč tek o okvirima – dosledan obrazac crkvenog upravljanja. U njemu praksa apostola služi kao obavezujući presedan za sve crkve (up. sa 1. Kor. 11,16). Takođe tvrdim – mada bih morao da utrošim malo više vremena da to dokažem – da odlomci koji utvrđuju glavne crte novozavetnog crkvenog uređenja nose u sebi i normativnu snagu (npr. Mt. 18,15-20; 14,23; 1. Kor. 5,1-13; Titu 1,5). Iz ovih i brojnih drugih razloga, na pitanje strukturiranja crkve odgovor nalazimo u Pismu. Teološkim rečnikom rečeno, Pismo je dovoljno za rešavanje pitanja uređenja crkve: ono

---

60 Pogledajte Vestminstersko ispovedanje vere 1.6: „Celokupan Božji savet o svemu što je neophodno radi njegove slave, čovekovog spasenja, vere i života, jasno je iskazan u Pismu ili se može kao nešto dobro i neophodno zaključiti iz njega; tom savetu nikada ništa ne treba dodavati: ni nova otkrivenja Duha ni čovekovu tradiciju.“ U *The Westminster Confession of Faith and Catechisms: As Adopted by the Presbyterian Church in America* (Lawrenceville, GA: Christian Education and Publications, 2005), 5. Dostupno na <https://www.pcaac.org/wp-content/uploads/2019/11/WCFScriptureProofs.pdf>.

61 O pitanju da li nam Novi zavet daje i preporučuje model crkvenog upravljanja više govorim u „Why New Testament Polity Is Prescriptive“, *9Marks Journal*, 16. jul 2013, <https://www.9marks.org/article/journalall-churches-saints-why-new-testament-polity-prescriptive/>. U ovoj glavi sam te tvrdnje sažeo, a nekima od njih promenio namenu.

ga rasvetljava i daje nam slobodu od raznih sumnji. Kao što je Vilijam Vilijams, baptistički teolog iz devetnaestog veka rekao:

Da li učenici našeg Gospoda treba da takav vid organizacije posmatraju kao obavezan model koji moraju da usvoje ili je on zajedno sa svojim narodom samovoljno napustio taj oblik crkvenog uređenja?... Ako nisu svi oblici uređenja podjednako prilagođeni da posluže ciljevima radi kojih je Bog utvrdio crkve, onda postoji oblik prilagođeniji od drugih; a ako je neki oblik bolje prilagođen od ostalih, Spasitelj svakako neće prepustiti pogrešivoj ljudskoj mudrosti da ga otkrije. Kad znamo koliko je oblik organizacije značajno uticao na uspeh ili neuspeh u ostvarivanju ciljeva njihove institucije, moramo verovati da ih je po tom pitanju vodio Sveti Duh, kao i objavljeni doktrinarni principi hrišćanstva. Upravo zato uređenje koje su oni uspostavili moramo da posmatramo kao izraz božanske mudrosti na tu temu.⁶²

Postoje četiri aspekta crkvenog života i poretka koje vam preporučujem da proučite.⁶³ Kao prvo, tu su obredi krštenja

---

62 William Williams, *Apostolical Church Polity* (Philadelphia, PA: American Baptist Publication Society, 1874), repr. u Mark Dever, urednik, *Polity: Biblical Arguments on How to Conduct Church Life* (Washington, DC: Nine Marks Ministries, 2001), 543–46.

63 Za teme o kojima se raspravlja u narednim pasusima pogledajte Jonathan Leeman, „Introduction—Why Polity?“ u *Baptist Foundations: Church Government for an Anti-Institutional Age*, ur. Mark Dever i Jonathan Leeman (Nashville, TN: B&H

i pričesti. Mislim da ne treba da proučite samo njihov značaj i temu, već i to koliko svoju lokalnu crkvu utvrđuju i uređuju kao instituciju.⁶⁴ Drugi aspekt se odnosi na članstvo u crkvi i crkvenu disciplinu. Ko pripada crkvi i na osnovu čega? Ovo su najosnovnija pitanja uređenja. Ona definišu šta je crkva time što definišu ko joj pripada.

Ova prva dva elementa, obredi i članstvo, predstavljaju dve strane jedne iste istine. Koja je razlika između mase ljudi i crkve? Uređenje. Crkvu čine ljudi evanđelja koji su formirali evanđeosko uređenje. Crkva je grupa hrišćana koji posvećeno proslavljaju Hrista zajedno i nadgledaju učenički život jedni drugih. Znaci njihove povezanosti su obredi (ili sakramenti), posebno pričest. Krštenje je povezivanje jednog sa mnogima, a u pričesti ta množina postaje jedno (pogledajte Dela 2,38-41 i 1. Kor. 10,16-17). Krštenje i pričest su vidljivi i javni način na koji se Božji narod izdvaja od sveta. Krštenje i pričest masu hrišćana pretvaraju u crkvu. Ti obredi sabijaju crkvu i daju joj definisani oblik, koji nazivamo članstvom u crkvi.

Academic, 2015), 1–23; Bobby Jamieson, *Going Public: Why Baptism Is Required for Church Membership* (Nashville, TN: B&H Academic, 2015); Bobby Jamieson, *Understanding Baptism* (Nashville, TN: B&H, 2016); Bobby Jamieson, *Understanding the Lord's Supper* (Nashville, TN: B&H, 2016); Jonathan Leeman, *Church Membership: How the World Knows Who Represents Jesus* (Wheaton, IL: Crossway, 2012); Jonathan Leeman, *Church Discipline: How the Church Protects the Name of Jesus* (Wheaton, IL: Crossway, 2012); Jonathan Leeman, *Don't Fire Your Church Members: The Case for Congregationalism* (Nashville, TN: B&H Academic, 2016); Matt Merker, *Corporate Worship: How the Church Gathers as God's People* (Wheaton, IL: Crossway, 2021). U raspravi o obredima ponovio sam i parafrazirao nekoliko rečenica iz mojih ovde navedenih radova.

64 Izraz „utvrđuju i uređuju kao instituciju“ uzeo sam iz Oliver O'Donovan, *The Desire of the Nations: Rediscovering the Roots of Political Theology* (Cambridge: Cambridge University Press, 1996), 172. O O'Donovanovom zaključku raspravljam u *Going Public*, 142–43.

Kad se crkva oformi, pitanje koje se prirodno postavlja je ko u njoj ima autoritet? Kako će se donositi odluke? Ko donosi konačnu odluku o tome ko može da bude u crkvi, a ko ne? Da li crkva ima svoje priznate činovnike? Ako ima, kakvi moraju da budu i šta treba da rade? (Mala pomoć: starešine i đakoni. Pogledajte Fil. 1,1; 1. Tim. 3,1-13) Tu stižemo do onoga na šta većina ljudi pomisli kad se kaže „crkveno uređenje“. Zato je treći element koji treba proučiti raspodela autoriteta i način upravljanja unutar lokalne crkve. Ko ima poslednju reč po pitanju članstva i discipline? Uveren sam da je odgovor na to okupljena zajednica kao celina (pogledajte Mt. 18,17; 1. Kor. 5,4-5; 2. Kor. 2,6).

I konačno, četvrto, pažljivo razmotrite učenje Pisma o zajedničkom slavljenju. Kako Biblija utvrđuje zajedničko proslavljanje unutar crkve? Da li nam je dozvoljeno da radimo bilo šta što Pismo ne brani ili nam je dopušteno da radimo samo ono što Pismo preporučuje, podrazumeva i navodi kao primer? Koji elementi imaju mesta u crkvenoj službi i kakvi oblici uređenja će tim elementima pružiti zdrav temelj?

Zašto bi trebalo da nas zanima crkveno uređenje? Zašto je bitno kako crkva treba da uredi svoj život? Uređenje vam govori za koga ste odgovorni i ko je odgovoran za vas. Govori vam kako crkva treba da donosi odluke i samim tim šta treba da uradite kako biste crkvu naveli da donosi dobre odluke.

Biti pastor jedne crkve jeste velika radost, ali nikad ne bih voleo da predvodim običnu masu ljudi. Masa ljudi je hirovita. Masa ljudi ima samo želje i zahteve, a nimalo posvećenosti. Ali crkva se rađa kada smo posvećeni Hristu i jedni drugima. S tim bih već mogao da radim.

20

SLUŽITE I KAD VAS NIKO NE GLEDA

A najveći među vama neka vam bude sluga.
Ko uzdiže samoga sebe – biće ponižen, a
ko unizi samoga sebe – biće uzdignut.

Matej 23,11-12

Dok sam bio član Baptističke crkve u Trećoj aveniji u Luivilu, stariji pastor Greg Gilbert je jednom za vreme nedeljne večernje službe postavio pitanje: „Ko bi voleo da ponekad propoveda uveče?“ Podiglo se nekoliko desetina spremnih muških ruku. Napeta tišina. A onda: „Koliko vas trenutno služi u vrtiću ili službi s decom?“ Većina ruku se spustila uz prigušeni smeh.

Upozorenje koje je Isus dao farisejima su uznemirujuća za svakoga ko teži pastirskoj službi:

A sva svoja dela čine da ih ljudi vide: jer šire svoje molitvene zapise i prave velike rese na haljinama, vole pročelje na gozbama i prva mesta u sinagogama, pozdrave na trgovima i da ih ljudi zovu »ravi«. Vi se ne zovite »ravi«, jer je jedan vaš učitelj, a vi ste svi braća. I nikoga na zemlji ne nazivajte svojim ocem; jer je jedan Otac vaš nebeski. Niti se nazivajte nastavnici, jer je jedan nastavnik vaš, Hristos. A najveći među vama

neka vam bude sluga. Ko uzdiže samoga sebe – biće ponižen, a ko unizi samoga sebe – biće uzdignut (Mt. 23,5-12). Poniženost je protivotrov za licemerje. Koja dobra dela činite za koja tek nekolicina zna, a možda niko i ne zna? Kad ste se poslednji put dobrovoljno javili da obavite neki težak ili neprijatan posao? Koja vam titula više znači, „brat“, što i jeste, ili „pastor“, što se nadate da ćete biti? Da li se položaj sluge poklapa s vašom predstavom o veličini?

Jedna od najboljih stvari koje onaj koji teži pastirskoj službi može da uradi jeste da služi i kad ga drugi ne gledaju. Povežite u crkvu starije članove. Služite u obdaništu. Učite decu u nedeljnoj školi. Volontirajte u posluživanju hrane i čišćenju ili na venčanju nekih članova crkve koje slabije poznajete.

Svako hoće da bude sluga, sve dok ne počnu i da ga tretiraju tako. Pastori ne samo što su sluge, već se drugi tako i odnose prema njima. Već sada služite drugima – tako ćete se pripremiti i za posao i za to kako ga drugi prihvataju. Najbolja priprema za duhovna iskušenja koja nosi život u centru pažnje jeste radošno služenje u senci.

Crkva čijem vođstvu pomažem prepuna je muškaraca koji teže pastirskoj službi. Kad se obraćaju toj braći, starešine ih redovno pitaju da li služe i na načine koji im ne pomažu nužno da ostvare te svoje ambicije. A kako je to kod vas? Kad bih pregledao u koje ste sve poslove u crkvi uključeni, da li bi se u svakom našla i „neka korist za vas“?

Da li ste spremni da vreme provodite s usamljenim i zatvorenijim članom crkve koji se drži po strani isto koliko i sa starijim pastorom? Težnja za vođstvom lako može da u nama razvije crtu proračunatosti i koristoljublja. Preispitajte svoje srce i vidite ima li u njemu znakova takvog suptilnog i kancerogenog po-

nosa kako biste ga operisali pre nego što metastazira.

Kad su Zevedejevi sinovi zamolili Isusa da budu s njim u slavi, on im je umesto toga obećao patnju: „Ne znate šta tražite. Možete li ispiti čašu koju ja pijem, ili krstiti se krštenjem kojim se ja krštavam?“ (Mk. 10,38). Vođe u crkvi, za razliku od narodnih vladara, ne treba da budu gospodari, nego sluge; ne težimo tome da budemo prvi, već da robujemo svima (Mk. 10,42-44). Postavićemo ono omiljeno dečje pitanje: „A što?“ Da bismo došli do odgovora, treba samo da nastavimo s čitanjem: „Jer i Sin čovečiji ne dođe da mu služe, nego da posluži i da dade svoj život kao otkup za mnoge“ (Mk. 10,45). Božji Sin se utelovio da bi vam poslužio, a to je učinio polaganjem života za vas.

Znam više pastora koji su u prvim godinama svoje službe ne samo propovedali svake nedelje, već su podjednako često i čistili toalete u crkvi. Zašto ih sad ne biste malo očistili?

21

ISKORISTITE STUDIJE TEOLOGIJE ŠTO JE BOLJE MOGUĆE

Potruđi se da se pokažeš vrstan pred Bogom kao radnik koji ne mora da se stidi, koji pravo upravlja rečju istine.

2. Timoteju 2,15

Do sada ste već primetili da veći deo ove knjige uopšte ne govori o studijama. To je zato što se veći deo priprema za pastirsku službu odvija van fakulteta. Time ne mislim da omalovažim teološko obrazovanje. Ja imam dva fakultetska zvanja i smatram da su to bili dobro utrošeni vreme, novac i trud.

Teološke studije mogu umnogome da koriste vašoj sadašnjoj obuci i budućoj službi. Neće svaki muškarac koji želi u pastirsku službu imati mogućnost sticanja fakultetske diplome; ipak, mogućnosti teološkog obrazovanja sve su šire. Sad kad je moguće postati master teologije putem onlajn obrazovanja, i fakultet se može pohađati bez napuštanja doma. Moj savet u ovoj glavi je jednostavan: ako je to moguće, iskoristite studije teologije što više.

„Ako je to moguće“: to ne može, a i ne mora svako. Neće svaki muškarac koji teži pastirskoj službi imati finansijskih mogućnosti ili vremena da studira. Takođe, oni koji imaju tu mogućnost ne moraju nužno da je iskoriste. Često mislim na Blejka Bojlstona, koji je prvo služio kao neplaćeni pastor, zatim je četiri godine bio pomoćni pastor Baptističke crkve Kapitol Hil, a sada je pastor Baptističke crkve Čefi Krosing u Fort Smitu u Arkanzasu. Blejk nije studirao teologiju. U srednjim tridesetima je i ima troje dece. Talentovani je propovednik, pažljivi dušobrižnik i smeli predvodnik. Poznaje Bibliju kao svoj džep. Naravno da bi mnogo više naučio da je studirao teologiju, ali u njegovom slučaju mislim da se više isplati to što je iskoristio prilike koje je imao.

Ako ne možete da steknete fakultetsko zvanje, u dogledno vreme ili uopšte, ne smatrajte to preprekom. Neki od najboljih propovednika koje znam nisu završili teologiju, baš kao ni Džon Banjan, Čarls Sperdžen ili Martin Lojd-Džouns.

Teološka škola vas ne može učiniti pastorom, ali vam može pomoći da postanete bolji pastor. Dakle, ako studirate teologiju, kako da je iskoristite na najbolji mogući način?

Mnogi se najpre pitaju da li će studirati lično ili preko interneta. Odgovor na ovo pitanje zavisi od raznoraznih faktora. Ako možete da živite u studentskom domu i potpuno se posvetite učenju, vaše iskustvo će svakako biti mnogo bogatije nego da ste učili od kuće. Ipak, to je veliko „ako“.

Novac je važan. Kako ćete platiti predavanja i životne troškove? Da li ćete moći da se posvetite samo učenju i da sami odaberete časove i profesore ili ćete morati da se zaposlite i da onda predavanja i učenje usklađujete s radnim vremenom?

I crkva je važna. Kakve prilike vaša trenutna crkva nudi za

pastirsku obuku i koliko možete da ih iskoristite? Takođe, ako se odselite u studentski dom, u koju biste crkvu tada odlazili i kako bi to uticalo na vaš put ka zvanju pastora? Zdrave crkve u gradovima u kojima možete da studirate mogu biti prepune ljudi koji žele da budu pastori. Možda ćete u svojoj crkvi tokom jednog meseca imati više prilika da poučavate nego cele godine u crkvi pri fakultetu. Pa opet, ako je crkva u kojoj ste trenutno slaba sa doktrinom i ako je razjedaju podele, možda ćete tokom godina studiranja mnogo više naučiti u nekoj naprednoj i vernoj crkvi, iako možda „u rezervnom timu“ provodite više vremena nego što biste hteli.

Obe odluke mogu da se pokažu kao mudre i plodne, u zavisnosti od vaših okolnosti i sredstava koja imate na raspolaganju. Moj dragi prijatelj i pastor u našoj crkvi Ajzak Adams je svoju titulu mastera teologije stekao sve vreme studirajući preko interneta. Zašto? Objasnio mi je to jednom prilikom: „Crkva me je volela i sazrevao sam. Smatrao sam da ovde imam više prilika da učim. Imao sam čak i mogućnost da u nekom trenutku postanem starešina.“ Kasnije, dok je još studirao, Ajzak i jeste postao starešina, što je samo potvrdilo njegovu odluku da ne mrda nikuda. „Ta potvrda od drugih i mogućnost sticanja iskustva za pastirsku službu bili su mi bitniji od koristi studiranja »uživo«. Da mi je neko rekao da nikako neću moći da budem starešina u narednih pet godina, verovatno bih se preselio u studentski dom. A crkva bi me podržala u svakom slučaju.“ Ajzak je takođe imao posao – radio je u administraciji jedne hrišćanske neprofitne organizacije – koji mu je dopuštao da odvoji vreme za studiranje i omogućio lak i redovan pristup vođama i članovima crkve.

Šta bi navelo Ajzaka da donese drugačiju odluku? „Da sam

imao posao koji mi ne bi ostavljao prostora za učenje, bilo bi mi teže. Da sam hteo da postanem teolog ili pastor-teolog, verovatno bih se preselio u dom pri fakultetu. A stvari bi bile potpuno drugačije da sam bio deo crkve koja ima malo ljudi željnih pastirske službe i koja se baš i ne trudi da ih obuči. Veliki deo službe se ne uči iz knjiga, nego u hodu. Rad sa starešinama je za mene bio svojevrсни fakultet.“

Rekao je da je zato ostao u našoj crkvi: „Tako sam stekao priliku da sazrevam s jednom porodicom i da je zavolim. Moju putanju iscertali su ljudi koji su me najbolje poznavali. Oni su me uzeli pod svoje.“ A crkva je ponudila sopstvenu verziju mnogih neopipljivih koristi boravka u studentskom domu. „Pošto imamo stažiste, crkva ima i svoju mini-teološku školu. Smešteni smo u gradu Vašingtonu, pa dolazi dosta pastora i profesora. Neki od naših pastora su doktori teologije. Jedna od glavnih koristi teoloških studija je što možemo da stvorimo mrežu pobožne i jednodušne braće koja teži pastirskoj službi, a naša crkva mi to već omogućava.“

Koje savete bi Ajzak dao onima koji studiraju na daljinu? On im kaže:

To je naporan rad. Ne dozvolite da osećate da sve jednostavno otaljavate. Shvatite da je to jedinstven period u životu, naročito ako učenje morate da uklapate s poslom i punim radnim vremenom.

Ako je to moguće, što pre započnite sa studijama. Lakše je balansirati posao i učenje kad nemate decu nego kad ih imate četvoro.

Negujte dijalog s lokalnim partnerima. Razgo-

varajte sa svojim pastorima i drugima o onome što studirate. Budite u kontaktu sa profesorima. Kad god ste na fakultetu, pokušajte da malo vremena provedete s njima.

Ne propuštajte službu da biste otišli na predavanje. Ako je lošija ocena na ispitu cena koju morate da platite za dobru ocenu u životu, onda neka bude lošija, nije važno. Zaključili ste da vam je trenutno važnije da budete tu gde jeste – pa onda neka to i bude važnije. Ne dajte da vam se svet svede na kompjuterski ekran.

Odvojite redovno vreme za učenje. Izlazite iz kuće.

Budite fizički aktivni, tim pre što se ne šetate po studentskom domu i fakultetu. Ne dajte da vaša najveća šetnja bude od kuhinje do stolau dnevnoj sobi. Tačno je, Pavle kaže da telesna disciplina malo koristi, ali to ne znači da ne koristi uopšte.

Ne varajte. Kad niste u učionici, skloniji ste traženju prečica.

Šta god da odlučite, uzdajte se u Gospoda. Neka temelj vašeg identiteta bude u Hristu. Nije da će vam, ako učite preko interneta, pored titule stajati zvezdica. Nije važan format zvanja, nego ono što kasnije učinite s njim.

I moje studiranje je započelo slično kao i Ajzakovo. Stažirao sam u crkvi u Vašingtonu u jesen 2008, a sledeće godine sam počeo da radim i kao urednik za *9Marks*. Tog leta sam se upisao

na onlajn kurseve fakulteta Sautern. Iz istih razloga kao i Ajzak, želeo sam da ostanem u svojoj crkvi nekoliko godina i da studije završim preko interneta. Na kraju, glavni razlog zbog kog sam odlučio da se ipak preselim u Luivil na fakultet jeste to što sam hteo da završim i doktorske studije; zato sam hteo da steknem što više akademskog iskustva. Drago mi je što sam tako postupio, i to ne samo zbog mogućnosti daljeg školovanja. Studiranje „uživo“ mi je, između ostalog, omogućilo da produbim odnos sa profesorima, uspostavam dugotrajna i plodonosna prijateljstva sa kolegama studentima i najbolje sate svog dana posvetim otvaranju uma za što više hebrejskog i grčkog jezika. Takvo studiranje mi je pomoglo da izvučem više od fakulteta, i to tako što sam se ja sam njemu više predao.

Bilo da studirate preko interneta ili uživo, kako biste mogli da na najbolji način iskoristite te studije? U izvesnom smislu, svaka glava ove knjige pomaže u pronalaženju odgovora na to pitanje. Ipak, navešću i nekoliko specifičnih saveta.

Prvo, vaš cilj na fakultetu nije da popunjavate police knjigama, već da kopate bunar. Manje se usredsredite na upijanje informacija, a više na razvoj veština. Pod veštinama podrazumevam kritičko razmišljanje, strpljivo istraživanje i jasno pisanje. Takođe, tu posebno uključujem i veštine stručnog čitanja grčkog *koine* i biblijskog hebrejskog.

Po mom mišljenju, najveća korist teološkog fakulteta jeste to što ima biblijska i teološka oruđa koja nam pomažu da prikupljamo i brusimo informacije. Jedan od najvažnijih alata jeste egzegeza na originalnim jezicima. Žena i ja imamo brz i lak način da odlučimo šta ćemo naručiti u restoranu. Zapitamo se: „Šta *nećemo* spremati kod kuće?“ Malo je ljudi toliko disciplinovano i posvećeno da sami kod kuće uče grčki i hebrejski. Struč-

nost profesora, struktura zvaničnih predavanja i mogućnost da se obrukamo kad nešto ne znamo – sve to predstavlja veliku pomoć u učenju drevnih jezika. Za većinu studenata, učenje biblijskih jezika je nekoliko stupnjeva teže od učenja istorije crkve ili sistematske teologije. Pošaljite najviše vojnika tamo gde je borba najžešća, a dobitak najveći. Hteo bih da vas ohrabrim da ispunite ne samo minimum zahteva za grčki i hebrejski, već da, kako god je moguće, izaberete predmete u kojima te jezike možete da koristite u egzegezi biblijskih knjiga.

Drugo, znajte da će biti naporno. Biće naporno za um. Bićete izloženi pitanjima koja nikad niste ni postavili, a kamoli znali odgovor na njih. Rešavaćete probleme u tekstovima i apologetska pitanja koja će vas možda uznemiriti. Moraćete da posvetite mnogo časova proučavanju tema za koje vam se čini da vam baš i nisu bitne za službu. Ne odstupajte od svog položaja. Vaš posao na fakultetu nije da samo naučite odgovore, već i da naučite da postavljate bolja pitanja i ostanete uporni sve dok ne nađete dobre odgovore. Dobro pitanje je bolje od lošeg odgovora.

Može se desiti da imate i finansijskih, emocionalnih, pa čak i fizičkih teškoća. Učenje je dugotrajan, naporan i često dosadan posao. „Nema kraja sastavljanju mnogih knjiga, i mnogo čitanje umor je telu“ (Prop. 12,12). Emocionalni problemi mogu da se jave usled neizvesnih okolnosti, sve većih obaveza i odloženih ili srušenih nada. Nekim porodicama studiranje predstavlja veliki materijalni teret. Pred kakva god iskušenja da vas Bog postavi, kakvi god da su pritisci, zahvalite mu za njih i prihvatite ih. Ako vas Bog iskušava, onda prihvatite borbu, duboko udahnite, ostanite uspravni i nađite svoj put.

Konačno, čak i ako studirate na fakultetu, retirajte to sa-

mo kao dopunu. Čak i za vreme studiranja vaša lokalna crkva treba da bude osnovno okruženje i mesto gde ćete se obučavati za pastora. Crkve podižu pastore uz dopunsku pomoć škola, a ne obratno. Koliko god da ste posvećeni učenju, crkvi treba da budete još posvećeniji.

22

ISKORISTITE ISKUŠENJA

Smatrajte za čistu radost, braćo moja,
kad padnete u različite napasti, znajući
da kušanje vaše vere gradi strpljivost.

Jakovljeva 1,2-3

Neki pastori kao da imaju neiscrpne zalihe saosećanja. Čim se upoznate, odmah poželite da im ispovedite sve najgore što ste u životu uradili. Na licu im vidite i u svakom njihovom pitanju osećate pravu plimu pažnje, podrške i blagosti.

Ja baš i nisam takav. Moje zalihe saosećanja su kao letnji pljusak – brzo ispare. Ali Gospod je radio na meni. U tome mi je pomoglo i stupanje u brak sa ženom koja ima normalnu skalu i radar osećanja. (Ona mene, između ostalog, zove „Robot“ i „Mašina“.) Pomoglo je i to što imamo tri ćerke. Ipak, ako bih morao da izdvojim nešto pomoću čega je Bog najviše izgradio moje saosećanje, to bi bila iskušenja. Patnja me je naučila saosećanju kao malo šta drugo.

Već sam spomenuo da je rođenje naše ćerke Rouz u januaru 2010. bilo praćeno ozbiljnim komplikacijama. Kristin je bila u bolovima celu noć i već je trebalo da se porodi, ali nije. Kad

je Rouzin puls postao nestabilan, Kristin je odmah odvedena na carski rez. Posle hitne intervencije saznali smo da se posteljica odvojila od materice. To može da bude fatalno i za majku i za dete. Doktori su nam ovo kasnije rekli: da je carski rez obavljen samo pet minuta kasnije, Rouz ne bi preživela. Na svu sreću, Rouz se brzo oporavila. Posle nedelju dana u bolnici stigla je u svoj dom. Međutim, Kristin nije bilo bolje. Za nedelju dana zdravlje joj se pogoršalo. Trpela je nepodnošljive bolove. Nije mogla da se kreće niti da jede. Doktori su bezuspešno pokušavali da otkriju šta nije u redu. Na kraju su otkrili da je stvar u peritonitisu, infekciji trbušne duplje. Peritonitis je često opasan po život, a tako je bilo i kod Kristin. Odmah je zakazana operacija, bez koje bi Kristin umrla. Po Božjoj milosti, operacija je uspela. Kristin je provela još jednu nedelju na oporavku u bolnici i zatim se vratila kući, i dalje fizički slaba. Jedva je mogla da sedi i da hoda. Jedan doktor joj je nedavno rekao da je to kroz šta je prošla najgori mogući scenario, ali opet su i majka i dete ostali živi.

Kristin je tada bila hrišćanka tek tri i po godine. Kad su stvari počele da se smiruju, rekla mi je: „Više se ne osećam kao hrišćansko detence.“ Iskušenje je bilo kratko, ali intenzivno, a njegove posledice su dugo trajale. U početku nismo znali da li bi bilo fizički moguće ili uopšte preporučljivo da imamo još dece, dok smo fizičke i emocionalne posledice porođaja osećali još godinama.

Dok je nosila našu drugu ćerku, Lusi, Kristin je sasvim razumljivo bila zabrinuta. Tih meseci mi je brzo ponestajalo reči kojima bih je utešio ili joj pomogao. Jednom me je upitala: „Zašto mi ne kažeš ništa kad ti kažem koliko mi je teško?“

Odgovorio sam: „Jer ne znam šta da kažem!“ „Pa onda reci tako“, rekla je.

I malo-pomalo, zalihe saosećanja su se punile. Na kosmičkoj skali, patnje koje sam do tada istrpeo su zaista male. Ipak, čak i ta mala doza me je učinila sposobnijim da plačem s onima koji plaču (Rim. 12,15). Čak i ta mala doza me je naučila mnogo o tome gde da nađem utehu i kako da je pružim. „Slava Bogu i Ocu Gospoda našega Isusa Hrista, Ocu milosrđa i Bogu svake utehe, koji nas teši u svakoj našoj nevolji, da bismo mi mogli da tešimo one koji su u svakoj nevolji – utehom kojom nas same Bog teši“ (2. Kor. 1,3-4).

Novi zavet je prepun učenja o posvećujućim posledicama iskušenja:

I ne samo to, nego se hvalimo i nevoljama, znajući da nevolja gradi strpljivost, strpljivost pak prekaljenost, a prekaljenost nadu; i, nada ne sramoti, jer se Božija ljubav već izlila u naša srca Duhom Svetim koji nam je dat (Rim. 5,3-5).

Smatrajte za čistu radost, braćo moja, kad padnete u različite napasti, znajući da kušanje vaše vere gradi strpljivost. A strpljivost neka ima savršeno delo, da budete savršeni i potpuni, bez ikakva nedostatka (Jak. 1,2-4).

Tada ćete likovati, pošto ste sad zamalo, ako tako treba da bude, ožalošćeni različitim iskušenjima, da bi se vrsnoća vaše vere našla kao dragocenija od propadljivog zlata koje se vatrom kuša, na hvalu i slavu i čast kada se pokaže Isus Hristos (1. Pet. 1,6-7).

Iskušenja nas uče, ali ne automatski. Da bismo imali nešto

od iskušnja, moramo da ih iskoristimo. Kad vam Bog pošalje nevolju, obratite pažnju na to kakve bi slabosti u vašoj veri i karakteru ona mogla da razotkrije. Naučite da očajnički zavisite od Boga, da se revnosnije pozivate na njegova obećanja. Patnja je vid služenja: kako možete da je pretvorite u duhovnu dobit?

Kad ste u pastirskoj službi, patnja je uvek tu negde. Druge stvari vezane za službu mogu da variraju, ali su članovi koji pate konstanta. Služba će samo dodati nove patnje vašoj. Za vaše dobro i za dobro tog budućeg stada, najbolje bi bilo da odmah naučite da dobro patite. Bog vam mudro šalje patnju i ima planove u vezi s njom, jer želi da u njoj postanete mudriji. Dobro upamtite ovo ohrabrenje Čarlsa Sperdžena:

Zima u duši svakako nije prijatno godišnje doba, a ako sada vlada u vama, biće vam vrlo bolna; ipak, imamo utehu, a to je da nam je *sam Gospod* poslao tu zimu. On šalje oštre udare nedaća da bi sasekao iščekivanja; on rasipa inje kao pepeo preko tek zazelenelih livada naše radosti; on baca komade leda koji smrzavaju potoke našeg uživanja. On čini sve to, on je veliki Car zime i vladar kraljevstva leda – zato ne smete da gundate. Gubici, krstovi koje nosimo, bremena, bolesti, siromaštvo i hiljadu drugih nevolja – sve nam to Gospod šalje i sve nam dolazi kao deo mudrog plana.⁶⁵

---

65 C. H. Spurgeon, *Morning and Evening* (orig. pub. 1865; repr., Fearn, Ross-Shire, UK: Christian Heritage, 2014), 702 (naglašeno u originalu).

23

PROĐITE KROZ FILTER

Ne sme da bude novoobraćenik, da se ne bi uzoholio i pao pod istu osudu kao i đavo.

1. *Timoteju 3,6 (NSP)*

Svakog jutra, nakon što ispraznim mašinu za sudove i pre nego što počnem da pravim doručak za porodicu, skuvam dve šolje kafe za sebe i suprugu. Ukus kafe mi je bitan koliko i njena lekovitost, tako da svakog jutra sameljem samo onoliko zrna koliko nam je potrebno, a zatim to prelijem vrelom vodom. Prvo sipam vode samo toliko da natopi samlevena zrna. Ostavim ih da tako stoje oko pola minuta, da ugljen-dioksid ispari. Zatim polako dospem ostatak vode. Treba joj dva-tri minuta da prokaplje kroz filter. Znam da postoje mnogo efikasniji načini da se skuvaju dve šolje kafe, ali te brže metode neće stvoriti istu dubinu ukusa.

U jednom članku, govoreći o neuspesima pokreta koji se nazivao *Mladi, nemirni i reformisani*, D. A. Karson je napisao: „Kad crkva počne brzo da raste, često se i ljudi unapređuju prebrzo.“⁶⁶ Kao lek za to Karson nudi teoriju Gotama Mukunde o „fil-

---

66 D. A. Carson, „The Underbelly of Revival? Five Reflections on Various Failures in the Young, Restless, and Reformed Movement“, *Themelios* 39, broj 3 (2014): 405; dostupno na <http://tgc-documents.s3.amazonaws.com/themelios/Themelios39.3.pdf>. Naredni citat je uzet sa iste strane.

triranju vođstva“. Karson je tu Mukundinu teoriju ovako sažeo:

U većini fabrika i organizacija, tvrdi on, vođe se filtriraju: ljudi ih testiraju, nadgledaju i „bacaju u vatru“; oni uče dok se polako uzdižu unutar sistema. Malo je vođa koji uspeju bez tog filtera, a te „ekstremne vođe“ su obično ili genijalci ili čudaci. Ne znam da li je ova analiza primenljiva na svaki slučaj, ali očigledno je da se u pokretima koji se brzo šire javlja više prilika da se vođe uzdignu na položaje stvarne moći, a da pre toga ne prođu ovaj proces filtriranja.

Savet koji imam za vas je jednostavan: prođite kroz filter. Budite voljni da se podredite procesima koji su samo naoko neefikasni. Brže metode neće stvoriti podjednaku dubinu karaktera.

Da li ste prošli kroz filter? Kako se to desilo? Kako da prođete kroz filter pre nego što Bog oceni da je vaša služba pogodna za javnost?

Bog kod različitih ljudi koristi različite veličine i tipove filtera, i to je samo njegova odluka. Vođstvo u porodici je jedan filter. Činite to kako treba i svakodnevno ćete biti sposobniji za vođstvo i van porodice. Posao kojim se bavite je drugi filter, a naročito ako ga ne volite. Niko ne treba da se okrene pastirskoj službi samo da bi utekao od posla koji mrzi. Ako još godinu ili tri ostanete na poslu koji ne volite, to će mnogo više pomoći vašem karakteru i budućoj službi nego da sada date otkaz.

Drugi filteri su ugrađeni u zvanične i nezvanične strukture lokalnih crkava. Jedan od njih je jednostavno sticanje iskustva bez titule i plate. Drugi je mogućnost da služite kao neplaćeni

starešina – laik ili starešina van odbora – pre nego što počnete da radite s punim radnim vremenom. Naravno, dobijanje položaja neplaćenog starešine zavisi od potreba vaše crkve i brojnih drugih faktora, na primer od toga koliko ste već član te crkve i da li ste spremni da još duže vreme tu i ostanete.

Još jedan filter bio bi i rad na početnom nivou neke službe. Naša crkva, recimo, zapošljava četiri pomoćnika pastora. To su mladići koji bi hteli da postanu pastori i završili su stažiranje kod nas. Obično imaju završen fakultet ili studiraju dok rade kao pomoćnici. Služe oko godinu ili dve, ponekad i više. Njihov posao je uglavnom vezan za administraciju i logističku podršku u javnoj službi, za muziku, proceduru dobijanja članstva, sastanke članova i starešina, stažiranje za pastore, podršku misiji i misijskim putovanjima, raspored i nastavna sredstva u nedeljnoj školi za odrasle, organizaciju dušobrižničkih sastanaka i tako dalje. Pomoćnici pastora neprekidno posmatraju rad pastora. Oni su tokom dužeg vremenskog perioda u bliskom kontaktu sa svakodnevicom i ritmom pastirske službe, za razliku od stažista koji su s nama samo pet meseci. Prisutni su na sastancima starešina, na razgovorima s kandidatima za članstvo i učestvuju u razgovorima nakon službe. I, mada to ne spada u njihov opis posla, obično redovno dobijaju priliku da javno poučavaju. Konačni filter bi mogla da bude služba na položaju pastora-saradnika. O tome ću govoriti više u 25. glavi. Taj položaj nije za svakoga. Mnoge crkve mogu da priušte samo jednog plaćenog pastora, a ponekad ni to. Položaj pastora-saradnika može da bude nezgodan zbog, na primer, ograničenosti usled unapred isplaniranog programa i oprečnih filozofija službe. Međutim, ako vam taj položaj pruža priliku da radite uz pobožnog pastora sličnih razmišljanja, nekoga u koga imate poverenje i uz koga možete da steknete opšte iskustvo (a ne da jed-

nostavno prolazite kroz utvrđeni program), onda pažljivo razmislite o tome. Takva služba će vas možda usporiti, ali može se desiti da vam je to upravo i najpotrebnije.

Ove filtere ne navodim kao spisak stvari koje morate da uradite. Malo je kandidata koji će proći kroz sve njih. Ipak, postoji jedan princip koji ih sve povezuje: kroz filter prolazite i kad ste pod autoritetom i kada ste sami taj autoritet. Različite uloge nude različite proporcije autoriteta. Za položaj s autoritetom najbolje ćete se pripremiti ako neko vreme provedete pod nečijim autoritetom. A što se bolje pokažete na položaju s manjim autoritetom, to ćete spremniji biti za položaj s većim. „Ko je veran u najmanjem – veran je u velikom, a ko je neispravan u najmanjem – neispravan je i u velikom“ (Lk. 16,10).

U svemu tome se neprekidno savetujte s drugima. Recite pastorima da slobodno podese vašu putanju i brzinu. Neka crkva utvrdi dinamiku vaše službe.

Kako reagujete kad ne dobijete nešto što ste hteli? Kako se borite s izneverenim nadama? Vaš odgovor na osujećene ambicije je jedan od najboljih pokazatelja zrelosti. I zatvorena vrata, dakle, mogu da budu filter.

Šta da kažemo za Sperdžena? Zar nije postao pastor velike crkve u centru Londona kad je imao devetnaest godina? Jeste. A prva propoved koju je održao kao pastor crkve Nju Park Strit u londonskom Sadarku bila je njegova 673.⁶⁷ Da li biste to nazvali filtriranim ili nefiltriranim?

---

67 Pogledajte C. H. Spurgeon's *Autobiography: Compiled from His Diary, Letters, and Records, by His Wife, and His Private Secretary*; 1. tom. 1834–1854 (London: Passmore and Alabaster, 1899), 321.

Treći deo
DOLAZAK
NA ODREDIŠTE

24

UMRTVITE AMBICIJU I VASKRSNITE JE

Jer gde su zavist i svađa, onde
je nered i svaka zla stvar.

Jakovljeva 3,16

Da li ste ambiciozni? Ako jeste, u vezi s čim? Baš kao vera, i ambicija je dobra koliko sam njen predmet. Za razliku od vere, izvora iz koga ističu sve ostale vrline, pogrešno usmerena ambicija je izvor iz koga izvire poroci.⁶⁸

Kod pastora i većine muškaraca koji teže pastirskoj službi verovatnije ćemo naći višak, a ne manjak ambicija. Postoje velike šanse da su neke od vaših ambicija pogrešne. Neke od njih je potrebno umrtviti. Njihov predmet je pogrešan ili su postale prevelike i ugrozile redovne obaveze i vrline koje bi ih uravnotežile. „Ako pak u svojim srcima imate goroku zavist i svađu, ne hvalite se i ne lažite protiv istine. Nije to mudrost koja silazi odozgo, nego je zemaljska, čulna, demonska; jer gde su zavist i

---

⁶⁸ Ovdje u suštini ponavljam rečeno u Scott R. Swain, *The Trinity*, Short Studies in Systematic Theology (Wheaton, IL: Crossway, 2020), 90: „Vera koja prihvata samo Boga i sve dobre stvari koje nam je Bog ponudio u evanđelju nikad ne ostaje sama, već je princip iz koga proističu ostale vrline.“

svađa, onde je nered i svaka zla stvar“ (Jak. 3,14-16).

Kako da znate da li su vaše ambicije u skladu s Božjom voljom? Pomoću ova tri testa.

Cilj pobožne ambicije je da proslavi Boga; cilj ambicije koja nije od Boga je vaša slava. Koliko ste željni pohvale drugih ljudi? Da li ohrabrenje može da vas obraduje, a da vam ne udari u glavu? Da li ste spremni da govorite i teško prihvatljive istine, iako će vas zbog toga neki zamrzeti? Da li ste voljni da povedete crkvu do zdravlja, ako je cena tog zdravlja umanjeње članstva?

Pobožna ambicija vam daje snagu da radosno ispunjavate obaveze u svim ulogama koje obavljate; ako ambicija nije od Boga, zanemarivaćete ne tako glamurozne dužnosti radi onih koje su zapažene. Pastirska služba je večiti izgovor za zanemarivanje porodice. Posao nikad nije dovršen. Potrebe nikad ne bivaju zadovoljene. Ako hoćete da znate da li su vaše ambicije prave veličine i oblika, pitajte suprugu da li oseća da je neprekidno u senci vaše službe. Da li se vaša žena navikla da vam bude manje važna od crkve?

Kad su naše ambicije u skladu s Božjom voljom, bićemo zadovoljni čak i kad Gospod dopusti da nam se desi nešto neshvatljivo ili loše; kad nisu, bićemo skloni ljubomori i nadmetanju s drugima. „Kako to da on vodi crkvu koja je za pet godina narasla na petsto članova, piše knjige i govori na konferencijama, a ja ovde zapeo s pedeset ljudi u oronuloj zgradi i nikako da skupimo novac da je sredimo?“ Setimo se da je i Petar posle Isusovog vaskrsenja pao u zamku sličnog impulsa:

Petar se obazre i vide kako za njima ide učenik koga je Isus ljubio, koji se na večeri naslonio na Isusove grudi i rekao: Gospode, ko je tvoj izdaj-

nik? Videvši ovoga Petar reče Isusu: Gospode, a šta će ovaj? Reče mu Isus: ako hoću da on ostane dok ne dođem, šta je tebi do toga? Ti pođi za mnom (Jn. 21,20-22).

Većina pastora koje poznajem, a uračunaću i sebe, moraju neprekidno da se opominju ovog ukora: „Šta je tebi do toga? Ti pođi za mnom!“ F. D. Bruner je taj stih ovako prokomentarisao: „Jedno od najštetnijih iskušenja u hrišćanskom radu je poređenje svog rada s radom neke druge osobe kojoj zavidimo ili joj se divimo.“⁶⁹ Možete li da se radujete kad drugi uspeju onako kako biste vi hteli, ali niste? Da li ćete rado činiti dobro za koje vas niko neće pohvaliti?

Pismo nam zapoveda da umrtvimo sav greh:

Jer ako po telu živite, umrećete; ako pak Duhom umorite telesna dela, živećete (Rim. 8,13).

Pomorite, dakle, svoje udove koji su na zemlji, i u njima blud, nečistotu, strast, zlu želju i lakomstvo, koje je idolopoklonstvo (Kol. 3,5).

Kako ćete umrtviti svoju sebičnu ambiciju koja nije po Božjoj volji? Navešću tri načina.

Prvo, težite za zajedništvom sa Hristom. U zajedništvu sa Hristom otkrijte i zadovoljstvo u njemu. Neka vam Džordž Miller otkrije kako: „Jasnije nego ikad sam uvideo: prvo i osnovno oko čega svaki dan treba da se potrudim jeste da moja du-

---

69 Frederick Dale Bruner, *The Gospel of John: A Commentary* (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2012), 1243–44.

ša bude srećna u Gospodu.“⁷⁰ Što ste zadovoljniji u Hristu, to će manje vaša služba imati ulogu da zadovolji vas. Što ste zadovoljniji u Hristu, to ste slobodniji da se predate službi ne gubeći se u njoj.

Drugo, radujte se zato što ste spaseni više nego što se radujete jer ste važni. Dr D. Martin Lojd-Džouns bio je jedan od najuticajnijih propovednika dvadesetog veka. I skoro četrdeset godina nakon smrti (1981) upadljiv je njegov uticaj na skorašnji preporod reformisane teologije. Dana 26. jula 1980, Ijan Mari je posetio Lojd-Džounsa u njegovoj kući u Ilingu, delu zapadnog Londona.⁷¹ Prethodna dva meseca Lojd-Džouns je bio bolestan i, po svojim rećima, nesposoban „i da propoveda i da radi bilo šta drugo.“ Evo šta je Mari napisao o njihovom razgovoru tog dana:

Najpre je govorio o tome kako Bog „tempira“ ohrabrenja koja nam šalje, a kasnije o velikom znaćaju zapovesti koju je Hristos dao svojim učenicima kad je video njihov prvobitni uspeh: „Ali nemojte da se radujete tome što vam se duhovi pokoravaju, nego se radujte što su vaša imena zapisana na nebesima“ [Lk. 10,20]. „Imaj to na umu“, rekao je ozbiljno. „Najveća naša opasnost je da nam život defnišu aktivnosti. Vrhunski ispit za jednog propovednika jeste pitanje kako se

---

70 George Müller, *The Autobiography of George Müller* (London: J. Nisbet and Co., 1906), 152.

71 Prića koja sledi uzeta je iz Iain Murray, *David Martyn Lloyd-Jones: The Fight of Faith 1939–1981* (Edinburgh: Banner of Truth, 1990), 737–39. U narednom pasusu sam u zagradi naveo odakle su citirani biblijski stihovi.

oseća kad ne može da propoveda.“ Naš odnos sa Bogom treba da bude glavni uzrok radosti. Ako se oslanjamo na tuđe propovedi i reči svedočanstva, to je „za sve propovednike prava zamka.“ „Ne možemo na njih da se oslanjamo“... „Kažu mi: »Mora da ti je mnogo teško sad kad ne možeš da propovedaš«... Nije! Nimalo! Moj život ne čini propovedanje.”

Treće, radujte se u Božjem delu čak i kad nema nikakve veze s vama. U Delima 11,21 saznajemo da je u Antiohiji veliki broj ljudi poverovao u Gospoda Isusa. Crkva u Jerusalimu je poslala Varnavu da to vidi iz prve ruke. Kako je Varnava reagovao na to čudesno Božje delo za koje on sam nije imao nikakvih zasluga? „On dođe i vide blagodat Božiju, obradova se i opominjaše sve da odlučnim srcem ostanu u Gospodu; bio je, naime, izvrstan čovek, i pun Duha Svetoga i vere“ (Dela 11,23-24). Da li vas raduje kad se Božja blagodat izlije na ljude preko nekog drugog?

Međutim, kad umrtvimo greh, obavili smo tek polovinu posla. Ambicija mora da bude ubijena, ali i vaskrsnuta. Pavle nam ne zapoveda samo da skinemo starog čoveka, već i da obučemo novog (pogledajte Ef. 4,22-24). Kakve ambicije bi trebalo da ima taj novi čovek? Evo jedne koja bi trebalo da krasi svakog vernika: „Zato se i staramo da mu uvek budemo ugodni – bilo da smo već kod kuće ili još u tuđini“ (2. Kor. 5,9). Grčki glagol koji je preveden kao „staramo se“ mogao bi da se doslovnije prevede kao „imamo ambiciju“. U Rimljanima 15,20 Pavle upotrebljava isti taj glagol kad govori o želji koja je usmerila celokupan njegov život: „Ali sam se starao da ne propovedam onde gde je Hristos već poznat bio, da

ne bih zidao na tuđem temelju“ (prevod Dimitrija Stefanovića). Ta ambicija je bila potpuno usklađena s poslanjem koje je Pavle dobio lično od Hrista – da bude apostol među nezna-bošćima. Samim tim, njegova ambicija može i danas da bude uzor svima koji teže za pastirskom službom.

Za šta bi trebalo da budu vezane vaše ambicije? Starajte se da propovedate Hrista tamo gde ga ne znaju. Starajte se da propovedate „neistražljivo bogatstvo Hristovo“ (Ef. 3,8). Starajte se da za njegovo ime privedete poslušnosti i veri sve narode (Rim. 1,5). Starajte se da svi koji ispovedaju Hrista budu potpuno zreli (Kol. 1,28-29). Starajte se za pobožnost – sopstvenu i tuđu (1. Tim. 4,7-16).

Suprotnost sebičnoj ambiciji nije pasivnost, već nesebična ambicija. Težnju za sopstvenom slavom nećemo izlečiti odustajanjem, već težnjom za Božjom slavom. Pismo podstiče svakog hrišćanina: „Ne budite nemarni u revnosti, budite vrlji u duhu, služite Gospodu“ (Rim. 12,11). Kako ćete raspaliti plamen kod nekog drugog ako se vaš jedva drži?

Tokom godina sam otkrio da je čitanje biografija i autobiografija uvaženih hrišćana, naročito pastora i misionara, jedan od najpostojanijih načina da se razgori duhovna revnost i nahrane ambicije koje su po Božjoj volji. Ako osećate da vam se vatra gasi, uzmite malo žara sa dokazanog izvora.

Umrtvite ambiciju i vaskrsnite je. Sebična ambicija može da sabotira vašu službu kao parazitski korov koji tiho davi biljke u bašti. S druge strane, ambicija koja je po Božjoj volji spaljuje štetno, čisti sve i raste.

25

PAZITE ZA KOGA RADITE

Ako, dakle, ima kakve utehe u Hristu, ako ima kakvog ljubaznog ohrabrenja, ako ima kakve duhovne zajednice, ako ima kakvog unutrašnjeg saosećanja i samilosti, ispuniti moju radost – pa isto mislite imajući istu ljubav, duhovno povezani, mislima usmerenim na jedno.

Filipljanima 2,1-2

Mladić željan sticanja iskustva u pastirskom radu čuo je da jedna crkva traži pastora-saradnika. Stekao je utisak da bi se lepo složio sa starijim pastorom. Spominju se njemu bliski pojmovi: „reformisani“, „ekspozicijsko propovedanje“, „u skladu sa načelima 9Marks“. Crkva deluje zdravo; članovi su ljubazni i srdačni. Ovakve prilike se ne javljaju baš često. Kandidat je crkvi potreban otprilike tri do pet godina. Tada će se možda osnovati nova crkva u koju će otići baš pastor-saradnik i nekoliko desetina članova.

Da li biste oberučke prihvatili ovu priliku? Kakva biste pitanja postavili?

Kad crkva naraste dovoljno da ima i potrebu i sredstva da zaposli još jednog pastora, često će uzeti saradnika ili pomoćnog pastora. On obično radi veći deo onoga što i stariji pastor, samo nešto ređe: propoveda, poučava, planira i vodi službe, učestvuje u dušobrižništvu, krštava, pričešćuje i tako dalje. Pastor-saradnik može i posebnu pažnju da posveti drugim oblastima službe, na primer, obrazovanju odraslih, evangelizaciji mladih, administraciji i tako dalje.

Mnogo je poslova koje jedna crkva može da vam ponudi. U ovoj glavi ćemo se fokusirati na ulogu pastora-saradnika čiji smo primer upravo naveli, jer nam daje uvid u jedinstveno obećanje i zamke koje čekaju mladića koji teži pastirskoj službi. Uloga pastora-saradnika kombinuje dva donekle oprečna principa: jednakost i hijerarhiju. Pastor-saradnik je, baš kao i stariji pastor, jedan od starešina. Oni kao starešine imaju samo jedan glas. I jedan i drugi će ponekad gubiti glasove i moraće da se podrede volji celine. U tom smislu, pastor-saradnik služi zajedno sa starijim pastorom. Oni su u vrlo važnom smislu jednaki. Obavljaju istu službu. Ipak, u podjednako važnom smislu, pastor-saradnik služi pod starijim pastorom. Opšte je pravilo da onaj ko najviše propoveda ima i najveći autoritet. Onaj ko je za propovedaonicom utvrđuje smer crkve. Kakvu god titulu da damo glavnom propovedniku, on će skoro uvek imati više autoriteta od ostalih starešina.

Taj dodatni autoritet može da ima i nezvanične i zvanične elemente. Nezvanično, kad su im potrebni odgovori, ljudi će se prirodno obratiti starijem pastoru. Njegova reč često nosi najveću težinu. Malo toga će se u crkvi promeniti ukoliko te promene ne inicira i ne podstiče stariji pastor. Zvanično, da bi obavljao svoj posao, stariji pastor mora da postupa autoritativno u

oblastima službe za koje je odgovoran. Bilo bi uzaludno i apsurdno kad bi celokupno starešinstvo moralo da glasanjem odobrava tekstove propovedi starijeg pastora, redosled svake nedeljne službe ili izbor učitelja nedeljne škole.

Ako hoćete da verno služite kao pastor-saradnik, moraćete da nađete svoje mesto duž obe ove ose: horizontalne ose jednakosti i partnerstva i vertikalne ose hijerarhije i pokoravanja. Pastor-saradnik je i kolega starešina i zaposleni, osoba koja je istovremeno i jednaka i podređena. Da biste bili pastor-saradnik, moraćete da znate kad treba da kažete: „Ja mislim da bi trebalo da postupimo tako i tako“, a kada: „Naravno, odmah ću to da završim.“ Vaš stariji pastor može da vam bude prijatelj i mentor. On je kolega starešina. Takođe vam je i šef.

Nabrojaću četiri najčešće greške koje sam primetio da ljudi prave kad postanu pastori-saradnici. Prvo, prihvataju poziv, a da se prethodno nisu dobro upoznali s crkvom, a naročito sa starijim pastorom. Koliko dobro znate kako stariji pastor propoveda, koju funkcionalnu teologiju zagovara, kakva je filozofija njegove službe, kakvog je karaktera i ličnosti? Koliko se uzdate u njega? Da li biste mu rado bili podređeni?

Drugo, potcenjuju filozofske razlike i njihov potencijal u stvaranju razdora. Starijeg pastora treba da procenite na osnovu onoga što je do sada učinio, a ne po tome šta kaže da bi hteo da uradi. Značaj treba da pridajete njegovim plodovima, a ne planovima. Prodrите kroz površni sloj uobičajenih potvrđnih izjava. Ako kaže da želi prave članove u crkvi, kako onda izgleda taj proces primanja članova? Ako odobrava veći broj starešina, kada je poslednji put neki njegov predlog odbijen na glasanju?

Mladić sa jasno definisanim eklisiološkim uverenjima ponekad će rešiti da, iz poštovanja i obzira, neka od tih ubeđenja na

izvesno vreme ostavi po strani, sve dok služi pod pobožnim čovekom čija služba donosi plodove, ali je on širih shvatanja. Ako imate dugačak spisak ubeđenja u vezi s crkvom, ne radite za nekoga čiji je spisak kraći od vašeg. Naklonosti su jedno, a ubeđenja drugo. Znajte tu razliku pre nego što se prijavite za položaj ili prihvatite poziv. U većini slučajeva nećete moći da učinite baš mnogo da promenite mišljenje starijeg pastora o ključnim eklesiološkim pitanjima, naročito ako bi ga te promene i lično koštale. Ako crkva želi da pooštri zahteve za članstvo i počne da očekuje više od članova, to će najskuplje koštati starijeg pastora jer će se odraziti na njegov odnos s članovima. On se svakako neće sam prijaviti za takvu neprijatnost osim ako ga savest ne primora. A ako ne možete da navedete starijeg pastora da se predomisli, to još manje važi za crkvu u celini.

Da biste bili član crkve, morate da se slažete s njenim osnovnim učenjima i praksom. Da biste služili kao starešina, morate biti još jednodušniji, jer ćete morati da poučavate, odobravate i izvršavate sve te doktrinarne i praktične obaveze. A kad služite kao pastor-saradnik, lestvica je postavljena još više, jer je ispunjavanje tih obaveza vaš posao za koji ste plaćeni.

Ne razmišljajte samo o tome kako ćete se složiti sa starijim pastorom, već i kako se uklapate u crkvu. Da li možete dobro da se povežete s njenim etosom, privrženostima i kulturom? Ako ne treba da postanete stariji pastor, ne počinjite s radom u crkvi u kojoj ne biste radili da niste plaćeni za to.

Treća greška je prijavljivanje na položaj koji ne želite zaišta. Danas sve više i više crkava ne unajmljuju pastora-saradnika koji radi sve, već traži „pastora za administraciju“ ili „izvršnog pastora“. Znam da je mnogim starijim pastorima hitno potrebna pomoć u administraciji, ali taj trend mi se ne dopa-

da. U svakom slučaju, recimo da vam je ponuđen posao u kome biste polovinu vremena proveli baveći se administrativnim poslovima, a polovinu vremena biste radili posao pastora. Koliko biste prilježno obavljali taj administrativni deo? A šta kad bi se ta polovina vremena pretvorila u tri četvrtine? Naravno, kakvu god ulogu da ima, pastor će za nju uvek „platiti cenu“ baveći se upravo ovakvim poslovima – pisanjem pošte, pravljenjem rasporeda, budžeta i izveštaja o troškovima i tako dalje. A prilagodljivost i spremnost da se dovrše zaostali poslovi su vrline na svakom radnom mestu. U svakom slučaju, pažljivo razmislite o opisu posla i o tome šta se od vas očekuje pre nego što se potpišete i pristanete.

Četvrto, čuvajte se bledih nagoveštaja o nasleđivanju službe. Mnogi vremešniji pastori se penziji bliže asimptotično: neprekidno su joj sve bliži i bliži, ali nikako da stignu. „Dođi da budeš moj saradnik. Zajedno ćemo raditi dve godine, pa ću ja otići u penziju i predaću ti službu.“ Ukoliko taj stariji pastor nema datum odlaska u penziju i svoj potpis pored toga, to nije plan. Pa šta je to onda? Može da bude nada, hir, sanjarija – ko zna? Ali plan nije. Odluku o pristanku donesite na osnovu uloge koja vam se nudi, a ne na osnovu nadanja da će nešto uslediti.

Služba pastora-saradnika je delikatna, ali može da bude pravo uživanje. Po mom iskustvu, jedna od najvažnijih crta zdravog saradnika je to što može da obavlja sve poslove, to jest, nije zaglavljen u jednoj ulozi. Naša crkva obično ima pet pastora-saradnika i jednog ili dvojicu pomoćnih pastora; razlikuju se najviše po dužini mandata i širini opisa posla. Međutim, iako smo mi, pastori-saradnici, fokusirani na različite oblasti, u suštini radimo sve. Svi pastori-saradnici i pomoćni pastori javno poučavaju. Svi mi radimo predbračno savetovanje i vodimo službe venčanja.

Razgovaramo sa potencijalnim članovima crkve. S vremena na vreme, svi dobijemo isturenu ulogu u neverovatno složenim pastirskim slučajevima. Trenutno imam čast da budem pastor-saradnik, i u okviru te službe imam priliku da učim iz sopstvenog iskustva, a da sav rizik po odnose sa drugima snosi neko drugi (tačnije, stariji pastor).

Što je više posao pastora-saradnika nalik poslu starijeg pastora, to će njegova obuka biti bolja. Stariji pastor s kojim (i pod kojim!) služim, Mark Dever, ima poseban dar za to. Svakoga dana učim nešto novo jer je on tako uobličio moju ulogu da je od koristi ne samo crkvi, nego i meni. Mark propoveda nedeljom ujutru, obično dvadeset pet ili trideset puta godišnje, a ja dvanaest ili trinaest puta. Tokom vremena preuzeo sam proučavanje Biblije sredom uveče. Takođe imam zadatak da vodim sastanke članova, nadgledam mlađe članove osoblja, budem im vođa kad Mark nije tu, kontrolišem stažiranje pripravnika i pomažem u osnivanju i obnavljanju crkava. Tako je moja služba oblikovana da pomogne ne samo službu crkve, već i – ako Gospod da – moj budući rad kad postanem stariji pastor. Stariji pastori, obratite pažnju: ulogu pastora-saradnika modelujte tako da bude od koristi članovima crkve, ali i tako da osposobite pastora koji će ići tamo gde vi ne možete: u budućnost.

26

BUDITE ISKRENI KANDIDAT

Nego smo se odrekli tajnih, sramnih stvari, ne živimo u lukavstvu i ne izvrćemo reč Božiju, nego se objavljivanjem istine preporučujemo svakoj ljudskoj savesti pred Bogom.

2. Korinćanima 4,2

Kako biste pristupili procesu u kome crkva odlučuje da li da vas pozove kao pastora? Jedini proces kroz koji sam ja prošao bio je izrazito netipičan. Zato sam za ovu glavu prikupio i prilagodio savete prijatelja čija će vam iskustva možda pružiti bolji uvid u to šta vas čeka.⁷²

Među meni najbližim crkvama potraga za pastorom obično izgleda ovako: stariji pastor odlazi ili objavi da će se uskoro povući. Crkva tada proces odabiranja kandidata poverava „komisiji za izbor“. Među članovima te komisije može da bude nekoliko starešina ili ljudi iz osoblja. Veći deo komisije će najve-

---

72 Posebnu zahvalnost dugujem Eriku Bankroftu, Blejku Bojlstonu, Noi Brejmenu, Bretu Kapraniki, Nejtanu Karteru, Garetu Koneru, Kejlebu Gregsonu i Marku Minteru.

rovatnije biti odabran tako da celokupna demografija crkve ili – ovo baš mrzim da kažem – sve njene interesne grupe budu ravnopravno predstavljene. Ovih petoro-šestoro braće i sestara zatim prikupljaju i ocenjuju desetine, pa možda čak i stotine biografija. Prave uži spisak, slušaju uzorke propovedi, kontaktiraju one koji su ih preporučili, pa možda čak i telefonom obave zvaničan razgovor sa svakim kandidatom. Na kraju se odlučuje za jednog i obaveštavaju zajednicu o tome. Potom sledi jedna ili čitav niz poseta kandidata. Kandidat se obično upoznaje sa glavnim vođama i grupama članova, odgovara na brojna pitanja i propoveda „imajući u vidu svoj poziv“. Ako sve prođe dobro, crkva nedugo potom glasa za to da li da ga primi. Blago rečeno, ovaj tipičan proces bi mogao da se poboljša na mnogo načina.⁷³ Ipak, ova glava nije namenjena crkvi niti njenoj komisiji – namenjena je vama. Dakle, ako se nađete pred ovakvim procesom, kako bi trebalo da se ponašate?

Budite iskreni. Kandidovanje za pastora podseća na ljubavni sastanak. Svi žele da pokažu svoje najbolje strane; svi se trude da se ponašaju najbolje što umeju. Ovo je donekle neizbežno, ali obe strane su pod pritiskom zbog kog mogu da deluju netransparentno, pa čak i neiskreno. Zamislite da ste prošli prva dva-tri kruga i komisija sada razgovara s vama preko telefo-

---

73 Pogledajte, na primer, poruku Marka Devera o tome kako pronaći pastora. Propoved je održana u službi 9Marks prilikom konferencije SEBTS održane 2017. godine. Dostupno na <https://www.9marks.org/message/leadership-mark-dever-session-1-9marks-at-southeastern-2017/>; pristupljeno 23. juna 2020. Pogledajte i nekoliko Markovih članaka: „What’s Wrong With Search Committees? Part 1 of 2 on Finding a Pastor“, 9Marks, 20. decembar 2010, <https://www.9marks.org/article/whats-wrong-search-committees-part-1-2-finding-pastor/>, i „What’s Right About Elders? Part 2 of 2 on Finding a Pastor“, 9Marks, 20. decembar 2010, <https://www.9marks.org/article/whats-right-about-elders-part-2-2-finding-pastor/>.

na. Kad bi znali koja su to prava pitanja koja bi trebalo da vam postavite, šta mislite, šta bi im se najmanje dopalo u vezi s vašim teološkim ubedenjima i filozofijom službe? Ne čekajte da vas to pitaju – recite im vi sami.

Pre nego što budete morali da odlučite da li prihvatate ili odbijate njihov poziv, povucite svoje crvene linije. U kojim stvarima ne prihvatate kompromise? Šta biste mogli da progutate, na izvesno vreme ili na četiri decenije? Da li biste prihvatili poziv ako u crkvenoj službi polovi nisu ravnopravni? Da li biste prihvatili poziv ako se službe crkve redovno završavaju pozivom pred oltar i ako se od vas očekuje da se takva praksa nastavi?

Budite spremni na salve pitanja. Ponekad bi možda trebalo da zatražite da vam razjasne pitanje pre nego što odgovorite. Da li vaš sagovornik, kad kaže „kalvinizam“, ima na umu isto što i vi? Da li iza pitanja stoji neko drugo pitanje? Postarajte se da sigurno znate kakvo vam je pitanje postavljeno pre nego što odgovorite na njega. „Ko odgovara pre nego čuje, tome je ludost i sramota“ (Priče 18,13).

Tokom procesa ispitivanja budite pastor sagovornicima. Čak i ako odluče da vas ne pozovu u službu, tako ćete možda pomoći komisiji da bolje obavlja svoj posao. Većinu tih komisija čine ljubazni, iskreni ljudi koji požrtvovano odvajaju svoje vreme i energiju kako bi pomogli svojoj crkvi da donese krupnu odluku. Oni nisu stado bez pastira, već stado koje pokušava da sebi izabere pastira. Ponekad se desi da nisu dobro obučeni za taj posao. Volite ih. Marite za njih. Molite se da donesu mudru odluku. Koliko god je do vas, pomozite im da uoče i usredsrede se na ono što je najvažnije za jednog pastora.

Tražite da vam jasno iskažu šta očekuju i kakve će biti vaše dužnosti. Recite im šta mislite o tome koje odgovornosti jedan

pastor treba da ima. Da li za vas svaki element javnog rada crkve zavisi od službe reči, pa su samim tim za to odgovorne starešine? (Mala pomoć: trebalo bi da razmišljate tako.) Ako je tako, šta ako crkva ima plaćenog vođu slavljenja koji je navikao da njegova reč bude poslednja u svemu osim u propovedi? Dalje, bilo da se prijavljujete za posao starijeg pastora ili pastora-saradnika, dobro proučite šta crkva očekuje od vas, svoj opis posla i raspored rada preko nedelje. Da li je u glavnom planu crkve ekspozicijsko propovedanje i da li crkva samim tim daje prioritet dragocenom vremenu potrebnom za pripremu jedne takve propovedi? Da li se od vas očekuje da prisustvujete svakom programu? Sedite na svakom sastanku odbora? Posetite svakog bolesnog člana? Ako je tako, kad očekuju da ćete pripremiti propoved i kako misle da ćete upravljati sopstvenom porodicom?

Setite se da ne intervjuišu samo oni vas, već i vi njih. Kandidatura ide u oba smera. Kad dovoljno uznapređujete u tom procesu, pitajte komisiju kada biste vi mogli da im postavite pitanja. Na vašem upitniku bi, između mnogo toga drugog, mogla da se nađu i ova pitanja: kako shvataju propovedanje i njegov značaj, kakva je njihova filozofija zajedničkog proslavljanja i kako odlučuju koje će se pesme pevati, kakav pristup imaju u slanju i izdržavanju misionara, kako praktikuju dušobrižništvo i kako ga povezuju sa psihologijom, kako primaju nove članove i održavaju disciplinu unutar crkve?

Umesto da standardnim rečnikom postavljate očigledna pitanja, verovatno ćete više saznati putem zaobilaznih pitanja. I tako, naročito ako razgovarate licem u lice, umesto da postavite pitanje o „članstvu u crkvi“, mogli biste da kažete: Zna li možda da li je u proteklih nekoliko godina neko ko se prijavio za članstvo odbijen? Umesto da pitate o disciplinovanju

unutar crkve, recite: Ne trebaju mi imena niti detalji, ali da li se desilo da su neki članovi crkve bili optuženi za seksualni nemoral? Kako je to rešeno? Umesto da pitate o evangelizaciji i učenštvu, mogli biste da kažete: Možete li da mi kažete više o odraslom članu crkve koji se nedavno obratio? Kako se sad snalazi? Da li neko redovno provodi vreme s njim i pomaže mu da se moli i čita Bibliju?

Pokušajte da steknete trodimenzionalnu sliku crkve. Pitajte ko donosi odluke i kako se biraju vođe. Pokušajte da uočite ko i nezvanično ima velik uticaj. Zatražite na uvid budžet i finansijske izveštaje crkve i pitajte ih kako svode račune. Saznajte više o istoriji crkve i njenom ugledu u zajednici. Pitajte za mišljenje i za ljude koji su van crkve, ali su joj bliski – dakle, za ljude koji trenutno nisu njeni članovi, ali su odrasli u njoj, ili pak druge pastore iz te oblasti u koje možete da se pouzdate. Komisija bi trebalo da bude zainteresovana najpre za vaš karakter, ubeđenja i stručnost, a vi u svojoj proceni crkve za njenu kulturu i opštu atmosferu.

Kandidovanje je neizvestan proces. Može da bude neprijatan i čak uznemirujuć. Čista savest je mekan jastuk, a Božja nadmoć još mekši. Budite iskreni kandidat i poverite ljubaznom nebeskom Ocu da vodi vaše stope i brine se za svoj narod.

27

VOLITE HRISTA

Ja u stvari i sada sve smatram za
štetu prema prevažnom poznanju
Hrista Isusa, Gospoda svoga.

Filipljanima 3,8

Postoje dve vrste poređenja.

Jedno je kad kvalitet nečega istaknete tako što kažete koliko je nešto drugo loše. Nimalo me ne zanimaju ni sport ni sportske ekipe – tek toliko da znate da je sledeći primer čisto hipotetički. „Golf? Pa to i nije sport. Voziš se u kolicima četiri sata, tu i tamo izađeš i mlatneš lopticu. Više se umorim dok operem sudove. A košarka – e, to ti je pravi sport.“

Drugo je kad kažete koliko je nešto bolje od nečega što je već samo po sebi dobro. „U redu, seti se najboljeg jela koje si pojeo, onda ga zameni s dvadeset pet sićušnih jela koje ti tokom tri sata donose jedno za drugim, a svako je podjednako dobro.“

U ovoj knjizi sam se uglavnom trudio da vas umirim. Usporim. Prodrmam. Rastegnem. Pomognem vam da kod sebe uočite tačke koje su pod pritiskom i mrtve uglove. Pretpostavio sam da revnosti za službu imate i starao sam se da tome dodam

i znanje. Pretpostavio sam da želite da radite i potrudio sam se da vam pomognem da postanete kvalifikovani za posao. Zato dosad nisam govorio mnogo o blagodatima pastirske službe. A njih i te kako ima. Kao već mnogo puta, Sperdžen je to bolje rekao nego što bih ja ikad mogao:

Radije bih se bavio svojim poslom nego bilo kojim drugim pod suncem. Propovedanje o Isusu Hristu je sladak posao, radostan posao, nebeski posao. Vitfild je svoju propovedaonicu zvao svojim prestolom, a oni kojima je poznat blagoslov zaboravljanja svega osim slavne i sveobuhvatne teme Hrista raspetog biće mi svedoci da je taj termin pravilno upotrebio. Propovedanje sa Svetim Duhom poslatim s nebesa je kao kupanje u vodama raja. Teško će se čovek s ove strane groba ikada naći bliže nebu od propovednika kada ga Gospodarevo prisustvo odnese od svake brige i misli, osim one vezane za posao koji obavlja, te najveće misli koja je ikada zaokupila um i srce jednog stvorenja.⁷⁴

Robert Mari Makčejn je jednom dok je propovedao shvatio: „Za propovedaonicom mi je sinulo: da nisam pastor, ne bih uživao u tim divnim talasima zajedništva sa Bogom.“⁷⁵

---

74 C. H. Spurgeon, *Autobiography: Volume 1: The Early Years, 1834–1859; a revised edition, originally compiled by Susannah Spurgeon and Joseph Harrald* (Edinburgh: Banner of Truth, 1962), 403–4.

75 Andrew A. Bonar, *Memoir and Remains of Robert Murray M'Cheyne* (Edinburgh: Banner of Truth, 1966), 33.

Da li ste doživeli to blaženstvo? Uronili u te vode? Uživali u tim divnim talasima zajedništva sa Bogom? Ako jeste, znate da pastirska služba osim napornog rada i duševnih bolova nudi i retke radosti. Zadovoljstva pastirske službe mogu da budu toli-ko bogata da možete pasti u iskušenje da ih previše želite.

I zato evo moje završne reči: volite Hrista. Koliko god da je pastirska služba dobra, Isus je bezgranično bolji. Vaskrsli, uzvišeni Hristos koji će se uskoro vratiti objavljuje svom narodu koji ga čeka, pati i čezne za njim: „Ja sam Alfa i Omega, Prvi i Poslednji, Početak i Svršetak“ (Otkr. 22,13). Hristos je početak i kraj pastirske službe. On je početak i kraj vašeg odnosa sa Bogom. On je početak i kraj vašeg života. On je početak i kraj kosmosa. Volite njega više nego što volite da mu služite. Volite njega više nego što volite da govorite drugima o njemu. Volite ga više nego što volite da vodite njegov narod. Volite Hrista. „Jer Hristos je za mene život“ (Fil. 1,21).

Među ljudima koje sam upoznao malo je onih koji ovo ute-
lovljuju bolje od Reja Ortlunda Mlađeg, koji se nedavno povu-
kao iz pastirske službe u nešvilskoj crkvi Imanuilo. Rej je sin
jednog pobožnog čoveka i otac pobožnih ljudi. Od oca je nau-
čio da voli Hrista, pa je tako vaspitao i svoju decu. Neka posled-
nje reči ove knjige budu poslednje reči koje je Rej Ortlund Sta-
riji uputio svom sinu:

U nedelju, 22. jula 2007, moj tata se rano uju-
tru probudio u svojoj bolničkoj sobi u Njuport
Biču. Znao je da je to dan kad će napustiti ovaj
život. Rekao je sestri da pozove celu porodicu.
Moja supruga Dženi i ja smo tog dana bili daleko
u Irskoj, gde smo služili. Nismo znali šta se kod

kuće dešava, ali porodica se okupila oko tatinog kreveta. Čitali su Bibliju. Pevali su. Tata je svakome dao očinski blagoslov, savet i prikladnu poruku ohrabrenja i vođstva. Nad svima je izgovorio Aronov blagoslov: „Da te blagoslovi Gospod i da te čuva! Da te obasja Gospod licem svojim i bude ti milostiv! Da Gospod obrati lice svoje k tebi i dade ti mir!“ (4. Moj. 6,24-26).

I zatim je tiho zaspao.

Kasnije sam pitao sestru šta je tata meni poručio. Rekao je ovo: „Kaži Badu da nije sve u službi, nego u Isusu.“⁷⁶

---

76 Ray Ortlund, „10 Unforgettable Lessons On Fatherhood“, *Desiring God*, 16. maj 2015, <https://www.desiringgod.org/articles/10-unforgettable-lessons-on-fatherhood>.

OBUKA ZA PROPOVEDNIKE

PROPOVEDAJ REČ

Radionice ekspozicijskog propovedanja

Projekat Timotej vam predstavlja radionice Propovedaj Reč – program za obuku u ekspozicijskom propovedanju.

Ovaj program traje četiri godine, tokom kojih se učesnici dva puta godišnje okupljaju na trodnevnim radionicama, gde u maloj grupi – od deset do dvadeset ljudi – zajedno proučavaju Božiju reč i uče kako da je propovedaju odražavajući Božije pastirsko srce.

Radionice su usredsređene na dve oblasti:

- *Kako propovedati* – učesnici će proširiti svoje znanje i unaprediti veštine proučavanja Božije reči i propovedanja i poučavanja iz nje. Govorićemo o osnovama tumačenja Biblije (hermeneutici) i važnosti vernog izlaganja Božije reči.
- *Kako vršiti pastirsku službu* – govorićemo o biblijskom modelu službe koji se temelji na Božijem srcu i obrađuje pojmove poput predvođenja služanjem, poniznosti i otvorenosti, odgoju drugih vođa i službi novog saveza.

Učesnici na svakoj radionici zajedno proučavaju jednu biblijsku knjigu, slušaju pouke predavača, uče jedni od drugih i vežbaju upotrebu naučenih načela proučavanja i propovedanja Svetog pisma. Radionice su veoma žive, s mnogo interakcije među učesnicima, s pitanjima i odgovorima, raspravama i osvrtima na urađeno.

Ovaj nastavni program će pomoći polaznicima da naučeno prenesu i na druge, na one „koji će biti sposobni i druge da pouče“ (Druga Timoteju 2,2), stvarajući i proširujući mrežu propovednikâ koji verno propovedaju Reč.

Za sve dodatne informacije nazovite +381 69/712–470,
pišite na adresu projekattimotej@gmail.com
ili posetite vebaj www.projekat-timotej.org

BAPTISTIČKA TEOLOŠKA ŠKOLA

Nova generacija balkanskih vođa fokusiranih na Hrista

Svako je teolog, ali nije svako dobar teolog. Ovo je parafrazirana misao iz knjige koja nosi naslov „Svako je teolog”, autora R. Č. Sprola. Baptistička teološka škola u Novom Sadu veruje u istinitost ove izjave, i u to da je našoj zemlji i celom regionu potrebno više ljudi koji imaju osnovno teološko obrazovanje. Škola pruža studentima alatke koje su im potrebne kako bi ispravno tumačili Sveto pismo, i za to nudi programe usmerene u tri pravca, koji su prilično prilagođeni okolnostima u kojoj ljudi u našoj zemlji žive.

Programi:

- Mogućnost slušanja predavanja
- Sertifikat program
- Program diplomiranog teologa

Verujemo da ovi programi nude alatke koje su potrebne svima koji služe, ili razmišljaju o tome da služe kao pastori, starešine, misionari, đakoni, ili su u nekoj službi koja uključuje vođenje i poučavanje. Ako neko nije u formalnoj službi, ovi programi i dalje mogu da budu blagoslov za pojedinca, za njegovu porodicu, i za ličnu evangelizaciju i učenje. Fokus naših predavanja je na tri stvari: karakter, veštine i znanje. Veliki akcenat je na izgradnji karaktera, jer verujemo da studenti kojima se razvija karakter jesu oni koji će voljno sticati i znanje i veštine, i koji će to zdravo i koristiti.

Naša vizija je Nova generacija balkanskih vođa fokusiranih na Hrista. Motiviramo Vas da razmislite o tome da nas kontaktirate, ili da nam preporučite nekoga iz vaše zajednice ko je zainteresovan za teološko obrazovanje.

Za sve dodatne informacije pišite na adresu bts.novisad@gmail.com
ili posetite vebsajt www.btsns.org

DA LI VAM JE CRKVA ZDRAVA?

*Služba 9Marks oprema crkvene vođe prenoseći im biblijsku viziju
i pružajući im praktična sredstva kako bi njihove zdrave
crkve pokazivale narodima Božju slavu.*

Radi toga nam je cilj da pomognemo crkvama da razviju devet zdravih, ali često zanemarenih odlika:

1. Ekspozicijsko propovedanje
2. Nauka utemeljena na evanđelju
3. Biblijsko shvatanje obraćenja i evangelizacije
4. Biblijsko crkveno članstvo
5. Biblijsku crkvenu disciplinu
6. Biblijski pristup učenishtvu i rastu
7. Biblijsko crkveno vodstvo
8. Biblijsko shvatanje i praktikovanje molitve
9. Biblijsko shvatanje i praktikovanje misije

Služba 9Marks piše članke, knjige, prikaze knjiga i internet časopis. Organizujemo konferencije, snimamo intervjuje i proizvodimo druga sredstva kako bismo opremili crkve za pokazivanje Božije slave.

Posetite naš veb-sajt, gde možete pronaći sadržaje na više od četrdeset jezika i prijaviti se za primanje našeg besplatnog internet časopisa. Na sledećoj adresi se nalazi potpuni spisak naših sajtova na drugim jezicima: 9marks.org/about/international-efforts/.

— Posetite Projekat Timotej —

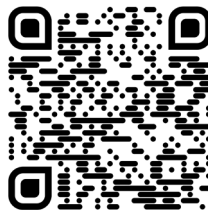
Pronađite nas na adresi Kolo srpskih sestara 24, Novi Sad, ili na onlajn platformama:

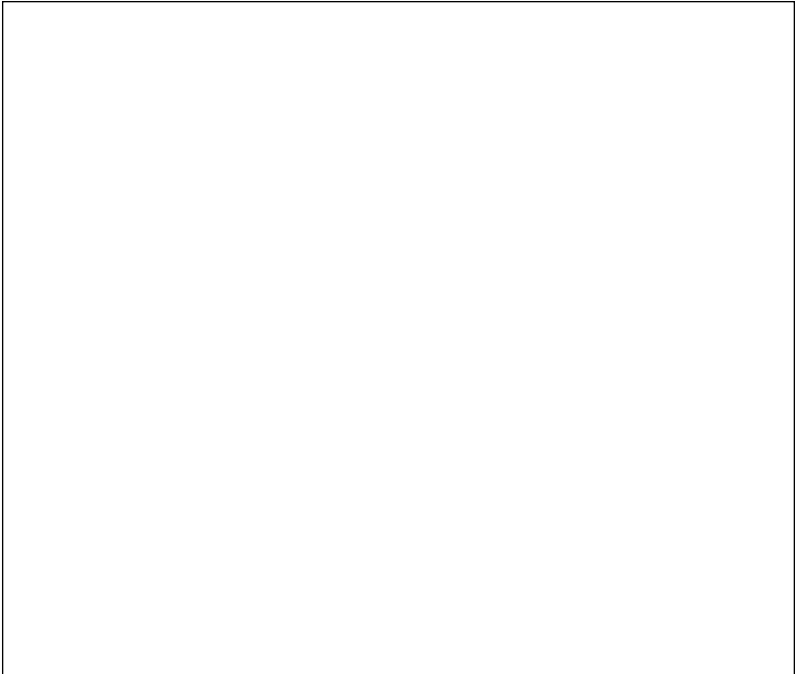
 Projekat Timotej

 @projekat_timotej

 www.projekat-timotej.org

Skenirajte QR kod i preuzmite besplatne materijale za proučavanje:

Čovek koga je Hristos preobrazio i želi da propoveda evanđelje mogao bi da kaže da oseća poziv da postane pastor.

Ovo lično ubeđenje, iako iskreno, ne uzima u obzir važne i zahtevne korake koje čovek mora da napravi ako hoće da bude sposobni vođa. Gde bi, dakle, ovakva služba s punim radnim vremenom trebalo da započne?

U knjizi *Put do pastirske službe* Bobi Džejmison objašnjava zašto je za muškarca koji želi službu starešine bolje da naglasi da toj službi „teži“ (a ne da je „pozvan“ u nju) i hrabri čitaoce da se, pre nego što uopšte razmotre stupanje u taj položaj, uvere da imaju dara za njega. S čitaocima deli iskustvo stečeno tokom sopstvene jedanaestogodišnje pripreme za položaj pastora, i to tako što potencijalne vođe provodi kroz različite faze obuke za sveštenu službu - od praktičnih koraka kao što su negovanje osobina vođe i ambicija koje su po Božjoj volji, posmatranje zdravih crkava i ovladavanje Pismom - do ličnih saveta o građenju snažne porodice i uspešnom pohađanju teoloških škola. Naglašavajući značaj molitve, saveta posvećenih ljudi i uranjanje u život lokalne crkve, Džejmison podstiče muškarce da se, kad počnu da razmišljaju o životu u službi, umesto „da li sam pozvan?“, radije zapitaju „da li sam kvalifikovan?“

„One koji se pitaju da li da postanu pastori knjiga *Put do pastirske službe* će i ohrabriti i navesti na razmišljanje; takođe će im pružiti biblijske, praktične i prosvetljujuće savete da krenu napred.“

Gavin Ortlund

Vodeći pastor, Prva baptistička crkva, Ohaj (Kalifornija). Autor knjige *Finding the Right Hills to Die On*

„Hvala što ste demistifikovali termin *poziv u službu*, koji nanosi štetu crkvama u mom delu sveta i neizbežno vodi ka brojnim pogrešnim, nebiblijskim shvatanjima pastirske službe.“

Hezekija Haršit Sing

Pastor, crkva Satja Vačan, Laknau, Indija

BOBI DŽEJMISON (doktorirao na Univerzitetu Kembridž) služi kao pomoćni pastor u crkvi Kapitol Hil u gradu Vašingtonu. Ranije je radio kao pomoćnik urednika u službi *9Marks*. Džejmison i njegova supruga imaju četvoro dece.

PROJEKAT **TIMOTEJ**

IX **9Marks**